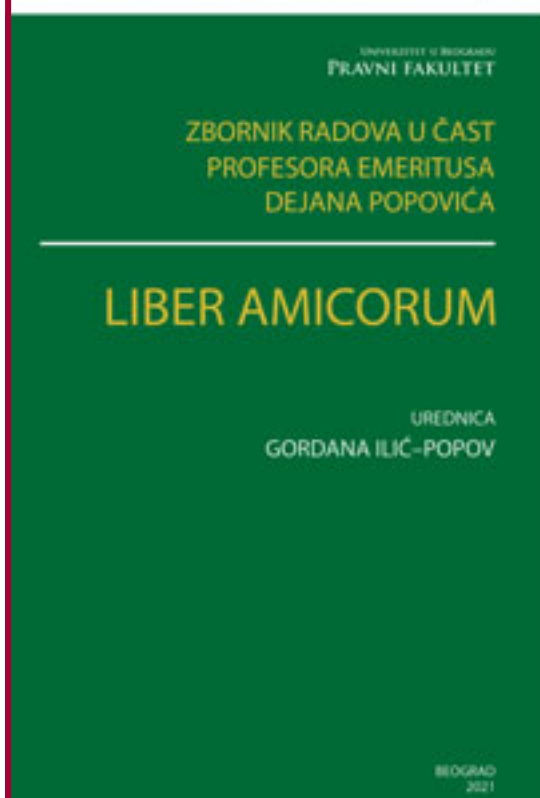

ACTA DIURNA

Билтен Правног факултета Универзитета у Београду

Број 72, јул – децембар 2022.

Скупови у част професора емеритуса др Мирка Васиљевића и професора емеритуса др Дејана Поповића

Конференција у част професора емеритуса Мирка Васиљевића

Правни факултет Универзитета у Београду организовао је 23. септембра 2022. године конференцију „Развој пословног права у југоисточној Европи“ у част професора емеритуса Мирка Васиљевића. Покровитељи конференције били су: Академија наука и умјетности Републике Српске, Привред-

на комора Србије, Стална арбитража при Привредној комори Србије, Удружење правника у привреди Србије, Јавнобележничка комора Србије и Институт за упоредно право из Београда. На конференцији су изложени радови из зборника „*Liber Amicorum* – професор др Мирко Васиљевић“, који је објавио Центар за издаваштво Правног факултета Универзитета у Београду.

Уводне речи на конференцији одржали су проф. др Зоран Мирковић, декан Правног факултета Универзитета у Београду, академик Витомир Поповић као представник Академије наука и умјетности Републике Српске, Предраг Петровић, генерални секретар Привредне коморе Србије, Сава Дедајић, члан Извршног одбора Јавнобележничке коморе Србије, проф. др Владимир Чоловић, директор

Издавач

Правни факултет
Универзитета у Београду

За издавача

проф. др Зоран Мирковић

Уредник

проф. др Љубинка Ковачевић

Технички секретар

Љубинка Шутић Мирковић

Пријема

Досије студио

Штампа

Сајнос, Нови Сад

Прилоге, фотографије и сугестије за билтен Правног факултета можете достављати електронском поштом проф. др Љубинки Ковачевић на адресу: ljubinka@ius.bg.ac.rs, до 1. у месецу за догађаје из претходног месеца.

Билтен излази полугодишње.

ISSN 1820-3981

Садржај

- 1 Скупови у част професора емеритуса др Мирка Васиљевића и професора емеритуса др Дејана Поповића
- 7 Дан и слава Правног факултета
- 9 Упис нове генерације студената основних студија
- 9 Свечано отварање школске године на свим нивоима студија
- 12 Конференција 'Legal Challenges in the Globalized XXI Century'
- 12 Конференција 'Feminist Legacy in Legal Theory and Practice'
- 14 Међународна конференција из пореског права о дигитализацији и миграцијама радника
- 16 Међународна конференција '(Un)fit to rule'
- 18 Конференција „Рат у Украјини, Европска унија и Западни Балкан“
- 19 Међународна конференција 'Contemporary Financial Management Conference'
- 20 Београдска недеља правне филозофије
- 22 Конференција из области јавних набавки и свечаност за пету генерацију студената *Master in Public Procurement Management*
- 23 Успешна имплементација пројекта *MELE*
- 24 Јесењи семинар „Религија и друштво“
- 25 Студентска конференција „Међународна заштита избеглица“
- 27 Недеља добродошлице бруцошима Правног факултета Универзитета у Београду
- 28 Пријем нове генерације полазника Правне клинике за еколошко право
- 29 Курс „Холандско и европско пензијско право“
- 30 Успех студената на Светском и Европском универзитетском дебатном првенству
- 30 Успеси на такмичењу „Осуди дискриминацију“
- 31 Дебатни турнир „Децембарац“
- 32 Изложба „Бугарски ратни злочини у окупираној Србији (1915–1918)“
- 33 Међународна сарадња
- 37 Научни скупови и други догађаји у иностранству
- 44 Научни и стручни скупови и предавања у земљи
- 47 Награде и признања
- 49 Студијски боравци у иностранству
- 50 Гости на предавањима и посете институцијама
- 51 *Forvm Romanvm*
- 55 Општи семинар
- 56 Вести из Библиотеке
- 57 Издавачка делатност
- 58 *In memoriam*
- 61 Факултетски живот
- 63 Студентски живот
- 70 Цртице са Свете Горе

Института за упоредно право и председник Удружења правника у привреди Србије, и проф. др Душан Поповић, председник Организационог одбора конференције.

У уводним речима истакнут је богати научни опус професора Васиљевића, који је аутор значајног броја научних и стручних радова, монографија, уџбеника, есеја и чланака у земљи и иностранству. Међу њима су и уџбеници из предмета Компанијско право и Трговинско право, неколико монографија међународног значаја, бројне монографије врхунског националног значаја и преко 200 научних чланака. Истакнуто је да се овом конференцијом одаје почаст не само Мирку Васиљевићу, као универзитетском професору и научнику, већ и као декану Правног факултета Универзитета у Београду у периоду од 2004. до 2012. године, у три мандата. Посебан допринос нашем факултету као декана представља, између осталог: реформа Факултета са новим наставним планом за прву акредитацију, интензивирање међународне сарадње, оснивање Издавачког центра Факултета, подмлађивање факултета и кадровска обнова (запошљавање 35 нових асистената приправника), организациона и финансијска подршка за учешће студената на међународним и домаћим такмичењима, оснивање музеја, осавремењивање библиотеке, оснивање Суднице, оснивање Фитнес центра, дуплирање капацитета студентских учионица, разне форме финансијских подстицаја – за набавке књига наставника и сарадника, за учешће на научним скуповима и конференцијама у земљи и иностранству, за рађање деце, за организовање научних конференција и слично), оснивање са Студентским парламентом фондације Факултета „Осмех на дар“ и фондације „Академик проф. др Радомир Лукић“, успостављање акције „100 стипендија Факултета студентима“.

Поред тога, у уводним речима истакнут је хуманитарни рад про-

Отварање конференције 'Развој пословног права у југоисточној Европи' на којој је 47 учесника изложило радове

фесора Васиљевића. Он је водећи донатор Конака манастира Светих мученика Козме и Дамјана на Златару. Оснивач је Фонда „Професор др Мирко Васиљевић“ (2011), чији је циљ помоћ најбољим и социјално најугроженијим студентима Правног факултета Универзитета у Београду на основним академским студијама, као подстицај за даљи наставак академског образовања, пре свега у области трговинског, компанијског, стечајног, берзанског и саобраћајног права. За свој хуманитарни рад добио је бројна признања, међу којима је и Орден Светог Саве, другог реда, (2007). Најзад, уводничари су истакли допринос професора

Васиљевића пракси, кроз рад на писању закона и других прописа, вођење Сталне арбитраже (некадашње Спољнотрговинске арбитраже) при PKS и Суда части при PKS, као и кроз подршку увођењу јавног бележництва у Србији.

На конференцији је своје радове изложило четрдесет седам учесника из Србије, Немачке, Хрватске, Црне Горе, Босне и Херцеговине и Македоније, подељених у дванаест секција: Право привредних друштава (проф. др Вељко Тривун, проф. др Александра Јовановић, проф. др Дијана Марковић Бајаловић, проф. др Татјана Јевремовић Петровић, проф. др Мијат Јоцовић, доц. др

Део учесника конференције с професором емеритусом М. Васиљевићем

Ненад Тешић), Трговинско право и Међународно трговинско право (др Криста Јесел-Холст /Christa Jessel-Holst/, проф. др Александар Ђирић, проф. др Марко Рајчевић, проф. др Зоран Васиљевић, проф. др Драган Вујисић, проф. др Јелена Перовић Вујачић, проф. др Тамара Миленковић Керковић, асист. др Маша Мишковић), Саобраћајно право (проф. др Борислав Ивошевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Светислав Јанковић), Право осигурања (проф. др Владимир Чоловић, проф. др Наташа Петровић Томић), Арбитражно право (академик Витомир Поповић, др Мирослав Пауновић, проф. др Марко Јовановић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др Бранка Бабовић Вуксановић, Милан Лазић), Извршно и стечајно право (проф. др Никола Бодирога, проф. др Јелена Лепетић), Право интелектуалне својине (проф. др Слободан Марковић, проф. др Душан Поповић), Пословноправно окружење (проф. др Зоран Томић, проф. др Љубиша Дабић, проф. др Татјана Јованић), Право Европске уније и међународно право (др Рајнер Кулмс /Rainer Kulms/), проф. др Радован Вукадиновић, проф. др Бранко Ракић), Грађанско право (проф. др Татјана Јосиповић, проф. др Марија Караникић Миррић, проф. др Марко Ђурђевић, проф. др Урош Новаковић, проф. др Катарина Доловић Бојић, доц. др Снежана Дабић Никићевић, др Марко Радовић), Радно и социјално право (проф. др Љубинка Ковачевић, доц. др Филип Бојић), Пореско право (др Драгиша Слијепчевић, проф. др Гордана Илић Попов, проф. др Горан Ковевски, проф. др Милена Јовановић Затила, Јасминка Обућина).

Снимак конференције доступан је на „Јутјуб“ каналу Правног факултета Универзитета у Београду.

Представљени монографија професора емеритуса Дејана Поповића и његов *Liber amicorum*

Проф. емеритус Дејан Поповић је свакако најбољи познавалац јавних финансија и финансијског права југословенске државе и том тематском кругу припада и његова монографија „Унификација пореског права у првој југословенској држави“, која је представљена широком аудиторијуму на Правном факултету Универзитета у Београду 1. децембра 2022. године, симболички истог датума кад је скоро пре једног века, давне 1918. године, проглашена Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца. О књизи су говорили академик Љубодраг Димић, проф. др Борис Беговић и др Бошко Мијатовић. Уводну реч и своје утиске дао је проф. др Зоран Мирковић, не само у својству декана Правног факултета Универзитета у Београду, него и врсног историчара који је са проф. др Поповићем и проф. др Беговићем сарађивао на изради зборника поводом 100 година формирања државе и права (1918–2018), а који је био подстицајан мотив проф. др Поповићу да настави да се даље бави том тематиком, што је резултирало овом монографијом.

„Унификација пореског права у првој југословенској држави“ није књига о јавним финансијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, односно Краљевини Југославији ни компендијум пореског законодавства које је у тој земљи примењивано током мање од 23 године њеног постојања. Реч је о монографији у којој проф. др Дејан Поповић анализира процес стварања јединственог пореског права у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, односно Краљевини Југославији. У књизи се говори о разлозима који су унификацију пореског права наметали као један од приоритета новонастале државе. Формирање државе уједињењем територија, при чему је

у свакој од њих примењиван различит порескоправни систем, било је праћено потребом да се такав порески партикуларизам што је пре могуће превазиђе те да јединствена (југословенска) држава добије јединствен порески систем. Процес унификације пореског права у првој југословенској држави захтевао је, међутим, време и није био ни мало једноставан, нарочито гледе унификације непосредних пореза. Порескоправна питања су се често преплитала са политичким, с обзиром на то да је тај период обележавала велика нестабилност због неслагања поводом стратешких, идентитетских питања уређења државе, праћених напорима да се стабилизују државне финансије. Бројне нове владе до 1929. године (а било их је чак 24), да би сачувале гласове, пре свега, сељаштва (којем су одговарале постојеће одредбе о порезу на приход од земљишта), нису превише журиле са реформом непосредних пореза, те су додатно успоравале процес унификације пореског законодавства. Док је природа јединственог тржишта и потреба да се, како је у свом излагању посебно истакао проф. др Беговић, обезбеди економско функционисање државе налагала да се посредни порези што пре уједначе – што је и учињено распрострањем српских закона о трошаринама, таксама и државном монополу на целу земљу, непосредни порези су до 1928. године (и доношења унификованог Закона о непосредним порезима) остали уређени законима затеченим у покрајинама код уједињења. Успорено спровођење пореске реформе, употреба уредби које су у правни систем уносиле привременост, насилност са којом се иступало у годинама диктатуре, последице економске депресије и економске кризе, етнички мотивисани политички удари и дезинтеграција пореске политике оптерећивали су функционисање државе и утицали на темпо унификације пореског права.

Значај разумевања процеса унификације пореског права у првој југословенској држави огледа се, између осталог, у могућности бољег сагледавања даљег развоја пореског права, као засебне, и од науке о (јавним) финансијама одвојене, научне дисциплине у оквирима правне науке. Применом порескоправног и компаративног приступа, у оквиру којих се служи нормативним, историјским и социолошким методама, Поповић студиозно истражује затечено и новонастало стање у првој југословенској држави у областима непосредних пореза, посредних пореза (царине, трошарине, порез на луксуз и порез на пословни промет), такси и добити државних монопола. Он се, такође, бави и начином на који је био уређен порески поступак у првој југословенској држави, односно процесноправном димензијом пореског права тога периода. Након опсервација о наговештају краја унификованог пореског права у првој југословенској држави, изазваног стварањем Бановине Хрватске на коју су у поступку деволуције пренете бројне државне надлежности, укључујући и оне у сфери непосредних пореза и такса за послове из надлежности Бановине, Дејан Поповић није одолео искушењу да баци поглед унапред, у социјалистички период те одељак своје књиге посвећује самоуправним финансијама и њиховој хармонизацији у периоду провизоријума, затим током важења Видовданског устава, у периоду Шестојануарске диктатуре и за време важења Устава из 1931. године. То је био сасвим другачији друштвено-политички систем, а ново пореско право добило је обележја совјетског. Следећи концепт свог излагања он указује на „пут“ еманципације пореског права, с акцентом на однос пореског права и науке о финансијама.

Систематично истраживање које је проф. Поповић спровео у овој својој монографији показало је да

Уводничари на скупу организованом у част професора емеритуса Д. Поповића

су се у поступцима пореске унификације огледала различита обележја друштвеног и политичког живота у првој југословенској држави. То је, заправо, био сукоб између, с једне стране, партикуларних интереса појединих социјалних група, које су биле представљене посредством утицајних политичких странака и, с друге стране, настојања друштвене елите да се Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, односно Краљевина Југославија, у свакој области, укључујући и пореску, модернизује и приближи ондашњем развијењу свету. Он закључује да је унификација пореског права ипак била довољно успешно спроведена јер је држава могла да функционише, а грађани су могли да примете да је почео да се примењује уставни принцип једнакости пред пореским законом.

Према мишљењу академика Димића, висок квалитет књиге обележава критичан однос према изворима и литератури, темељна анализа порескоправног поретка, анализа нормативних аката, добро разумевање историјског и економског оквира које је одређивало стварност живота у југословенској краљевини и на неки начин условљавао поступке власти у сфери јавних финансија. Сва четворица уважених говорника једногласни су да је проф. др Дејан Поповић

успео да направи веома добар spoj свог готово енциклопедијског познавања српске историје и врсног пореског знања те да у анализи такође укључи и знања из политикологије, економије и социологије, указујући на позадину пореских промена у првој југословенској држави. Реч је о монографији богатог садржаја, која је у исто време и аналитична и синтетична, зналачки структурирана, мисаоно кохерентна, написана јасним стилем, која подстиче на размишљања о уређености пореског законодавства у југословенској краљевини. Књига је заснована на, пре свега, изворима правно-финансијског карактера који сведоче о проверљивости анализа које Дејан Поповић даје и о утемељености закључака до којих долази. Проф. др Беговић је истакао да је у писању ове монографије посебно дошао до изражаја истраживачки дух проф. Поповића, који је претпоставио опсежна истраживања богате архивске грађе, непосредан увид у пореске прописе и друга релевантна документа тог временског периода, објављена у „Службеним новинама Краљевине СХС“ и „Службеним новинама Краљевине Југославије“ и детаљно прегледање стенографских белешки са састанака Народне скупштине Краљевине СХС.

Монографија „Унификација пореског права у првој југословенској држави“ сврстава се у ред изузетно ретких домаћих научних дела из области пореске историографије. Економски историчар др Мијатовић сматра да наведена књига омогућава не само боље сагледавање токова развоја пореског права у првој југословенској држави него и унапређује познавање једног врло важног периода у историји Србије и Југославије после Првог светског рата. Уосталом, током последње деценије 20. века у Србији и осталим државама насталим из друге југословенске државе индиректно је спроведена рецепција неких порескоправних института из пореског права Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, односно Краљевине Југославије.

Наведеном приликом такође је представљен и *Liber amicorum* – Зборник радова у част професора емеритуса Дејана Поповића и његовог пензионисања по навршеној 70. години живота. О Зборнику је говорила уредница Зборника, проф. др Гордана Илић Попов. Зборник садржи 25 радова на српском, македонском, хрватском и енглеском језику, који су систематизовани према абecedном редоследу презимена аутора. У изради Зборника узело је учешће 32 аутора – из Србије (проф. др Милева Анђелковић, проф. др Милојко Арсић, проф. др Саша Ранђеловић, проф. др Михајло Бабин, асист. Ива Иванов, проф. др Горан Радосављевић, проф. др Борис Беговић, доц. др Цвјетана Цвјетковић Иветић, доц. др Сузана Димић, проф. др Марина Димитријевић, проф. др Гордана Илић Попов, проф. др Светислав В. Костић, проф. др Горан Милошевић, др Лука Батуран, проф. др Предраг Стојановић, асист. Војислав Бачанин, проф. др Миле Врањеш и асист. Лидија Живковић), Северне Македоније (проф. др Сејдефа Џафче, проф. др Александра Максимовска Стојкова, проф. др Весна Пендовска и проф. др Елена Нешовска

Косева), Хрватске (доц. др Стјепан Гацо, др Густе Сантини, проф. др Хрвоје Шимовић и др Милан Дескар-Шкрбић), Словеније (др Јернеј Подлипник), Црне Горе (проф. др Гордана Паовић-Јекнић), Босне и Херцеговине (доц. др Ђорђе Мариловић), Аустрије (prof. Georg Kofler), Швајцарске (prof. Xavier Oberson) и Турске (ass. prof. Alara Efsun Yazicioğlu).

Теме радова су разнолике и могу се груписати у четири целине. Једну целину чине радови из области Јавних финансија, где су, по природи ствари, највећи допринос дале колеге економисти. У радовима се обрађују питања концепције јавног добра; поимање јавног кредита у доктрини јавних финансија; ефекти и обухват опорезивања капитала; утицај директних пореза на међународну конкурентност српске привреде; дат је и оригиналан модел израчунавања пореске пресије на домаћу (хрватску) привреду. Друга целина се, шире гледано, односи на област Пореског права. С обзиром на то да живимо у време информационо-технолошког напретка, неколико аутора се у својим радовима бави начином на који се опорезивање врши у модерно дигитално доба, како са становишта пореских обвезника и њихових права, тако и са становишта пореских органа који треба да примењују пореске законе, али и са становишта транспарентности укупног пореског система. У овој целини је и рад који се бави утврђивањем јавноправних јавних прихода уговором. Трећа целина је окупила значајан број аутора који су дали свој прилог везан за националне пореске системе те се у Зборнику такође обрађују питања дигитализације годишњег пореза на доходак грађана и онлајн фискализације, пореза на наслеђе у пракси Суда правде Европске уније, пореза на имовину у Северној Македонији, локалних финансија у Црној Гори, паушалног опорезивања прихода од самосталне делатности, опорезивања при-

хода од пружања угоститељских услуга у угоститељским објектима домаће радиности и сеоским туристичким домаћинствима, указује се на одређене недоречености и неусаглашености законске регулативе у српском праву која уређује накнаду за заштиту и унапређење животне средине, разматра се да ли (уопште) и у којој мери порески подстицаји доприносе запошљавању младих особа из осетљивих група. Пошто је Зборник био рађен управо у годинама пандемије незаобилазна је била и тема које мере пореске политике и на који начин могу да допринесу ублажавању последица кризе која је изазвана вирусом *Covid-19*, и то је посебно анализирано на примеру Северне Македоније. Четврта целина обухвата радове из области међународног пореског права, које је било предмет посебног интересовања професора др Поповића последњих година. У тим радовима анализирају се опште антиабузивне мере у словеначком пореском праву, сукоб између економске суштине и правне форме при опорезивању мултинационалних корпорација, међународно опорезивање прихода спортиста према *OECD* Модел конвенцији, разматрају се релевантна питања у вези са Директивом Европске уније о решавању пореских спорова између пореског обвезника и пореске администрације и даје критичка анализа пројекта заједничке консолидоване основнице пореза на добит корпорација, који је Европска комисија започела пре више од 15 година, са циљем да одговори на изазове глобализације и економске интеграције светске привреде. Рад који би могао да буде посебно интересантан српској читалачкој јавности бави се будућношћу опорезивања робота, односно њихове употребе.

Целу своју академску каријеру, дугу скоро 46 година, професор др Дејан Поповић је посветио преданом раду на развијању посебне научне дисциплине Пореско пра-

во, чијим се утемељивачем сматра не само на Правном факултету Универзитета у Београду, него и на другим правним факултетима у Републици Србији. Његов богат научни рад и успех у постављању предмета Пореско право, на темељима упоредивим онима на водећим европским универзитетима, били су, већим делом његове универзитетске каријере, праћени истрајним стручним радом на осавремењивању домаћег пореског законодавства и често пионирским променама које је уграђивао, и са супстанцијалне и са номотехничке стране, у српске пореске законе. Проф. др Поповић је, такође, пратио и развој нових научних дисциплина у областима јавних финансија и међународног пореског права, схватајући значај и последице глобализације у финансијској (пореској) области. Овим зборником ауторке и аутори, пре свега они из Републике Србије, настојали су да искажу своје поштовање и захвалност професору Дејану Поповићу за све што је својим научним и стручним радом протеклих деценија учинио за развој српске пореске науке. Препознавање свих његових научних и стручних заслуга очигледно је самом чињеницом да су се позиву за

достављање својих прилога одазвале, са великим ентузијазмом, све његове колеге из Србије – од његових вршњака, па до младих асистената који постепено граде своје академске каријере, настављајући да, заједно са старијим професорима, даље развијају српско пореско право, на чврстим темељима које је поставио професор Поповић.

Своје вредне доприносе дале су и колегинице и колеге из свих земаља бивше СФРЈ (Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Македоније), што сведочи о томе да наука и струка нису уступиле место политици и да распад некадашње југословенске државе није могао да утиче на узајамно поштовање и вредновање научних, стручних и људских квалитета проф. др Дејана Поповића. Како је проф. др Гордана Илић Попов у свом излагању истакла, ова књига у правом смислу те речи испуњава свој назив *Liber amicorum* – она јесте књига пријатеља професора Дејана Поповића, а не само зборник радова професора, сарадника и пореских стручњака.

Широк опсег тема из унутрашњег и међународног пореског права и квалитет радова пружају могућност свакоме ко се бави по-

реским правом да у овој књизи нађе рад домаћих или страних аутора, који га може подстакнути на нове идеје и критичко размишљање о различитим пореским питањима. Отуда, *Liber amicorum* – Зборник радова у част професора емеритуса Дејана Поповића представља значајан научни допринос српској пореској литератури. ■

Дан и слава Правног факултета

Уторак, 27. септембра 2022. године, Правни факултет Универзитета у Београду прославио је Крстовдан – славу и дан Правног факултета.

На свечаној академији одржаној у амфитеатру V „Радомир Лукић“, окупљени гости, наставници, студенти и дипломци Правног факултета чули су државну химну „Боже правде“ и академску химну „Gaudeamus igitur“, у извођењу академског хора „Обилић“ АКУД „Бранко Крсмановић“, под руководством диригенткиње Ане Ђо-

Дан Правног факултета обележен је свечаном академијом

Прослава Крстовдана на Правном факултету

совић. Проф. др Милош Станковић прочитао је скупу писмо које је поводом Крстовдана Правном факултету Универзитета у Београду упутио игуман манастира Хиландара архимандрит Методије. Окупљенима су се потом својим говорима обратили декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зоран Мирковић, председник Привредног суда у Београду судија Јован Јовановић, и председник адвокатске коморе Београда Момчило Булатовић. Сви уводничари су на различите начине скренули пажњу на значај правничке професије у савременом свету, нарочито у преломним временима, те изразили наду да ће младе генерације дипломаца дати свој допринос квалитету и достојанству струке.

У наставку је уследио даљи уметнички програм у извођењу

хора „Обилић“, а после тога и додела диплома свршеним студентима мастер и основних академских студија. Као и ранијих година, студенти су дипломе примали уз полагање руке на најстарију српску кодификацију – Законоправило Светог Саве.

После свечане академије, у холу Факултета организовано је сечење славског колача, којем су присуствовали и ректор Универзитета у Београду проф. др Владан Ђокић, и први потпредседник Владе и министар просвете, науке и технолошког развоја Бранко Ружић, као и бројне друге званице, наставници и студенти. ■

Упис нове генерације студената основних студија

Припреме за упис нове генерације студената основних академских студија отпочеле су још претходне календарске године, благовременим објављивањем *Приручника за пријемање пријемној испити*, као и поставком интерактивне интернет презентације на сајту Правног факултета Универзитета у Београду.

На основу Одлуке Владе Републике Србије, Правни факултет Универзитета у Београду расписао је конкурс за упис на прву годину основних студија за школску 2022/2023. годину, и то за 600 студената чије се образовање финансира из буџета Републике Србије и 800 самофинансирајућих студената.

Пријаве на конкурс за упис на прву годину основних академских студија примале су се 22. и 24. јуна 2022. године, када се пријавило 1386 кандидата. Пријемни испит, који је одржан 28. јуна, полагао је 1379 кандидата. Захваљујући одличној организацији, успешном раду Комисије за спровођење пријемног испита којом је руководио професор др Игор Вуковић, као и бризи и труду свих запослених на Факултету, прелиминарни резултати пријемног испита били

Чланови факултетске Управе с министром просвете на дан одржавања пријемној испити

су доступни кандидатима већ наредног дана, док је упис обављен од 5. до 8. јула 2022. године.

На дан одржавања пријемног испита, у посету Факултету дошао је први потпредседник Владе Републике Србије, министар просвете, науке и технолошког развоја Бранко Ружић, са сарадницима из Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Њега су у просторијама Факултета дочекали продекан за наставу проф. др Бојан Милисављевић и продеканица за међународну сарадњу проф. др Јелена Лепетић, са представницима студената. Министар Ружић и продекани су, после разговора у деканату, обишли амфитеатре у којима се пријемни

испит изводио, где је министар кандидатима пожелео срећу у полагању испита, а Управи Факултета његову успешну реализацију.

У другом уписном року, пријемни испит је полагао 66 кандидата, док су у трећем уписном року полагала четири кандидата.

На прву годину основних академских студија, у сва три уписна рока, уписано је укупно 1307 студената (бруцоша). При упису су формиране три ранг листе: основна листа и две листе по афирмативним мерама (листа за Роме и листа за особе са инвалидитетом). ■

9

Свечано отварање школске године на свим нивоима студија

У понедељак, 3. октобра 2022. године, свечаном академијом одржаном у амфитеатру V „Радомир Лукић“ отворена је школска 2022/23. година. Пред многобројним бруцошима, наставницима и гостима из правне струке и науке, свечаност је отворена државном химном „Боже правде“ и студент-

ском химном „Gaudeamus igitur“, у извођењу хора „Обилић“ академског културно-уметничког друштва „Бранко Крсмановић“, под диригентском палицом Ане Ћосовић.

Проф. др Милош Станковић, који је водио програм, прочитао је затим писмо које је поводом почетка школске године бруцошима

и Факултету упутио први потпредседник Владе Републике Србије и министар просвете, науке и технолошког развоја Бранко Ружић.

Окупљенима су се, затим, поздравним говорима обратили декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зоран Мирковић, проректор за наставу Универ-

Нова генерација бруцоша на свечаности организованој њима у част

зитета у Београду проф. др Дејан Филиповић, продекан за наставу Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Бојан Милисављевић, као и студент-продекан Срђан Арбутина. Кроз ове говоре, нови студенти упознати су са историјатом Правног факултета Универзитета у Београду, значајем студија права, могућностима, правима и обавезама које су отворене за њих као студенте Правног факултета.

У завршетку свечаности, хор „Обилић“ извео је одабрани уметнички програм.

Настава на мастер академским студијама у школској 2022/2023. години почела је у другој половини октобра 2022. године. На студијски програм Право уписано је укупно 478 студената (376 који су се уписали први пут и 102 који су се поново уписали након престанка статуса по основу првог уписа), а на студијски програм Мастер европских интеграција (једногодишњи и двогодишњи програм) укупно 15 студената (12 који су се уписали први пут и троје који су се поново уписали након престанка статуса по основу првог уписа).

У уторак, 25. октобра 2022. године, у амфитеатру IX, званично је отворена нова академска година на студијском програму Мастер европских интеграција. На почетку свечаног отварања, нову генерацију студенткиња и студената поздравила је продеканка за научни и стручни рад проф. др Нина Кршљанин. Потом су се присутнима обратили проф. др Марко Давинић, проф. др Марко Јовановић и доц. др Филип Бојић, који су представили изборне предмете који ће бити одржани у другом семестру. Коначно, проф. др Драгица Вујадиновић, управница Мастер европских интеграција, представила је програм

и дала студенткињама и студентима све неопходне информације. Прилику да се представе имали су и студенткиње и студенти који су могли да поставе и сва питања од значаја за њихове студије. Ове године, они који нису били у могућности да присуствују уживо, церемонију отварања могли су да прате и онлајн, преко програма Webex.

На Правном факултету Универзитета у Београду је 5. октобра 2022. године свечано обележен почетак наставе за полазнике шесте генерације мастер академских

Отварање академске године на Мастеру европских интеграција

студија из области менаџмента јавних набавки – *Master in Public Procurement Management*, заједничког студијског програма Правног факултета Универзитета у Београду и Департмана за економију и финансије Универзитета „Тор Вергата“ у Риму, који се одвија уз подршку Европске банке за обнову и развој (EBRD).

Добродошлицу на Универзитет у Београду и Правни факултет студентима су пожелели продектор за међународну сарадњу Универзитета у Београду проф. др Ратко Ристић и декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зоран Мирковић, као и амбасадор Италије у Републици Србији Лука Гори и амбасадор Републике Србије при Светој Столици професор емеритус др Сима Аврамовић. Главно предавање одржао је директор Одељења за набавке у EBRD Јан Јакхолт. Из Рима се посредством видео-везе укључио проф. др Густаво Пига, управник међународног мастер програма из области јавних набавки (IMPPM) на Универзитету „Тор Вергата“ у Риму, док је студенте са радом IMPPM Алумни асоцијације упознала њена председница Ханади Ал-Набулси. Модератор скупа је био управник ових студија проф. др Добросав Миловановић.

Шеста генерација овог програма има 25 студената и студенткиња из западног Балкана (15 из Републике Србије, петоро из Северне Македоније, троје из Босне и Херцеговине и двоје из Црне Горе), за које је стипендије обезбедила EBRD.

После две и по године режима „на даљину“ у околностима изазваним пандемијом вируса COVID-19, настава на овом програму ће се поново изводити уживо, у просторијама Правног факултета Универзитета у Београду.

*Полазници шесте генерације студија
Master in Public Procurement Management*

Почетак школске године за нову генерацију студената докторских академских студија на Правном факултету Универзитета у Београду обележен је свечаношћу одржаном 3. новембра 2022. године. Студентима је добродошлицу пожељео декан професор др Зоран Мирковић, упознавши их са историјатом докторских студија на Правном факултету, док је о правилима студија говорио управник докторских академских студија професор др

Небојша Јовановић. По завршетку свечаности, професор др Саша Бован одржао је часове предавања из предмета Методи научноистраживачког рада и вештине.

У школској 2022/2023. години, на докторске академске студије уписана су 44 студента. ■

*Са свечаности поводом почетка школске године
на докторским академским студијама*

Конференција ‘*Legal Challenges in the Globalized XXI Century*’

На Правном факултету Универзитета у Београду је 25. августа 2022. године одржана међународна научна конференција под називом ‘*Legal Challenges in the Globalized XXI Century*’, у организацији Правног факултета Универзитета у Београду, Правног факултета Универзитета у Мишколцу, Института за упоредно право Ференц Мадл из Будимпеште и Централно-европске академије Универзитета у Мишколцу. У име декана Правног факултета проф. др Зорана Мирковића, конференцију је отворила доц. др Нина Кршљанин, продекан за научни и стручни рад. Она је у свом излагању истакла значај сарадње са мађарским партнерским установама и указала на потребу научног изучавања утицаја глобализације на национално и међународно право.

Конференција је била подељена у две сесије, којима је председавао директор Института за упоредно право Ференц Мадл из Будимпеште проф. др Јанош Еде Силађи (János Ede Szilágyi). У оквиру прве сесије, истраживања су представили гос-

Ошварање конференције

ти из Мађарске: проф. др Золтан Нађ (Zoltán Nagy), проф. др Емед Вереш (Emőd Veress) и докторанди Марта Бенјус (Márta Benyűsz), Јанош Синек (János Szinek) и Габриел Штолштајнер (Gabriel Stollsteiner). У другој сесији референти су били проф. др Душан Поповић, проф. др Милош Станковић и проф. др Далибор Ђукић. Након дискусије,

конференцију је затворио проф. др Јанош Еде Силађи, који је сумирао главне закључке са одржане конференције, захвалио се референтима и учесницима у дискусији и изразио очекивање да ће плодна сарадња између Правног факултета и партнерских установа из Мађарске бити настављена и у будућности. ■

Конференција ‘*Feminist Legacy in Legal Theory and Practice*’

Правни факултет Универзитета у Београду је од 30. јуна до 1. јула био домаћин конференције “Feminist Legacy in Legal Theory and Practice”. Конференција је организована као део имплементације међународног научног пројекта “New Quality in Education for Gender Equality – Strategic Partnership for the Development of Master’s Study Program Law and Gender (LAWGEM)”, у чијој имплементацији учествују Универзитет

у Београду и универзитети у Зарланду (Немачка), Кадизу (Шпанија) и Еребру (Шведска), као и Универзитет LUMSA из Италије. Под окриљем конференције разматране су теме које су претходно анализирани и преиспитани у књизи “Gender-competent legal education” (Dragica Vujadinović, Mareike Fröhlich, Thomas Giegerich /eds/, Springer Nature, Cham, 2022), која представља један од најважнијих резултата имплементације

овог научног пројекта. Излагања угледних гостујућих научника и округли столови организовани под окриљем ове конференције омогућили су, међутим, и сагледавање ширег контекста од значаја за правилно и потпуно разумевање родних питања у историјској и савременој правној и ванправној перспективи.

Конференција је отворена поздравним речима руководиоца пројекта LAWGEM проф. др Драги-

це Вујадиновић, продекана за науку доц. др Нине Кршљанин и поверенице за заштиту равноправности Бранкице Јанковић, будући да је Повереник за заштиту равноправности придружени партнер у спровођењу овог пројекта.

Први округли сто је био посвећен теми “Feminist Judgments”. Модератор је била проф. др Ивана Крстић, док је проф. др Розмари Хантер (Rosemary Hunter) са Универзитета у Кенту одржала «keynote» предавање насловљено: “Feminist Judgment Projects”. Такође, повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић одржала је предавање на тему: “Strategic Litigation”.

У наставку скупа, представљена је књига “Gender-competent legal education” (Dragica Vujadinović, Mareike Fröhlich, Thomas Giegerich /eds/, Springer Nature, Cham, 2022). Уреднице књиге проф. др Драгица Вујадиновић и др Марајке Фрухлих (Mareike Fröhlich) указале су на циљеве, структуру и садржај књиге, док су поједина поглавља критички преиспитали доц. др Дамир Бановић и адвокат Ђетина ди Салво (Cettina di Salvo).

Наредни округли сто носио је наслов “Feminist Perspective on Gender – A General Context”. Модератор је била проф. др Драгица Вујадиновић, док је др Мерион Ровекамп одржала «keynote» предавање насловљено: “Feminist Legal History”. У наставку округлог стола, доц. др Нина Кршљанин је говорила о теми: “Gender Perspective in Comparative Legal History”, док је проф. др Антонио Алварес дел Кувиљо (Antonio Álvarez del Cuvillo) разматрао тему: “Feminist Political and Legal Theories”. Проф. др Фабио Мачиоче (Fabio Macioce), др Зара Сеидзадех (Zara Saeidzadeh) и асист. Валерија Дабетић су представили тему “Sociology of Law and Gender Equality”, док је др Зара Сеидзадех говорила и на тему: “Feminist Methodologies and Gender Research”. Овај округли сто заокружен је још једним «keynote» предавањем, које је одржала проф.

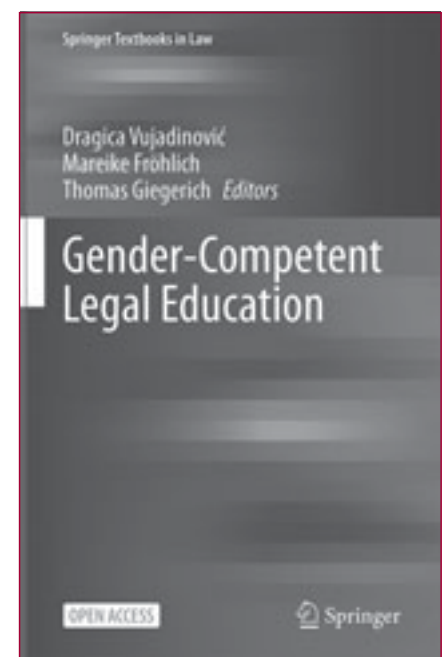

Са ојиварања конференције

др Едријен Винг (Adrien K. Wing), на тему: “Critical Race Feminism Theory in the 21st Century”.

У оквиру округлог стола “Women on the Flee – Women as Refugees”, којим је модерирала проф. др Бојана Чучковић, проф. др Танасије Маринковић је говорио на тему “Human Rights Law – Gender Perspective”, при чему је посебна пажња у његовом излагању била посвећена скорашњој судској пракси везаној за забрађивање жена по муслиманском обичају, док је проф. др Томас Гигерих (Thomas Giegerich) разматрао питање “International and EU Law and Gender Equality”. Надаље, др Ригмор Аргрен (Rigmor Argren) је говорила на тему: “International Humanitarian Law and Gender”, док је излагање проф. др Иване Крстић било насловљено: “Women Refugees in International Law”. Проф. др Сузан Странд (Susanne Strand) је испитивала тему: “Specific Laws for Domestic Violence and Stalking in Sweden”, доц. др Ивана Марковић је анализирала тему: “Genital Mutilation as a Form of Persecution”, док је доц. др Наталија Лукић разматрала питање “Gender Perspective of Victimization, Crime and Penal Policy”. Јавноправни аспекти родних питања обрађивани су у излагањима проф. др Марка Давинића (“Gender Sensitive Asylum Procedure”) и проф. др Танасија Маринковића (“Gender Sensitive Constitutional Law”).

Наредни округли сто носио је наслов: “Economic Empowerment of Women”, а њиме су модерирале проф. др Мирјана Радовић и др Марајке Фрухлих. Први део овог округлог стола био је посвећен теми: “Gender Economics – Integrating Gender Equality in Economics and Management: Opportunities and Challenges”, те је проф. др Антонио Мартушћели (Antonio Martuscelli) разматрао питање “Economic Empowerment of Women”, док је доц. др Никола Илић говорио на тему: “Gender Pay Gap”. Други део овог округлог стола био је посвећен питању “Gender, Business, and the Law”, обухвативши излагања проф. др Татјане Јевремовић Петро-

вић (“Female Entrepreneurship”) и проф. др Јелене Лепетић (“Women in Corporate Boards”), док су проф. др Елеонор Кристоферсон (Eleonor Kristoffersson) и доц. др Тереза Понтон Арича (Teresa Ponton Aricha) говориле на тему: “Gender Equitable Taxation”.

Конференција је заокружена окружним столом на тему: “Gender Perspective of Private Law”, којим су модерирани проф. др Бранко Радуловић и проф. др Фуенсанта Рабадан Санчес-Лафуенте (Fuensanta Rabadán Sánchez-Lafuente). Овај ок-

ругли сто отворен је “keynote” предавањем “The Reproduction of Gender Difference and Heteronormativity in Family Law”, које је одржала проф. др Розмари Хантер. Надаље, проф. др Фуенсанта Рабадан Санчес-Лафуенте је говорила на тему: “Gender-Competent Family Law”, проф. др Катарина Доловић Бојић и доц. др Снежана Дабић Никићевић су изложиле резултате истраживања теме “Covid-19 and Contract Relations – A Gender Perspective”, док је проф. др Габријеле Карапеца Фиља (Gabriele Carapezza Figlia) раз-

матрао тему: “Gender Perspectives in Law of Contracts”. Проф. др Љубинка Ковачевић је своје излагање посветила теми: “Gender Equality in the World of Work in the Conditions of Multiple Crisis”; проф. др Мирјана Дреновак Ивановић је излагала на тему: “Environmental Crisis and Gender Issue”, док је проф. др Бранко Радуловић преиспитивао питање “Gender Sensitive Public Policies”. ■

Међународна конференција из пореског права о дигитализацији и миграцијама радника

Правни факултет Универзитета у Београду је, у сарадњи са Српским фискалним друштвом, Универзитетом у Лозани и Универзитетом Карлос III у Мадриду, организовао 6. и 7. октобра 2022. године међународну научну конференцију на тему *International Tax Challenges Raised by Mobility of Individuals / Workforce as a Result of Digitalization*. Конференција је одржана у хотелу *Crowne Plaza* у Београду, у хибридном формату (уживо и онлајн). Излагања на конференцији је уживо пратило преко 140 учесника, а онлајн више од 100 учесника. Своје истраживање на Конференцији је представило 25 аутора, док је више од 20 еминентних професора и водећих светских стручњака у области пореске материје имало улогу коментатора представљених истраживања.

Конференција је била организована у три дела, односно седам сесија, праћених дискусијом заинтересованих учесника. Радови представљени на Конференцији биће објављени у тематском зборнику на енглеском језику, у издању издавачке куће *IBFD (International Bureau of Fiscal Documentation)*. Реч је о водећем светском издавачу у

области међународног пореског права и пореског права Европске уније.

Конференција је отворена обраћањем декана Правног факултета проф. др Зорана Мирковића и чланова Међународне мреже за истраживање међународног пореског права и пореске политике (*International Tax Law Research and Policy Network*). У уводном делу Конференције је представљен значај теме. Sarah Perret, представница *OECD*-а, анализирала је значај теме из угла развијених земаља, а Patricia Brown, као представница УН је анализирала њен значај из угла земаља у развоју. Улогу ЕУ у наведеном контексту представио је Albert Raedler, представник Европске комисије. Перспективу академске заједнице анализирао је проф. David Rosenbloom (Универзитет у Њујорку, САД), а проблеме са којима се сусрећу стручњаци из праксе Isabel Verlinden (*Global Corporate Tax Strategy Leader*, PwC, Белгија).

Први део конференције је био намењен разматрању горућих питања пореске политике повезаних са дигитализацијом и мобилношћу радне снаге, као што

су: Како третирати одлив мозгова из угла пореског права? (проф. др Yariv Brauner, Универзитет у Флориди, САД); Да ли би требало опорезовати вештачку интелигенцију и роботе? (проф. Orly Mazur, *Southern Methodist University*, САД); Који су правни аспекти употребе вештачке интелигенције у администрирању пореза? (проф. Joshua Blank, Универзитет Калифорније, Ирвајн, САД и проф. Leigh Osofsky, Универзитет у Северној Каролини, САД); Да ли би требало увести посебан порез којим би били погођени најбогатији грађани (енг. *billionaire tax*)? (проф. др Peter Hongler, Универзитет у Сент Галену, Швајцарска). Анализирано је и питање начина опорезивања тзв. инфлуенсера (др Dick Molenaar, *All Arts Tax Advisers*, Холандија), као и порески третман криптовалута и дигиталне имовине (др Alessandro Turina, *IBFD*, Холандија). У оквиру првог дела Конференције, улогу коментатора су имали: проф. др Xavier Oberson (Универзитет у Женеви, Швајцарска), проф. др Rita De La Feria (Универзитет у Лидсу, Велика Британија), др Marcel Jung (*MLL Legal*, Швајцарска) и Ignacio Gordillo

(*Ceca Magan Abogados*, Шпанија). Сесијама су председавали: проф. David Rosenbloom (Универзитет у Њујорку, САД), проф. др Adolfo Martín Jiménez (Универзитет у Кадизу, Шпанија), проф. др Joachim Englisch (Универзитет у Минстеру, Немачка) и проф. др Дејан Поповић (Правни факултет Универзитета у Београду).

Други део Конференције је био посвећен преиспитивању појединих концепата уговора о избе-

гавању двоструког опорезивања (нпр. концепт резидентства, опорезивање зарада, опорезивање уметника и спортиста), као и разноврсних специјалних пореских режима и њихове интеракције са уговорним пореским правом. Анализирани су проблеми које дигитализација и миграције радне снаге узрокују у контексту обавезног социјалног осигурања. У овом делу Конференције, своје радове су представили: проф. др Giorgio

Beretta (Универзитет у Амстердаму, Холандија), проф. др Светислав В. Костић (Правни факултет Универзитета у Београду), проф. др Karolina Tetlak (Универзитет у Варшави, Пољска), проф. др Grega Strban и проф. др Luka Mišič (Универзитет у Љубљани, Словенија), др Mario Tenore (*Pirola Pennuto Zei & Associati*, Италија), проф. др Hugo López López (Универзитет у Навари, Шпанија) и проф. др Andrés Báez Moreno (Универзитет Карлос

Издајања је уживо праћило преко 140, а онлајн више од 100 учесника

III у Мадриду, Шпанија). У оквиру другог дела Конференције, улогу коментатора су имали: др Marco Felder (*FS+P*, Лихтенштајн), Ignacio Gridilla (*BDO Spain*, Шпанија), др Céline Martin (*Riedweg & Partner*, Швајцарска), Paolo Ludovici (*Gatti Pavesi Bianchi Ludovici*, Италија) и León Fernando Del Canto (*Del Canto Chambers*, Велика Британија). Сесијама су председавали: проф. др Pasquale Pistone (*IBFD*, Универзитет у Салерну/Економски универзитет у Бечу, Италија/Аустрија), Mukesh Butani (*BMR Legal*, Индија), проф. др Denis Weber (Универзитет у Амстердаму, Холандија) и проф. др Гордана Илић-Попов (Правни факултет Универзитета у Београду).

Трећи део Конференције је био посвећен питањима из области опорезивања пословања. Разматран је концепт резидентства правних лица, као и концепт сталне пословне јединице. Анализирана су и постојећа правила за расподелу добити мултинационалних компанија. Посебан простор био је посвећен тзв. захтевима супстанце (енг. *substance requirements*), који имају одлучујућу улогу како у контексту пост-БЕПС иницијатива OECD-а, тако и Предлога Директи-

ве ЕУ о спречавању злоупотребе *shell* компанија у пореске сврхе. У овом делу Конференције, своје радове су представили: проф. др Eva Escribano (*Universidad Complutense de Madrid*, Шпанија), проф. др Stjepan Gadžo (Универзитет у Ријеци, Хрватска), проф. др Svitlana Buriak (Универзитет у Амстердаму, Холандија), проф. др Aitor Navarro (Универзитет Карлос III у Мадриду, Шпанија), проф. др Paolo Arginelli (*Universita Cattolica del Sacro Cuore*, Италија) и проф. др Vikram Chand (Универзитет у Лозани, Швајцарска). У оквиру трећег дела Конференције, улогу коментатора су имали: проф. Tommaso Di Tanno (*Luiss University of Rome*, Италија), др Emmanuel Llinares (*NERA*, Француска), Natalia Quiñones (*Quiñones Cruz*, Колумбија), Philipp Besson (*WTS*, Немачка) и проф. др Luis Eduardo Schoueri (Универзитет у Сао Паулу, Бразил). Сесијама су председавали: проф. др Yariv Brauner (Универзитет у Флориди, САД), проф. др Ana Paula Dourado (Универзитет у Лисабону, Португал), проф. др Wolfgang Schön (Институт Макс Планк за пореско право и јавне финансије, Немачка) и др Giammarco Cottani (*Netflix*, Холандија).

Закључна сесија Конференције била је посвећена дискусији из угла практичара и њихових клијената, у оквиру које су излагање имали Небојша Бјелотомич (Иницијатива „Дигитална Србија“, Србија) и Charlotte Winzer (*Procter & Gamble International*, Немачка).

Конференција *International Tax Challenges Raised by Mobility of Individuals / Workforce as a Result of Digitalization* представља трећу у низу међународних научних конференција у материји пореског права, коју је Правни факултет успешно организовао у сарадњи са Српским фискалним друштвом. Организациони одбор Конференције са задовољством констатује да је, како и доликује, овогодишња Конференција надмашила (како по броју учесника, тако и у квалитету представљених радова) претходне, и очекује да се наведена традиција, која је накратко прекинута услед епидемиолошких мера, настави у наредним годинама. ■

Међународна конференција ‘(Un)fit to rule’

Поводом обележавања 700. годишњице од крунисања краља Стефана Уроша Трећег – Стефана Дечанског, упркос његовом следећу као наизглед непремостивој сметњи за обављање владарских дужности, Правни факултет Универзитета у Београду организовао је међународну конференцију „(Un)fit to rule: themes of acceptance and rejection of rulers throughout history“. Конференција је одржана од 26–28. октобра 2022. године.

Референти и публика су имали прилику да овом догађају приступе двојачко: уживо, у конференцијској сали Правног факултета, или он-

Ошварање конференције

лајн, путем платформе Zoom. Радни језик конференције био је енглески.

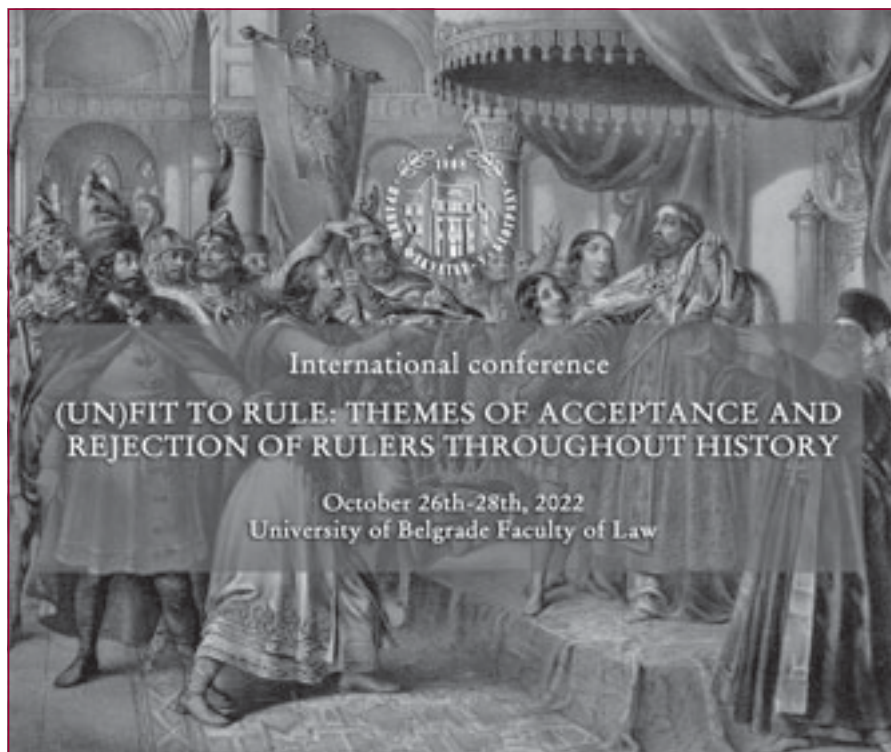
Конференцију су отворили емеритус проф. др Сима Аврамовић, председник Организационог одбора конференције, проф. др Зоран Мирковић, декан Правног факултета, и проф. др Милена Полојац, шефица Катедре за правну историју на Правном факултету Универзитета у Београду.

Учесници су сваког дана могли да прате по три сесије, од којих се свака тицала једног феномена у оквиру шире теме владарске (не)способности, као и по два предавања уважених стручњака. Тако, првог дана су своја саопштења имали проф. емеритус др Џон Бејнс (John Baines) – „Contesting a “divine” king’s status: a perspective from ancient Egypt” и проф. др Атина Димопулу (Athina A. Dimoroulou) – „Eupatridae vs. Kakopatridae in Alcaeus’ poetry: pedigree and bodily (im)perfection in the power struggle in archaic Lesbos.”

Другог дана су говорили проф. емеритус др Е. Вилијам Монтер (E. William Monter) на тему „How women became fit to rule”, као и проф. др Петер Шрајнер (Peter Schreiner) и проф. др Изабел Грим-Стаделман (Isabel Grimm-Stadelmann), са излагањем „Medicine in the service of political calculation in Byzantium”.

Последњи дан конференције био је остављен за предавања проф. емерите др Калиопи Бурдаре (Kalliopi Bourdara) – „*Crimen laesae majestatis*: fit or unfit to rule?” и проф. др Иоаниса Пападопулоса (Ioannis Papadopoulos) – „Biblical hermeneutics of disruption: The dissonance between political power and divine grace in the order of succession as a moral warning to rulers.”

Теме које су референти обрадили тицале су се најразличитијих питања владарске власти, способности и легитимитета, те правних

Обилазак Фрушке Горе

предуслова за вршење владарске функције. На пример: физички и психички недостаци као (дис)квалификативи владара, жене на власти, верске разлике и могућност престолонаслеђа, питање легитимизације власти и основних вредности (идеалног) владара ...

У току девет сесија, своје радове је изложило 36 учесника из 14

држава, од којих је троје било са нашег факултета: проф. др Милош Станковић, доц. др Нина Кршљанин, као и Ђорђе Степић, МА. ■

Конференција “Рат у Украјини, Европска унија и Западни Балкан”

На Правном факултету Универзитета у Београду је 17. и 18. новембра 2022. године одржана међународна конференција „Рат у Украјини, Европска унија и Западни Балкан“. Конференцију је организовао Правни факултет, у сарадњи са Факултетом за право и политичке науке Универзитета у Бордоу, и уз финансијску помоћ Министарства за спољне и европске послове Републике Француске.

Конференцију су отворили проф. др Зоран Мирковић, декан Правног факултета, Њ.Е. Пјер Кошар (*Pierre Cochard*), амбасадор Републике Француске у Србији, проф. др Танасије Маринковић, члан Организационог одбора Конференције у Србији, и проф. Лоик Грар (*Loïc Grard*), члан Организационог одбора Конференције у Француској.

Радни део конференције је започет почасним предавањем које је одржао проф. др Миодраг Јовановић, Универзитет у Београду, на тему: „Ауторитет и делотворност међународног права – перспектива за 2022. годину“.

Сесије које су одржане првог дана Конференције биле су посвећене санкцијама и другим реакцијама на рат у Украјини. На првој сесији излагања су имали: проф. др Борис Беговић, Универзитет у Београду, „Економске санкције Европске уније против Русије: циљеви, механизми, последице“; доц. др Иго Флавије (*Hugo Flavier*), Универзитет у Бордоу, „Европске санкције: од замрзавања до одузимања имовине“; проф. др Себастијен Платон (*Sébastien Platon*), Универзитет у Бордоу, „Санкције Европске уније против појединих руских медија“; и проф. др Лоик Грар (*Loïc Grard*), Универзитет у Бордоу, „Рестриktivне ваздушне мере Европске уније“.

На другој сесији излагања су имали: проф. др Христо Христов, Уни-

С конференције организована у сарадњи с Факултетом за право и политичке науке Универзитета у Бордоу

верзитет у Софији, „Европска унија и рат у Украјини – да ли је заједничка европска одбрана могућа?“, доц. др Адријан Корпадеан (*Adrian Corpadean*), Универзитет у Клуж-Напоки, „Румунија суочена са ратом у Украјини – поступци и схватања“; проф. др Владимир Гросу (*Vladimir Grosu*), Универзитет у Кишиневу, „Геополитички контекст Републике Молдавије: изазов европским интеграцијама, суверенитету и територијалном интегритету“; и проф. др Виолета Беширевић, Универзитет Унион у Београду, „Како је геополитика убила владавину права у Европској унији и Србији“.

Сесије које су одржане другог дана Конференције биле су пос-

већене узроцима рата у Украјини и могућим паралелама са другим ситуацијама у међународним односима. На првој сесији излагања су имали: доц. др Нина Кршљанин, Универзитет у Београду, „Шта се налази у имену? Од Малорусије и Новорусије до Украјине ... и назад“; проф. др Драгољуб Поповић, Универзитет Унион у Београду, „Споразуми из Минска (2014–2015) – пропуштена прилика“; и доц. др Иван Буник, Московски државни институт за међународне односе, „Статус Донбаса: поређење релевантних приступа“.

На другој сесији излагања су имали: проф. др Бранко Ракић, Универзитет у Београду, „Правна вредност једностранних обећања у

међународном праву: *'Not One Inch (Estward)'*“; проф. др Танасије Маринковић, Универзитет у Београду, „Преиспитивање права на једно-

страну сецесију – случајеви Косова и Крима“; и доц. др Милош Јовановић, Универзитет у Београду, „Илузије међународног права“.

Радни језици конференције су били француски и енглески. ■

Међународна конференција ‘*Contemporary Financial Management Conference*’

Од 7. до 10. децембра 2022. године, у организацији Факултета организационих наука, Правног факултета и Економског факултета Универзитета у Београду, одржана је конференција ‘*Contemporary Financial Management Conference* – CFMC’. Панели и радионице су одржани у згради Ректората Универзитета у Београду (7. децембар), на Факултету организационих наука (8. децембар), Правном факултету (9. децембар) и Економском факултету (10. децембар).

Програмски део конференције на Правном факултету Универзитета у Београду свечано су отворили проф. др Зоран Мирковић, декан Правног факултета, и проф. др Марко Јовановић, продекан за међународну сарадњу. На Правном факултету је организовано укупно пет панела: *Regulation and Supervision of the Banking Industry & Law and Finance*, модератор проф. др Александра Јовановић; *Behavioral Accounting and Finance & Tax Accounting and Fraud*, модератор проф. др Бранко Радуловић; *Technological Progress and Banking & Financial Markets*, модератор проф. др Мирјана Радовић; *Intergovernmental Fiscal Relations*, модератор проф. др Јурај Немец, и *European Structural and Investment Funds and the Western Balkans*, модератор др Александар Пејовић. Поред наведених панела, организована је и радионица на тему: *Financial Fraud Schemes: Managing and Responding in Times of Crisis*, којом је руководила др Сандра Дамијан, експерт за финансије и ревизију.

Између осталих учесника, на конференцији су радове изложили и наставници Правног факултета Универзитета у Београду. То су

Свечано ошварање Конференције

проф. др Бранко Радуловић, који је излагао на тему *Benchmarking the Efficiency of Montenegro's Local Selfgovernments*, доц. др Никола Илић, који је излагао на тему *Capital Adequacy Regulation and Competition in Serbian Banking Sector* и асис. Ана Одоровић, која је излагала на тему *Open Banking: Between Cooperation and Competition*. Списак учесника и изложених радова

је доступан на интернет адреси: <https://cfmc.fon.bg.ac.rs/>. У складу са планом Програмског савета CFMC, након анонимног рецензентског поступка, све позитивно рецензирани радове ће објавити издавачи индексирано у WoS-у и SCOPUS-у.

Поред свега наведеног, успех конференције се огледа у ближем повезивању економских и правних факултета, као и катедри за

Конференција је окупила више од 180 учесника из 20 држава

финансијски менаџмент са других факултета у региону, са идејом да се упознају и умреже колеге и сродне катедре из региона (и шире) и повежу стручњаци из финансијске индустрије. Конференција је окупила више од сто осамдесет учесника из

двадесет европских и других држава, из сектора образовања, финансија, јавног и цивилног сектора.

Чланови Програмског савета CFMC са Правног факултета Универзитета у Београду су проф. др Александра Јовановић, проф. др

Бранко Радуловић и проф. др Светислав Костић, а чланови Организационог одбора проф. др Светислав Костић и доц. др Никола Илић. CFMC конференција ће се одржавати сваке две године, са системом ротирајућег домаћинства. ■

Београдска недеља правне филозофије

Крај 2022. године на Правном факултету Универзитета у Београду обележили су узбудљиви целонедељни догађаји организовани под називом „Београдска недеља правне филозофије”, у оквиру *Horizon Twinning* пројекта „Advancing cooperation of the Foundations of Law (ALF)”. *Horizon Twinning* пројекат је усмерен ка размени научног и административног знања између Правног факултета Универзитета у Београду и универзитета у Ђенови, Лисабону и Сарију. Сходно томе, ALF –ов академски стартни догађај је „Jurisprudence Jam Sessions”, који је одржан од 28. до 30. новембра 2022. године, заједно са годишњом студентском конференцијом из теорије и филозофије права одржаном 2. децембра 2022. године. Током ове недеље на Правном факултету су, прецизније, одржане три правнотеоријске „jam” сесије (*Jurisprudence Jam Sessions*), затим Девета студентска конференција из теорије и филозофије права, три *kick-off* састанка, као и две административне радионице.

Kick-off састанци су организовани током три дана на Правном факултету Универзитета у Београду, а сваки дан је био резервисан за једног партнера на ALF пројекту, заједно са свим члановима београдског ALF тима. Првог дана, 28. новембра 2022. године одржан је састанак са тимом из Ђенове, који укључује Андреја Кристана, Алесија Сардоа, Хулиету Рабанос, Клаудиу Сангвинети и Маријапалу Морено. Осим тога, учесник је био и Храфн Астеирсон, са Универзитета у Сарију. Научно особље пројекта је разговарало о импле-

Са једног од *kick-off* састанака у оквиру пројекта ALF

ментацији ALF пројекта, договорала се о динамици пројектних активности и детаљима планова рада, као и о умрежавању тимова и дисеминацији активности.

Други *kick-off* састанак организован је другог дана Београдске недеље правне филозофије (29. новембра) са Универзитетом у Сарију, чији су представници

Једна од правнотеоријских џем сесија

били Вероника Родригез-Бланко и Храфн Асгеирсон. Један од закључака састанка био је да ће млади научници и истраживачи са Универзитета у Београду бити интегрисани у активности Универзитета у Сарију, што обухвата присуство конференцијама и семинарима и разговоре о унапређењу докторских дисертација.

Последњи *kick-off* састанак одржан је онлајн са партнерима са Универзитета у Лисабону, чији су представници били Давид Дуарте, Педро Мониз Лопес, Хорхе Сампаио и Цезар Давила. Једна од тема састанка била је организација правне летње школе и конференције на тему „Право и логика“ у Лисабону, као и остале потенцијалне активности током наредне године.

Jurisprudence Jam Sessions су замишљене као догађаји који подразумевају групу правних филозофа који „импровизишу“ о једном од актуелних правнотеоријских питања, тиме покривајући три водеће теме пројекта: право и језик, право и практична рационалност, и право и логика. Ове сесије настоје да буду што неформалније, охрабрујући све присутне учеснике да слободно ускоче са питањима „jamming“ говорнику, као и да наставе започету филозофску „импровизацију“ накнадним истицањем коментара, критика и дилема.

Прва џем сесија је била одржана у понедељак, 28. новембра, а говорници су били Андреј Кристан и Хулиета Рабанос са Универзитета у Ђенови, који су се бавили инспиративним питањима правног тумачења. Уторак је био резервисан за Универзитет у Сарију и дискусије о нормативности и ауторитету, које су водили Вероника Родригес Бланко, Кенет Еренберг и Амброз Ли. Последња џем сесија је организована онлајн, а домаћин је био Универзитет у Лисабону. Давид Дуарте и Педро Мониз Лопез говорили су о корисности логике у праву и њеној примени.

Девећа студентска конференција из теорије и филозофије права

Последња активност у оквиру Београдске недеље правне филозофије била је посвећена традиционалној годишњој Студентској конференцији из теорије и филозофије права, чија је овогодишњом тема била „Будућност међународне владавине права“. Асистенткиња Правног факултета Марија Влаковић је отворила догађај као *key-note* говорник, након чега је 12 аутора представило своје радове. У жару дискусије, коментари, питања и критике доводе су до целодневне размене мисли и идеја. Најбољи радови са конференције ће традиционално бити објављени у првом наредном броју часописа *Eudaimonia*.

Током Београдске недеље правне филозофије организоване су и две радионице за административне раднике у оквиру ALF пројекта. Било је задовољство угостити представнике Европске истраживачке канцеларије (*European Research Office*) Универзитета у Ђенови, Клаудију Сангвинети и Маријапаолу Морено. Оне су одржале дводневну обуку за чланове администрације на Правном факултету. Првог дана радионице су представили активности о администрацији и координацији међународних пројеката, а другог дана је фокус био на пројекту *Horizon Europe*, са акцентом на пројектном извештавању. ■

Административна радионица у оквиру пројекта ALF

Конференција из области јавних набавки и свечаност за пету генерацију студената *Master in Public Procurement Management*

Професор др Добросав Миловановић, управник мастер академских студија *Master in Public Procurement Management (MPPM)* и Љиљана Марић, шеф Одсека за мастер и докторске студије и секретар *MPPM* присуствовали су Седмој глобалној конференцији из области јавних набавки, која је одржана 5. и 6. јула 2022. године у Риму.

Конференција је одржана у организацији Универзитета „Тор Вергата“ у Риму, уз подршку Европске банке за обнову и развој (EBRD) и окупила је водеће међународне стручњаке из области јавних набавки, представнике светских финансијских институција, студенте треће, четврте и пете „београдске“ и осме, девете и десете „римске“ генерације, као и алумнисте овог програма. Професор др Добросав Миловановић био је модератор панела на тему: *Data Driven Session*.

По завршетку конференције одржан је свечани програм, на чијем почетку су се присутнима обратили Аиша Надар, чланица стратешког одбора *IMPPM* и др Сима Аврамовић, професор емеритус Правног факултета Универзитета у Београду и амбасадор Републике Србије при Светој Столици, који је 2017. године учествовао у успостављању београдског *MPPM* програма на Правном факултету.

У име „београдске“ генерације студената завршни говор је одржала Андреја Пајевић, а у име „римске“ Данчо Воденичарски, након чега су директор Одељења за набавке у EBRD Јан Јакхолт и Аиша Надар честитали студентима пете „београдске“ и десете „римске“ ге-

Наши представници на Седмој глобалној конференцији из области јавних набавки

нерације на успешном похађању наставе у школској 2021/2022. години и уручили им пригодне сертификате и плакете.

Сертификати и плакете су уручени и присутним студентима треће и четврте „београдске“ и осме и девете „римске“ генерације, за које

Учесници конференције у Риму

свечаност није била одржана 2020. и 2021. године, због неповољних епидемијских околности.

Овим догађајима присуствовали су и наставници који изводе наставу на овом програму у Београду: Вељко Сикирица, проф. др Тинде Татраи, др Изабел Роса, др Слађана Средојевић, др Јелена Гавинова, као и колега Душко Чоловић, руководиоца Центра за изда-

ваштво Правног факултета, који је био стипендиста *EBRD* у четвртој генерацији овог програма, који је успешно завршио у априлу 2022. године.

Током боравка у Риму представници Правног факултета су одржали састанке са представницима Универзитета „Тор Вергата“ у Риму и Европске банке за обнову и развој у погледу даље реализације

MPPM, припремних активности за упис шесте генерације у школској 2022/2023. години и повратку на режим извођења наставе уживо. ■

Успешна имплементација пројекта *MELE*

Реализација пројекта *MELE* (*Modernising European Legal Education*), на којем Правни факултет учествује од 1. септембра 2020. године, као један од партнера, заједно са још осам европских универзитета, улази у завршну фазу.

Након што је у марту 2022. године, на нашем Факултету успешно организован онлајн догађај за представљање досадашњих резултата пројекта, уз присуство преко 70 учесника из партнерских институција, државних органа и других организација и институција које нису учеснице на пројекту, интензиван је рад чланова београдског тима на интелектуалним исходима, који имају за циљ јачање трансверзалних и других вештина у правничком образовању.

Израђен је и објављен Извештај о трансверзалним компетенцијама у студијама права (<https://mele-erasmus.eu/survey-2/>), успостављен је онлајн курс о академским вештинама сачињен од великог броја корисних и занимљивих видео туторијала који имају за циљ да унапреде истраживачке компетенције студената права (<https://mele-erasmus.eu/courses/#>) и настављене су активности пројектног тима на изради Водича за нове наставнике – методолошких смерница о томе како дизајнирати студије случаја за студенте, како успоставити и водити правне клинике, те на који начин у наставни

процес интегрисати симулације суђења и *moot court*.

Поред наведених активности, чланови београдског тима су, у оквиру Пројекта, активно учествовали на радионицама посвећеним учењу, подучавању и обуци учесника на пројекту (*Learning Teaching and Training – LTT1*), које су у априлу одржане на Институту Европа Универзитета у Сарланду, Сарбрикен (Немачка) као и на децембарском међународном састанку пројекта (*TPM*) у организацији Правног факултета Миколас Ромерис Универзитета у Виљнусу (Литванија), док су асистенти Лидија

Живковић и Стефан Јовановић током септембра похађали Летњу школу о иновативним методама у подучавању права која је одржана у Хересу (Шпанија), у оквиру Правног факултета Универзитета у Кадизу.

У оквиру последње године Пројекта, предвиђено је да чланови тима Правног факултета Универзитета у Београду, након темељно спроведеног истраживања у 2022. години, припреме прилог за међународни зборник “Law and Beyond”, који представља и четврти, последњи интелектуални исход на овом пројекту. Спроведене

активности, као и представљање прилога, планирани су за прву половину 2023. године и одржаће се на Правном факултету Универзитета у Гронингену (Холандија) и Правном факултету Универзитета у Загребу, где ће учествовати и београдски тим.

MELE пројекат, кроз Еразмус+ програм стратешких партнерстава, финансира Европска унија. ■

Јесењи семинар „Религија и друштво“

Од 22. до 25. новембра 2022. године, на Правном факултету Универзитета у Београду одржан је Јесењи семинар „Религија и друштво“, у организацији Центра за међурелигијски и међукултурни дијалог Правног факултета Универзитета у Београду, уз подршку Института за правне и друштвене науке Правног факултета Универзитета у Београду и у сарадњи са традиционалним црквама и верским заједницама у Србији.

Четвородневним предавањима и расправама присуствовали су у великом броју студенти свих нивоа студија права на нашем Факултету, али и студенти са других факултета Универзитета у Београду, попут Факултета политичких наука, Филозофског и Филолошког факултета Универзитета у Београду.

У уторак 22. новембра, Семинар је отворио декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зоран Мирковић, најавивши предавања, као и предаваче и поздравивши полазнике, као и учеснике Семинара. Након поздравне речи Декана, наставила су се предавања на тему „Свет између суко-

ба цивилизација“, где су излагали академик Славенко Терзић, историчар и члан САНУ, др Сеад Нусуфовић, Реису-л-улема Исламске заједнице Србије, др Александар Раковић, научни саветник у Институту за новију историју, проф. др Будимир Кошутић, професор нашег факултета у пензији, и др Ненад Божовић, доцент на Православном богословском факултету.

У среду 23. новембра, предавања на тему „Религија и људска права“ одржали су наставници Правног факултета Универзитета у Београду: проф. др Ивана Крстић (уводно излагање о теми „Религија и људска права“, са посебним освртом на право на слободу мисли, савести и вероисповести), проф. др Љубинка Ковачевић (са темом „Иspoљавање вероисповести на месту рада“), проф. др Урош Новаковић (са темом „Религија и породица“) и доц. др Душан Ракитић (са темом: „Религија и образовање“, са посебним освртом на утицај Светог архијерејског Синода СПЦ на статус запослених на Православном богословском факултету).

У четвртак, 24. новембра, проф. др Мирјана Дреновак је отворила

трећи дан семинара, излажући на тему „Религија и екологија“. На ову тему, надовезало се и предавање проф. др Бранка Ракића.

Последњи дан семинара, 25. новембар 2022. године, био је посвећен теми „Религија и културно наслеђе“. Сесију је отворио проф. др Мирко Ковачевић, редовни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду у пензији (који је говорио о манастиру Хиландар), затим је уследило предавање Гордане Гаврић, археолога из Задужбине Манастира Хиландара (која је говорила о краљици Јелени Анжујској и манастиру Градац), а затим и излагања проф. др. Сенада Ганића са Државног универзитета у Новом Пазару (који је говорио о позитивним искуствима на плану поштовања материјалног и нематеријалног културног наслеђа других у мултиетничкој и мулти-религијској средини Новог Пазара и околине), као и проф. др Далибора Ђукића, професора Црквеног права на нашем факултету (који је говорио о значају развоја и изучавања права заштите културног наслеђа).

Ошварање Јесење семинара

Сесијама у току четири дана семинара модерирани су проф. др Бранко Ракић, управник Центра за међурелигијски и међукултурни дијалог, и проф. др Далибор Ђукић. Професорима су у организацији и вођењу Семинара помагале и доц. др Нина Кршљанин, продеканка за науку Правног факултета Универзитета у Београду и асист. Марија

Влајковић, секретарка Катедре за међународно право и међународне односе.

На крају четвртог дана семинара, полазници су присуствовали и трибини клуба *Forum Romanum* под насловом „50 година од смрти проф. др Сергија Троицког (1878–1972)“. Говорници су били наш декан проф. др Зоран Мирко-

вић, проф. др Владислав Пузовић са Православног богословског факултета Универзитета у Београду и проф. др Далибор Ђукић, наш професор Црквеног права. Присутнима се уводним речима обратио проф. емеритус Сима Аврамовић.

Семинар је завршен доделом сертификата свим редовним полазницима. ■

25

Студентска конференција „Међународна заштита избеглица“

На Правном факултету Универзитета у Београду, 12. децембра 2022. одржана је студентска конференција „Међународна заштита избеглица“. Конференција је организована у сарадњи с Канцеларијом Високог комесара за избеглице Уједињених нација у Републици Србији и престижним Институтом за међународно хуманитарно право из Санрема. Конференцијом је обележен јубилеј Правне клинике за азил и избегличко право, чији програм ове академске године прати петнаеста генерација

студената. Конференција је послужила и као прилика да се промовише Специјалистички курс о међународном избегличком праву који је прошле школске године успешно успостављен као нови вид сарадње између истих партнера.

Конференција је свечано отворена поздравним речима проф. др Зорана Мирковића, декана Правног факултета у Београду, и Стефани Краусе, вршитељке дужности шефа мисије UNHCR-а у Србији. Главно предавање о савременим изазовима, али и приликама

које се указују у вези с међународном заштитом избеглица студентима и осталим гостима из државних органа и невладиног сектора одржао је господин Клаудио Делфабро, директор Департмана за међународно избегличко право и право миграција при Институту за међународно хуманитарно право из Санрема.

Учешће на конференцији су узели како наши студенти који тренутно похађају Правну клинику за азил и избегличко право, тако и студенти мастер студија

Факултета политичких наука који у овом семестру слушају предмет Међународно избегличко право. Студенти су у тимовима спровели истраживања о различитим питањима у вези са заштитом избеглица и других особа у потреби за међународном заштитом. Тимови су реализовали истраживања и написали радове под менторством практичара из партнерских институција и наставника и сарадника Правног факултета у Београду. Представљени радови су изложени током две радне сесије. У првој сесији, представљени су радови који су се бавили општим темама међународног избегличког права и поређењем система међународне заштите избеглица на различитим нивоима (универзалном и три регионална нивоа): „Извори избегличког права са освртом на право Републике Србије“, „Приступ територији“, „Како заштита избеглица на универзалном плану може да буде унапређена узимајући у обзир искуство заштите на афричком континенту?“, „Европски одговор на избегличку

кризу: дупли стандарди и солидарност на испиту“ и „Шта Европа може да научи од Латинске Америке у вези са заштитом избеглица?“. Током друге сесије изложени су радови о специфичним и недовољно истраженим питањима у вези с међународном заштитом избеглица: „Право избеглица и тражилаца азила на спајање породице – међународни и домаћи стандарди“, „Родна перспектива међународног избегличког права (родни идентитет и родно засновано насиље)“, „Еколошки мигранти – запостављени изазов савременог доба“, „Изазови у интеграцији избеглица у Србији – да ли Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима може бити оквир унапређења стања у овој области?“ и „Изазови апатридије у Србији у прошлости и будућности“. Осим представљања резултата спроведених истраживања, студенти су имали и задатак да коментаришу и дају предлоге за унапређење рада тима чији им је рад унапред додељен за коментарисање. Тимови ће, пре објављивања радова, имати

на располагању додатно време да своје радове унапреде и коригују у складу с добијеним примедбама и сугестијама својих колега.

Студентима су драгоцену помоћ и несебичну подршку током истраживања, писања радова и припреме за конференцију пружали њихови ментори из институција које су дугогодишњи партнери Правног факултета у организовању програма Правне клинике за азил и избегличко право, а којима Правни факултет у Београду и овим путем жели да изрази захвалност. Са студентима су радили Бојан Стојановић (UNHCR), Никола Ковачевић (ИДЕАС), Данило Ђурчић (A11), Невена Марковић (Praxis), доц. др Јања Симентић Поповић (Факултет политичких наука), Ана Здравковић (Институт за упоредно право), проф. др Ивана Крстић, проф. др Бојана Чучковић и асистенткиња Марија Влајковић. ■

Конференцијом је обележен јубилеј Правне клинике за азил и избегличко право чији програм ираши иејинаестиа иенерација сјудената

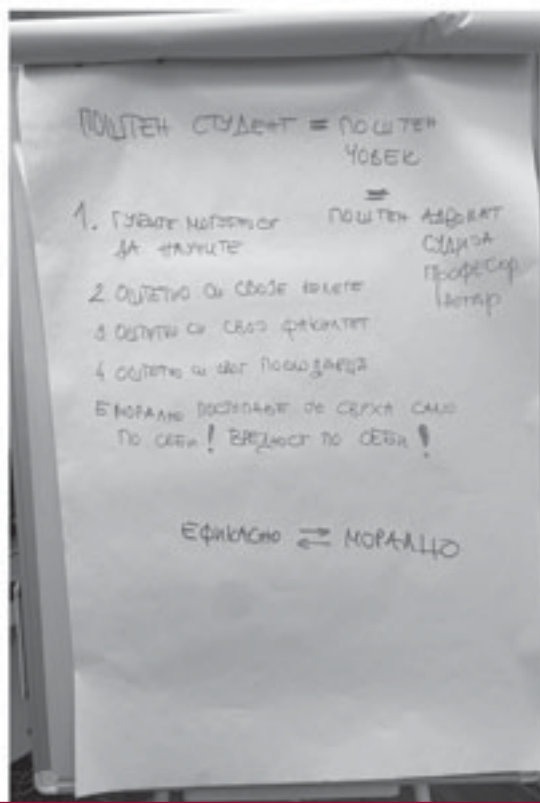
Недеља добродошлице бруцошима Правног факултета Универзитета у Београду

У сусрет школској 2022/2023. години, први пут је у просторијама Правног факултета Универзитета у Београду организована Недеља добродошлице бруцошима. Током седмице која претходи званичном почетку семестра, од 26. до 29. септембра, бруцоши, као и сви остали заинтересовани сту-

денти Правног факултета, могли су активно да учествују на радионицама које су имале за циљ да им омогуће лакши и квалитетнији почетак студентског живота.

Све радионице су биле усмерене на практичне образовне потребе будућих младих правника и бавиле су се различитим темама, као што

су: 1) Упознавање Правног факултета; 2) Технике правилног учења; 3) Примењене технике правилног учења; 4) Како се припремити за испит?; 5) Академско поштење и студентска етика; 6) Основи професионалне комуникације; 7) Мотивациони говор – како успети и како не одустати? и 8) Значај и

могућности за неформално учење. У анонимним евалуацијама, полазници су све радионице оценили највишим оценама и описали их као корисне, садржајне и креативне. Опште мишљење бруцоша осликавају речи једног од учесника „Практични савети, пријатна атмосфера и одлични предавачи“, док су старији студенти били једногласни у свом ламенту: „Ех, да је ово било у наше време“.

Уз поменуте радионице, координатори пројекта су организовали и сајам студентских организација, како би се бруцоши упознали и са разноврсним ваннаставним активностима које нуди наш факултет. У сарадњи са Школом интелектуалних вештина, студентима су понуђена и четири онлајн курса: 1) Брзо читање *Masterclass*; 2) Добро спавај, боље памти; 3) Зашто лоше

памтимо, и 4) *Studymaster* менторски процес. Сви поменути курсеви оријентисани су на различите врсте помоћи у савладавању испитне материје и превазилажењу застоја у учењу, како би студенти Правног факултета могли да оптимизују свој рад и побољшају резултате у учењу.

Креирање и руковођење радионица било је поверено млађим асистентима и сарадницима, који су, према речима учесника, били спремни за сарадњу, показали жељу да им помогну и искрено причали о својим искуствима. Сарадници који су учествовали на пројекту и допринели његовој успешној реализацији су др Маша Мишковић, Валерија Дабетић, Марија Влајковић, Новак Вујичић, Ђорђе Марковић, Уна Дивац, Ивана Радисављевић, Стефан Јовано-

вић, Сава Војновић, Алекса Шкундрић и Никола Станковић.

За потребе овог пројекта, уз помоћ ИТ службе нашег факултета, формирана је и онлајн платформа „Програми подршке квалитетнијем и ефикаснијем студирању“, на којој се налази детаљан опис досадашњих активности Тима за оријентацију Правног факултета и на којој је могуће пратити све даље пројекте (<http://orijentacija.ius.bg.ac.rs/>).

Да је овим догађајем започета једна лепа традиција на Правном факултету, говори чињеница да је организаторима пристигло укупно 1030 пријава! То значи да је преко 350 студената показало интересовање за неколико различитих радионица. ■

Пријем нове генерације полазника Правне клинике за еколошко право

У петак, 21. октобра 2022. године, одржана је свечаност поводом пријема осме генерације полазника Правне клинике за еколошко право, коју организује Правни факултет Универзитета у Београду, уз подршку Мисије за европску безбедност и сарадњу у Србији (ОЕБС).

Свечаност су отворили декан проф. др Зоран Мирковић, шеф мисије ОЕБС у Србији Јан Брату, и проф. др Мирјана Дреновак-Ивановић. Студенте су поздравили и представници партнерских институција Правне клинике за еколошко право Милан Маринковић, повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Оља Јовичић из канцеларије Заштитника грађана, и Тина Јањатовић из Министарства заштите животне средине. О раду Клинике и распореду активности говорила је Сара Цојић, секретар

Правне клинике за еколошко право. Своја искуства поделили су алумнисти Правне клинике за еколошко право Милена Мирчетић (Правосудна академија), Христина Војводић (Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину), Данило Радичевић (Регионални центар за животну средину), Милан Милосављевић и Јана

Спасеновић, практиканти Програма Уједињених нација за развој.

Церемонија је завршена уз коктел, након чега је проф. др Дреновак-Ивановић одржала уводно предавање на тему „Увод у еколошко право и методологију рада Правне клинике за еколошко право“. ■

Са свечаности организоване у часи осме генерације полазника Правне клинике за еколошко право

Курс „Холандско и европско пензијско право“

Од 24. до 28. октобра, на Правном факултету Универзитета у Београду организован је курс „Холандско и европско пензијско право“. Предавања на курсу држао је један од водећих европских стручњака у области пензијског права др Ханс ван Мертен (Hans van Meerten), професор Универзитета у Утрехту и адвокат при Адвокатској комори Холандије. Курс је похађало преко 60 студената основних, мастер и докторских студија, као и запослени у компанији Дунав осигурање.

Курс је свечано отворен у понедељак, 24. октобра, када је учеснице курса поздравила продеканка за међународну сарадњу проф. др Јелена Лепетић. За тим је уследило десет часова предавања, која су била посвећена између осталог, следећим темама: Основе међународног пензијског права; Врсте и начини финансирања различитих стубова пензијског осигурања широм света; Врсте пензијских шема; Основне карактеристике

пензијског система Краљевине Холандије; Искуство Краљевине Холандије у примени европских стандарда којима се уређује добровољно пензијско осигурање; Европско пензијско право – правни оквир и лекције за Републику Србију.

Полазници курса имали су могућност да се упознају са пензијским правом Европске уније, као новом граном права, која се убрзано развија, будући да се тржишта пензија интензивно интернационализују. Под окриљем курса детаљно су разматрани меродавни извори права ЕУ, као и пензијски системи широм света, с посебним освртом на холандски пензијски систем и холандско искуство у примени одговарајућих европских стандарда. На последњем часу предавања, професор др ван Мертен је дао и одређене предлоге и закључке од значаја за развој српског пензијског система.

Током интерактивних часова, полазници су имали прилике

да, заједно са професором др ван Мертемом, анализирају и меродавну судску праксу Европског суда правде (Суда правде ЕУ), као и праксу холандских судова.

Последњег дана курса, 28. октобра, након занимљиве дискусије, професор Ван Мертен је поделио сертификате свим полазницима.

У организацији курса учествовали су проф. др Љубинка Ковачевић, проф. др Јелена Лепетић, доц. др Филип Бојић и др Ивана Родић.

Организацију курса подржала је донацијом компанија „Дунав осигурање“. ■

Полазници курса са проф. др Х. ван Мертемом

Успех студената на Светском и Европском универзитетском дебатном првенству

Домаћин Светског универзитетског дебатног првенства (*Belgrade WUDC 2022*), које је ове године одржано онлајн, била је српска академска дебатна мрежа Отворена комуникација. На овом такмичењу, наши студенти су остварили историјски успех. Ђорђе Радосављевић и Новак Челебић (Правни факултет Универзитета у Београду) су освојили титулу светских шампиона, у категорији енглески као други језик. Ово је први пут у историји да су наши студенти постали шампиони у овој категорији такмичења. На путу до финала, они су победили тимове са Харварда, Кембриџа и Универзитета у Сиднеју, док су у самом финалу дебатовали против тимова из Израела и Француске. На такмичењу је учествовало више од 1000 студената из целог света. Ђорђе Радосављевић је такође добио престижну награду *Sadiq Ayinde*, која се додељује за најбољи говор у финалу категорије енглески као други језик. На овогодишњем светском првенству је такође Милош Марјановић био у тиму главних судија.

Наши студенти су остварили велике успехе и на Европском универзитетском дебатном првенству (*Zagreb EUDC 2022*), које је одржано у Загребу, недуго након Светског првенства. На европском првенству је учествовало

Победници Светског универзитетског дебатног првенства

преко 300 студената из целе Европе. Студенти Правног факултета Универзитета у Београду Ђорђе Радосављевић и Новак Челебић су се пласирали у финале турнира, у категорији енглески као други језик, а према броју бодова, након девет рунди, они су били осми најбољи тим на такмичењу у овој категорији. Они су у финалу дебатовали против тимова са Универзитета у Тел Авиву, Универзитета у Софији и Универзитета у Хаифи. Поред овог великог успеха, Ђорђе Радосављевић је проглашен за деветог најбољег говорника,

а Новак Челебић за 12. најбољег говорника, у категорији енглески као други језик.

Наши студенти су такође остварили велике успехе као судије на првенству. Мила Марјановић је, тако, судила четвртфинале у отвореној категорији, док је Милош Марјановић судио финале отворене категорије. Наш факултет је такође, као судија, представљала и Андријана Стојковић. ■

Успеси на такмичењу “Осуди дискриминацију”

Тим Правног факултета Универзитета у Београду освојио је друго место и награду за најбољег говорника на IX националном такмичењу у симулацији суђења из области заштите од дис-

криминације „Осуди дискриминацију”, које су организовали Повереник за заштиту равноправности и Фондација „Регистар националног интернет домена Србије”. Другопласирани тим чинили су

студенти четврте године Тијана Глишовић и Стеван Вуковић, а за такмичење их је припремао асистент Ђорђе Марковић. Награду за најбољу говорницу добила је Тијана Глишовић.

Прво место заузео је тим Правног факултета Универзитета у Новом Саду, са којим су се наши студенти сусрели у финалу, пред петочланим судским већем, састављеним од угледних правних стручњака, судија, тужилаца и адвоката.

Тим који је, такође, представљао Правни факултет, а који је у укупном пласману заузео треће место чинили су студенти Филип Борисављевић, Огњен Јоргић и Александар Максић. Тим је припремао доцент др Иван Ђокић.

Ово је четврта година заредом како су студенти Правног факултета Универзитета у Београду пласирали у финале овог традиционалног такмичења, које окупља тимове из целе Србије, а на којем студенти Правног факултета редовно заузимају највиша места и остварују запажене резултате. ■

Другој пласирани тим с асист. Ђ. Марковићем

Трећепласирани тим с доц. др И. Ђокићем

Дебатни турнир “Децембарац”

Током викенда, 10. и 11. децембра 2022. године, на Правном факултету Универзитета у Београду одржан је традиционални дебатни турнир за почетнике „Децембарац“. На турниру је учествовало преко 60 тимова са различитих факултета и средњих школа. Поред тимова из Београда и Новог Сада, угостили смо и тимове из Загреба и Сплита.

Победнице турнира су Невена Савић и Александра Дудић, које су похађале дебатни курс на Правном факултету Универзитета у

Београду, а који су током јесењег семестра сваке недеље држали чланови Дебатног клуба Правног факултета Универзитета у Београду. Невена Савић је, такође, проглашена и за најбољу говорницу турнира, док је Александра Дудић заузела девето говорничко место. После пет прелиминарних рунди, Невена и Александра биле су трећи најбољи тим на турниру. У финалу турнира, које се одржало у амфитеатру V „Радомир Лукић“, такмичиле су се против тимова из Дебатног клуба Филозофског фа-

култета, Дебатног клуба Факултета политичких наука и Дебатног клуба из Загреба.

Урош Величковић и Андреј Адамовић, такође чланови Дебатног клуба Правног факултета, били су осми најбољи тим на турниру, након прелиминарних рунди и остварили су сјајан резултат пласманом у четвртфинале турнира.

Директор овогодишњег турнира била је чланица Дебатног клуба Правног факултета Андријана Стојковић, која је својим радом

допринела да турнир протекне без икаквих проблема и да учесници имају све што им је потребно. Чланови Дебатног клуба Правног факултета, Милош Марјановић и Мила Марјановић били су део тима главних судија турнира.

Почетнички дебатни турнир „Децембарац“ се више од 20 година одржава на Правном факултету Универзитета у Београду и окупља дебattere из Србије и региона. ■

Победнице турнира

Изложба “Бугарски ратни злочини у окупираној Србији (1915–1918)”

Уторак, 27. децембра 2022. године, на Правном факултету Универзитета у Београду, у организацији Музеја жртава геноцида, отворена је изложба под називом „Злочини над цивилним становништвом у Србији под бугарском окупацијом (1915 – 1918)“, чији је аутор историчар др Милован Пизари. Присутнима су се обратили проф. др Зоран Мирковић, декан Правног факултета Универзитета у Београду, Дејан Ристић, директор Музеја жртава геноцида, и аутор поставке, историчар др Милован Пизари.

Изложбу употпуњују двојезични српско-енглески каталог и зборник изабраних докумената и сведочанстава.

Током Првог светског рата, цивили у Краљевини Србији који су се нашли под бугарском окупацијом били су жртве масовних злочина, који су садржавали поједине елементе геноцида, као и предмет депортација и систематског уништавања. Више од сто година након краја рата ти догађаји

су, нажалост, још увек недовољно познати, нарочито у широј јавности. Због тога, као и због великог броја архивских докумената, Музеј жртава геноцида приредио је изложбу о злочинима над цивилним становништвом у Србији под

бугарском окупацијом 1915–1918. године.

Изложба се налази у холу Факултета испред слушаонице III „Живојин Перих“, и биће доступна посетиоцима до краја јануара 2023. године. ■

Са отварања изложбе

Међународна сарадња

Успостављена је сарадња између Универзитета у Београду – Правног факултета и Факултета правних и политичких наука Универзитета у Техерану. То је укључило и закључивање Меморандума о разумевању са Универзитетом у Техерану, најстаријим и једним од водећих иранских универзитета, као и Анекса Меморандума о разумевању са Факултетом правних и политичких наука овог високо рангираног универзитета на Блиском Истоку, који је основан 1899. године.

У петак, 26. августа 2022. године, проф. др Анета Спаић, декан Правног факултета Универзитета Црне Горе, посетила је Правни факултет Универзитета у Београду. Проф. др Спаић је разговарала са деканом Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зораном Мирковићем о будућим заједничким активностима и сарадњи двају факултета, и уручила му је позив на прославу педесетогодишњице Правног факултета Универзитета Црне Горе. Овај позив има нарочит симболични значај, јер су Универзитет у Београду и његов Правни факултет били *alma mater* при оснивању Правног факултета и Универзитета у тадашњем Титограду.

У петак, 30. септембра 2022. године, Правни факултет Универзитета у Београду посетила је проф. др Зинка Грбо, декан Правног факултета Универзитета у Сарајеву. Проф. др Грбо су дочекали декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зоран Мирковић, продекан за међународну сарадњу проф. др Јелена Лепетић и др Ивана Родић, која је задужена

Делегација Универзитета у Београду у посети Универзитету у Техерану

за међународну сарадњу. У складу са Споразумом о научној сарадњи између Универзитета у Београду и Универзитета у Сарајеву, декани двају партнерских правних факултета закључили су Споразум о сарадњи, којим су утврђене области и предмет међусобне сарадње, као и облици и начини њеног остваривања. На састанку су разматране

могућности за спровођење заједничких пројеката у области правних наука.

У петак, 21. октобра 2022. године Правни факултет Универзитета у Београду посетили су проф. др Анар Валијев, декан Факултета за јавне и међународне послове

Посета декана Правног факултета Универзитета Црне Горе

Универзитета ADA у Бакуу, Елшад Гојушов, шеф сектора за пријем нових студената Универзитета ADA, и Мехрибан Тагијева из Амбасаде Азербејџана у Београду. Госте из Азербејџана дочекали су проф. др Јелена Лепетић, продекан за међународну сарадњу, доц. др Нина Кршљанин, продекан за научни и стручни рад, проф. др Марко Јовановић и др Ивана Родић, која је задужена за међународну сарадњу. На састанку су разматране могућности за размене студената, наставног и административног особља, као и за реализацију других облика сарадње, која је успостављена Споразумом о сарадњи закљученим 31. марта 2022. године између партнерских универзитета.

У циљу академског повезивања, представници Универзитета ADA предложили су организовање студентске посете Азербејџану, као и студентске посете Србији, у оквиру додатног курса или летње школе, уз финансијску подршку азербејџанских компанија. Поред тога, изнет је предлог да се у наредном периоду, сарадња реализује и у оквиру Еразмус+ програма, да се омогуће истраживачки боровци наставницима и студентима постдипломских студија на партнерским институцијама, као и да се организују гостујућа предавања о темама од заједничког интереса.

Проф. др Анар Алијев одржао је студентима нашег факултета предавање на тему „Енергетска безбедност у Европи и кавкаском региону”, након кога су представљене могућности стипендирања и реализовања дела студијског програма на Универзитету ADA за студенте Правног факултета Универзитета у Београду.

У петак, 28. октобра, Универзитет у Београду – Правни факултет је отворио своја врата студентима Правног факултета Универзитета у Бањој Луци. Групу од преко

Са њој и иницијација Споразума о сарадњи са Универзитетом у Сарајеву

Састанак с представницима Универзитета ADA

Са предавања проф. др А. Алијева

40 студената овог факултета су у просторијама деканата дочекали продекан за наставу проф. др Бојан Милисављевић, секретар Факултета мр Драган Павић и сарадник у настави Никола Станковић. Професор др Милисављевић је студентима указао на изузетну сарадњу коју наша два факултета имају, као и на важну улогу коју је наша институција имала приликом оснивања Правног факултета у Бањој Луци, али и других правних факултета на овим просторима. По упознавању студената са богатом и дугом традицијом коју Правни факултет баштини, професор Милисављевић је истакао да је неговање пријатељских односа, али и квалитетне академске сарадње на свим нивоима студија, приоритет Управе нашег факултета, те да су гостима из Бања Луке увек отворена врата нашег факултета. Студенти су имали и прилику да обиђу зграду Факултета и виде чувени амфитеатар V „Радомир Лукић“, амфитеатар у природи, библиотеку, музеј Правног факултета и књижару. Овим путем желимо да се захвалимо Правном факултету Универзитета у Бањој Луци на изузетној сарадњи коју већ годинама уназад остварујемо и чије наставнике, сараднике и студенте увек радо дочекујемо.

У петак, 25. новембра 2022. године, Правни факултет Универзитета у Београду посетио је декан Правног факултета Свеучилишта Јосипа Јурја Штросмајера у Осијеку проф. др Туњица Петрашевић. Декан проф. др Петрашевић састао се са нашим деканом проф. др Зораном Мирковићем. На састанку је било речи о потенцијалном заједничком учешћу наших двају факултета у будућим пројектима, те о припреми споразума о сарадњи, који би био потписан у ближој будућности, ради интензивирања научне сарадње и размене наставника и студената.

Посета студената Правног факултета Универзитета у Бањој Луци

Делегација Правног факултета Универзитета у Београду предвођена деканом професором др Зораном Мирковићем учествовала је на прослави педесетогодишњице оснивања Правног факултета Универзитета Црне Горе, која је одржана у Подгорици 22. децембра 2022. године. Уз декана су у овој посети били и продекан за међународну сарадњу професор др

Марко Јовановић и професор емеритус др Дејан Поповић. Позив за учешће на прослави био је упућен и професору емеритусу др Мирку Васиљевићу, који је, нажалост, био спречен да отпутује у Црну Гору.

На свечаној академији, која је организована поводом прославе јубилеја, присутнима се, након декана Правног факултета у Подгорици професорке др Анете Спаић и председника Црне Горе Мила Ђу-

Састанак са деканом Правног факултета у Осијеку

кановића, обратио и декан проф. др Зоран Мирковић. Он је у свом говору подсетио на улогу Правног факултета Универзитета у Београду у оснивању Правног факултета у Подгорици, истакао допринос који су генерације београдских професора давале на пољу његовог развоја и снажења, и посебно нагласио да су везе између наших двају факултета током целог протеклог периода биле изузетно блиске и јаке.

Делегација нашег Факултета је боравак у Подгорици искористила и за састанке са челницима Правног факултета и Универзитета Црне Горе, током којих су договорени конкретни начини даљег унапређења и јачања сарадње београдског и подгоричког Правног факултета у предстојећем периоду.

У претходном периоду, окончан је поступак валидације ПИК броја Правног факултета Универзитета у Београду од стране Европске комисије, чиме је испуњен услов да Факултет учествује у реализацији међународних пројеката.

Одобрени су *Horizon Twinning* пројекат H2020-MSCA-ITN-2020 под називом *Advancing cooperation on the foundations of law* (акроним: ALF), чији је координатор Правни факултет Универзитета у Београду, а који ће се реализовати у периоду од 2022–2025. године, као и *Horizon Europa* пројекат под називом *Budget it: Building gender equality through gender budgeting for institutional transformation*, у којем, поред Правног факултета, учествују Универзитет Кадир Хас у Истанбулу и Универзитет у Бреши, а који ће се реализовати од 2022–2025. године.

На основу Еразмус+ интер-институционалних споразума парт-

Декан проф. др З. Мирковића на прослави десетогодишњице оснивања Правног факултета Универзитета Црне Горе

нерских универзитета, у јесењем семестру академске 2022/2023. године, мобилност на Правном факултету Универзитета у Београду реализују две студенткиње са италијанског Универзитета LUMSA и студенткиња основних студија Универзитета у Валенсији, док је, на основу билатералног споразума о сарадњи, на размени студенткиња Правног факултета Финансијског универзитета при Влади Руске Федерације у Москви. На основу споразума о сарадњи партнерских универзитета договорено је да студент докторских студија Националног истраживачког универзитета – Високе школе економије у Москви реализује мобилност на нашем факултету у наредном семестру, док је у оквиру Еразмус+ програма договорена мобилност студената са Универзитета Париз 1 – Сорбона и Бечког универзитета за економију и бизнис.

Студенткиња мастер студија нашег факултета у јесењем семестру текуће академске године реализује мобилност на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци, у оквиру Еразмус+ програма.

Од 17. до 21. октобра, проф. др Вук Цуцић одржао је серију предавања студентима Правног факул-

тета Универзитета у Валенсији, у оквиру Еразмус+ програма.

У периоду од 24. до 29. октобра 2022. године, мобилност за административно особље на нашем факултету реализовале су шефице библиотека Правног факултета Универзитета у Риједи и Правног факултета Универзитета у Сијеку.

Двоје студената Правног факултета Универзитета у Београду обавља стручну праксу у иностранству, у оквиру новог циклуса Еразмус+ програма (2021–2027), у којем Република Србија први пут пуноправно учествује, док је договорено да у наредном семестру асистенткиња нашег факултета, која је на докторским студијама, обави стручну праксу у оквиру кључне акције 103, у Француској.

Студенткиња докторских студија Државног универзитета Мичиген и доценткиња Универзитета у Мисурију, које су добиле стипендије у оквиру Фулбрајтовог програма гостујућих стипендиста, изразиле су заинтересованост да на Правном факултету Универзитета у Београду реализују истраживачки програм у наредном периоду. ■

Научни скупови и други догађаји у иностранству

Међународно удружење за филозофију права и социјалну филозофију (*The International Association for Philosophy of Law and Social Philosophy – IVR*) сваке године организује светску конференцију која окупља водеће теоретичаре из области теорије права, политике и социјалне филозофије. Ове године, конференција је одржана од 4. до 7. јула, у Букурешту, а на тему *‘Justice. Community. Freedom’*. Поред 500 љубитеља теорије и филозофије права, на конференцији су своје радове представили и проф. др Миодраг Јовановић, проф. др Бојан Спаић, проф. др Танасије Маринковић, и асистенти Сава Војновић и Мила Ђорђевић. Професорка др Јасминка Хасанбеговић је у оквиру конференције организовала и модерирала радионицом под називом *Central and Eastern European Network of Jurisprudence*. Поред излагања радова и учешћа на појединачним радионицама, наставници и сарадници Правног факултета Универзитета у Београду су на конференцији представили и *Horizon Twinning* пројекат *‘Advancing Cooperation on the Foundations of Law’*.

Доцент др Ивана Марковић одржала је 6. септембра 2022. године, по позиву, трочасовно предавање на тему *„Cyberbullying as a Contemporary Problem“* на Правном факултету Универзитета у Сплиту. Предавање је одржано у оквиру Регионалне летње школе *„ED4ELE – Equality and Diversity in European Legal Education 2022“*. Летња школа је организована у склопу мреже *SEE / EU Cluster of Excellence in European and International Law*, на енглеском језику, а похађали су је

Наши наставници и сарадници учествовали су на IVR конференцији у Букурешту

студенти мастер и докторских студија из држава региона.

У склопу обележавања 47. годишњице од свог оснивања, Правни факултет Универзитета у Бањој

Луци је, у сарадњи са Међународном катедром за биоетику, Правним факултетом Универзитета у Београду, Институтом за упоредно право из Београда, Центром за биоетичке студије из Београда и Удружењем правника за медицинско

Уводно предавање проф. др М. Полојац на скупу *‘Изазови и перспективе развоја правних система у XXI вијеку’*

и здравствено право Србије, 15. и 16. септембра 2022. године организовао међународни научни скуп „Изазови и перспективе развоја правних система у XXI вијеку”.

Референти и публика имали су прилику да овом догађају приступе двојачко: уживо или онлајн. Са изузетком уводних излагања и прве пленарне сесије, рад се одвијао у паралелним сесијама. Учеснике скупа су пригодним говорима поздравили проф. др Мирослав Малиновић, проректор за научно-истраживачки рад и развој Универзитета у Бањој Луци, и проф. др Зоран Васиљевић, продекан за наставу Правног факултета Универзитета у Бањој Луци.

Пленарни део скупа чинила су уводна предавања наших професора: проф. др Милена Полојац одржала је уводно предавање под називом „Универзитетско образовање правника: историјски поглед”, док је уводно предавање проф. др Бојана Милисављевића било посвећено теми: „Једнострани акти државе, са посебним освртом на признање држава у међународном праву”.

У оквиру девет сесија које су уследиле, своје радове је представило преко 50 референата из девет држава, укључујући следеће наставнике и сараднике нашег факултета: проф. др Горан Дајовић, проф. др Далибор Ђукић, доц. др Ивана Марковић, доц. др Нина Кршљанин, асистенти Марија Влајковић и Ђорђе Марковић, и сарадници у настави Никола Станковић и Ђорђе Степић.

У оквиру пројекта *Modernising European Legal Education (MELE)*, од 18. до 25. септембра 2022. године, на Правном факултету Универзитета у Кадизу (Шпанија), одржана је радионица на тему: *Innovative Teaching Methods in Legal Education*. На радионици су учествовали наставници и сарадници са партнерских универзитета ангажованих

Излагање асист. Л. Живковић у Кадизу

на пројекту *MELE*. Предавања одржана у оквиру поменуте радионице тицала су се трансверзалних вештина, студија случаја, правних клиника, симулација суђења и других савремених метода наставе, односно унапређења класичног правничког образовања. Правни факултет Универзитета у Београду представљали су асистенткиња Лидија Живковић и сарадник у настави Стефан Јовановић, који су своја искуства и утиске о начинима за унапређење правничког образовања размењивали са колегама из Шпаније, Холандије, Немачке, Аустрије, Литваније, Хрватске, Босне и Херцеговине и Албаније.

Сарадник у настави С. Јовановић на радионици у Кадизу

На Правном факултету Универзитета у Сарајеву је од 22–24. септембра 2022. године одржана Седма међународна конференција Балканског удружења за римско право и римску правну традицију *IUS ROMANUM*. Тема скупа је била *Provinciae*. Проф. др Милена Полојац је учествовала с радом под називом *‘Provincia Syria and the Law School in Berytus’*. Такође, председавала је једном од сесија, на којој су учесници своје радове излагали на енглеском и италијанском језику.

Као последња активност у имплементацији *Erasmus + KA203* научног пројекта за стратешко партнерство за област високог образовања под називом “New quality in education for gender equality – Strategic partnership for the development of master’s study program Law and Gender (LAWGEM)”, на Слободном универзитету Успења Свете Марије у Палерму (*Libera Università degli Studi Maria Ss. Assunta di Palermo /LUMSA/*) су од 3. до 7. октобра 2022. године одржане радионице за учење, подучавање и обуку (*LTT*). У раду ових радионица учествовале су руководилац пројекта проф. др Драгица Вујадиновић, и проф. др Татјана Јевремовић Петровић, проф. др Љубинка Ковачевић и доц. др Ивана Марковић. Посебну пажњу учесника изазвала је радионица којом је модерирала проф. др Драгица Вујадиновић, а под чијим је окриљем професор Универзитета у Палерму др Гвидо Смрто (*Guido Smorto*) одржао предавање на тему: “Abortion laws in the U.S. after *Dobbs v. Jackson Women’s Health Organization*. A comparative perspective”.

Осим тога, 6. и 7. октобра 2022. године, на Универзитету *LUMSA* у Палерму одржана је изузетно квалитетна међународна конференција *Gendering Law: Challenges and Perspectives*. Конференција је отворена излагањем проф.

Израћање доц. др Н. Криљанин на конференцији Међународне комисије за историју представничких институција

др Драгице Вујадиновић, која је упознала присутне са свим резултатима имплементације пројекта, при чему је посебна пажња била посвећена изради курикулума за програм мастер академских студија “Право и род” и објављивању уџбеника “Gender-competent legal education” (*Dragica Vujadinović, Mareike Fröhlich, Thomas Giegerich /eds/, Springer Nature, Cham, 2022*). Осим тога, проф. др Вујадиновић је представила и едицију *Gender Perspectives in Law*, коју уређује

заједно с проф. др Иваном Крстић, а која је установљена под окриљем престижног издавача *Springer*, и у оквиру које су до сада припремљене четири књиге (*Feminist Approaches to Law: Theoretical and Historical Insights /eds. Dragica Vujadinović, Antonio Álvarez del Cuvillo, Susanne Strand/; Legal Issues of International Law from a Gender Perspective /eds. Ivana Krstić, Marco Evola, Maria Isabel Ribes Moreno/; Gender Competent Public Law and Policies /eds. Marko Davinić, Svetislav*

Проф. др Д. Вујадиновић на одржавању конференције ‘Gendering Law: Challenges and Perspectives’

Kostić/; *Gender Perspectives in Private Law* /eds. Gabriele Carapezza Figlia, Ljubinka Kovačević, Eleonor Kristoffersson/).

Први панел конференције био је посвећен теми “Заштита жена од насиља”, а њиме је модерирала доц. др Ивана Марковић. У оквиру другог панела разматран је правни положај мигранткиња, под окриљем трећег панела било је говора о примени начела родне равноправности у породичном праву, док је четврти панел био посвећен теми: “Жене и привредни раст”. О овим темама говорили су професори универзитета у Бенеventу, Болоњи, Зарланду, Еребру, Напуљу, Павији и Тренту, као и председник Суда у Палерму др Антонио Балзамо (Antonio Balsamo) и јавни тужилац у Палерму др Федерика Ла Кјома (Federica La Chioma).

У циљу обезбеђивања одрживости пројекта LAWGEM, сусрет с представницима универзитета – чланова Конзорцијума за имплементацију пројекта омогућио је и разматрање могућности подношења пријаве за добијање подршке Европске комисије за имплементацију новог међународног пројекта, који би био посвећен организовању заједничког мастер студијског програма Право и род на Правном факултету Универзитета у Београду, Универзитету LUMSA и Универзитету у Еребру. У разговорима су учествовале и представнице Сектора за међународну сарадњу Универзитета у Београду Марта Атанасковић, Тамара Топаловић и Миља Маринковић, док су проф. др Ивана Крстић и продекан доц. др Нина Кршљанин учествовале онлајн.

Професор др Душан Поповић одржао је 5. октобра 2022. године вебинар на тему „The role of independent supervisory authorities in personal data protection”. Вебинар је организован у оквиру Мреже професора централне Европе, коју

Учесници скупа у Палерму

ове године координира Универзитет у Мишколцу (Мађарска).

На Правном факултету Мађарског универзитета Трансилваније *Sapientia* у Клужу, 7. октобра 2022. године одржан је научни скуп на тему ‘*Legal History of Guilds/Companies/Family Firms in East-Central Europe*’. У њему је узео учешће и проф. др Андреја Катанчевић, који је излагао рад на тему: ‘*Transfer of Minig Company Shares in Medieval Serbia*’, који се бавио специфичностима рударских привредних друштава у српском средњовековном праву.

Као истраживач ангажован на пројекту: “Private Law, Rule of Law and the European Court of Human Rights: Comparative Perspectives from South-Eastern Europe” који реализује Правни факултет Универзитета у Торину, Италија, доцент др Бранка Бабовић Вуксановић је учествовала на радионици одржаној на овом факултету 7. октобра 2022. године. Том приликом, доц. др Бабовић Вуксановић изложила је нацрт поглавља које ће бити објављено у истоименој књизи.

Наставници и сарадници нашег факултета доц. др Нина Кршљанин, асист. Ђорђе Марковић и асист. Алекса Николић учествовали су у хибридном формату на међународној конференцији „Систематизација в праве: ‘Волшебное стекло’ кодификатора (к 250-летию со дня рождения Михаила Михайловича Сперанского)“, коју је 14. октобра 2022. године организовао Правни факултет Санктпетербуршког државног универзитета. Доц. др Кршљанин изложила је рад „Начало систематизације законодавствене власти в Княжестве Сербии в XIX веке“, рад асист. Марковића био је посвећен теми „Judicial Appointments in Russia and Serbia through the Prism of Standards of the Council of Europe and the Venice Commission“, док је асистент Николић изложио рад посвећен теми: „Constitutional Identity of the Russian Federation“. За конференцију је био пријављен и проф. др Далибор Ђукић, са радом „The Reform of Higher Ecclesiastical Education in Russia and the Serbian Great School in the Early XIX Century“, али је, нажалост, био оправдано спречен да учествује.

Доц. др Нина Кршљанин учествовала је у хибридном формату на међународној конференцији „Современные правовые и международно-правовые вопросы культурно-исторических типов (к 200-летию со дня рождения Н.Я. Данилевского)“, одржаној 14. и 15. октобра 2022. године, у организацији Института државе и права Руске академије наука (РАН), Удружења правних факултета Русије, Међународне словенске академије наука, уметности образовања и културе и Правног факултета Кемеровског државног универзитета. Том приликом, доц. др Кршљанин је представила рад на тему: „Цивилизационный выбор князя Михаила Обреновича и вопрос сербского суверенитета в середине XIX века“.

Професор др Зоран Р. Томић је, као гостујући професор, 17. и 18. октобра 2022. године држао наставу на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци. Професора др Томића је у деканату Правног факултета, у име домаћина, примио декан Правног факултета Универзитета у Бањој Луци проф. др Жељко Мирјанић са сарадницима, уз жељу да професор др Томић и у будућности држи предавања за тамошње студенте на основним и мастер академским студијама.

У оквиру међународне научне конференције „Humanism and Ecological Transition“, у организацији Католичког универзитета Авиље (Catholic University of Ávila /UCAV/) и шест других високошколских установа (ICES, IPC Paris, AEF, Katholische Hochschule ITI, Institut Catholique de Rennes, Universitat Abat Oliba CEU), одржане 21. и 22. октобра 2022. године у Авиљи, Шпанија, доц. др Ивана Марковић излагала је рад под називом „From mala in se to mala prohibita? – On the nature

Са једног од предавања проф. др З. Р. Томића на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци

and transition of ecological crimes in Serbia“, на сесији „Humanism, ecological transition and law“.

Проф. др Далибор Ђукић учествовао је на међународној конференцији *Nation, state and sovereignty*, одржаној 15. новембра 2022. годи-

не у Будимпешти. Конференцију је организовала Централноевропска академија Универзитета у Мишколцу у сарадњи са Институтом за упоредно право Ференц Маџл из Будимпеште. Проф. др Далибор Ђукић је изложио рад на тему *Non-territorial Autonomy and the Legal Protection of the Symbols of*

Доц. др И. Марковић учествовала је на конференцији 'Humanism and Ecological Transition' одржаној у Авиљи

Асистенткиња Валерија Дабетић је учествовала на међународној конференцији „Judges under Stress – the Breaking Point of Judicial Institutions“, коју је организовао Правни факултет Универзитета у Ослу, Норвешка, од 16. до 18. новембра 2022. године. Тим поводом, асистенткиња Дабетић је представила рад на тему „The (Un)responsive Judges in Transition Countries – the Case of Serbia“. Такође, имала је и прилику да с колегама с других универзитета дискутује о различитим начинима индивидуалног и колективног друштвеног деловања односно пожељне и дозвољене реакције судија на угрожавање њихове независности и начела владавине права. Присуствовала је и пројекцији документарног филма „Judges Under Pressure“ и лично упознала судије из Пољске који су поделили своја лична и професионална искуства о акутном *de iure* и *de facto* нарушавању поделе власти и демократских принципа.

Доц. др Нина Кршљанин учествовала је у хибридном формату на међународној конференцији „Interactions, Exchanges, and Transformations: European Legal Traditions and their Impact on the Construction of Gender in a Global Context“, одржаној 18. и 19. новембра 2022. године у Ванкуверу, у организацији Канадског истраживачког савета за друштвене и хуманистичке науке, Универзитета Сајмон Фрејзер, Универзитета Британске Колумбије и Универзитета Северне Британске Колумбије. На конференцији је изложила рад „Gender in the Serbian Civil Code: Between Ottoman Legacy and Western Influences“.

Издајање проф. др Д. Ђукића на конференцији у Будимпешти

Доц. др Нина Кршљанин учествовала је у хибридном формату на 22. међународној конференцији „Кутафинские чтения“, коју су 25. и 26. новембра 2022. године, у оквиру XII московске правничке недеље, организовали Московски државни правни универзитет имена О. Е. Кутафина (МГЮА) и Институт државе и права Руске академије наука. У оквиру форсајт-сесије „Россия-Евразия: политическое пространство и правовая цивилизация“, доц. др Кршљанин је изложила рад „Культурная защита царства: о браках православных с католиками в Законнике Стефана Душана (1349 г.)“.

Професор др Душан Поповић учествовао је на међународној на-

учној конференцији „The right to privacy in the digital age – in specific terms“, коју су 1. децембра 2022. године организовали Централноевропска академија и Мрежа професора централне Европе. Професор др Поповић је изложио реферат на тему: „The role of Data Protection Authorities (DPAs) in digital privacy protection: Serbian experience“. На конференцији су учествовали истраживачи из седам централноевропских и источноевропских земаља, окупљени у Мрежу професора централне Европе.

Доц. др Нина Кршљанин учествовала је 1. и 2. децембра 2022. године онлајн на међународној конференцији „Два мора – две свјетлости? Компаративный взгляд на

Издајање асист. В. Дабетић на конференцији у Ослу

историю святых региона Балтийского и Средиземного морей / Two seas – two holinesses? Comparative view on the history of the saints of the region of the Baltic and Mediterranean Seas“, у организацији Историјског факултета Санктпетербуршког државног Универзитета. Том приликом је изложила рад „Смерть Святой Елены Анжуйской / Ангел и сабор“.

Проф. др Бојан Спаић учествовао је на Конференцији о уставном пресуђивању и политичком представљању, коју је организовао професор Луис Переира Котињо (Luis Pereira Coutinho) са Лисабонског института за правне и политичке науке. Конференција је окупила истакнуте и будуће уставне научнике и правне филозофе, који су расправљали о легитимитету уставних судова, уставним судијама као представницима, концепту представљања и политичким утицајима на оцену уставности. Проф. др Спаић је представио рад на тему „Може ли политичко представљање легитимно одредити уставно пресуђивање?“. По завршетку конференције, професор др Спаић је учествовао и на семинару Групе за правну теорију у Лисабону, а потом су се чланови лисабонског ALF тима састали са њим, како би разговарали о ALF недељи филозофије права у Београду, као и о плановима за академске делове пројекта.

Професору др Андреји Катанчевићу је учињена част да 7. децембра одржи предавање у Црногорској академији наука и умјетности. Излагача је представио академик проф. др Зоран Рашовић, секретар Одјељења друштвених наука. Тема предавања је била „Брсково и рецепција средњовековног рударског права“, а оно је било посвећено историји трансплантације и аутохтоне изградње привредно најзначајније правне гране нашег средњег века. ■

*Издавање проф. др Д. Појовића на конференцији
‘The right to privacy in the digital age – in specific terms’*

*Са конференције о уставном пресуђивању и политичком представљању у
Лисабону*

Предавање проф. др А. Катанчевића у ЦАНУ

Научни и стручни скупови и предавања у земљи

Сарадник у настави Александра Стефановић учествовала је на међународној научној конференцији „Serbian-American partnership throughout the centuries“, која је одржана у Београду, 5. и 6. јула 2022. године, у организацији Факултета политичких наука Универзитета у Београду.

У оквиру Жичког духовног сабора „Преображење 2022“, у Краљеви је од 17. до 18. августа 2022. године, по други пут одржан научни скуп са међународним учешћем „Публицистика у развоју друштва и државе“. Скуп је организовао Народни музеј Краљево, у сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Београду и Институту за политичке студије у Београду.

Скуп су отворили градоначелник Краљева др Предраг Терзић, виши научни сарадник у пензији др Љубодраг П. Ристић и директор Народног музеја у Краљеви Дарко Гучанин, испред организационог одбора, али и као потоњи излагачи.

У току два дана, кроз пет сесија, учесници и публика су могли да саслушају 23 саопштења из различитих области: опште историје, историје права, историје језика, књижевности, културе, спорта итд. Свака од тема је обрађивана кроз домаћу и/ли страну публицистику за посматране периоде, од краја XVIII до краја XX века.

На овом скупу, наш факултет су представљали професор др Далибор Ђукић, са саопштењем „Македонско црквено питање у Веснику, часопису Савеза удружења православног свештенства 1959–1967“ и демонстратор Ђорђе Степић, са саопштењем „Устав Краљевине Србије из 1888. године – Непосредни одједи и анализе у домаћој штампи“.

Учесници конференције 'Публицистика у развоју друштва и државе'

XXIV саветовање Удружења за радно право и социјално осигурање Србије одржано је на Златибору, од 14–17. септембра 2022. године, с општом темом: „Радно право на раскршћу“, а уз подршку Канцеларије Међународне организације рада у Београду. Том приликом, проф. др Љубинка Ковачевић изложила је реферат на тему: „Правна средства за заштиту од дискриминације на раду у Републици Србији – Садржај, циљеви и узајамни однос“, док је излагање доц. др Филипа Бојића било посвећено теми: „70 година Комитета за слободу удруживања Међународне организације рада“.

У организацији Института за упоредно право, Удружења за одштетно право и Правосудне академије у Ваљеву, од 21. до 23. септембра 2022. године, одржана је XXV међународна научна конференција „Проузроковање штете, накнада штете и осигурање“. На скупу је представљено преко тридесет реферата, који су објављени у посебном зборнику радова. На конференцији су Правни факултет представљали проф. др Андреја Катанчевић,

са рефератом „Одговорност оставопримца за штету у римском праву“ и сарадник у настави Вукашин Станојловић, са рефератом „Одговорност послопримца за штету у класичном римском праву“.

У оквиру Треће летње школе друштвене ангажованости и демократије, Институт за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду организовао је 22. септембра 2022. године округли сто на тему: „Жене и рад“. Ова тема је осветљена из угла неколико дисциплина: економије, права, социологије и историје. Том приликом, проф. др Љубинка Ковачевић разматрала је питање историјског развоја и актуелних изазова радноправне заштите жена. У раду округлог стола учествовале су и проф. др Нада Секулић (Филозофски факултет Универзитета у Београду), др Вера Гудац Додић (Институт за новију историју Србије), др Соња Авлијаш (Економски факултет Универзитета у Београду) и Марија Јовановић (Фондација „Ана и Владе Дивац“), док су модераторке биле др Адриана Захаријевић и др Кристина Рац с Института за филозофију и друштвену теорију.

Усклађено пословање, као један од пословних принципа и стратешких циљева у пословању привредних субјеката, као и контрола усклађености пословања, као организациони део система унутрашњих контрола задужен да идентификује и надзире ризике усклађености пословања, све више се препознају као неопходни предуслови за одрживо и успешно пословање привредних субјеката и напредак друштва у целини.

На првом регионалном скупу *compliance* саветника, одржаном 28. октобра 2022. године у Београду, под покровитељством Привредне коморе Србије, учествовали су искусни стручњаци из праксе, представници професионалних удружења и консултанци из Србије, Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Републике Северне Македоније. Проф. др Татјана Јованић одржала је једно од уводних излагања по позиву, под насловом „Унутрашње политике и програми/планови усклађености пословања као регулаторни инструменти“. У оквиру закључака са овог скупа истакнута је и потреба за организацијом додатног стручног усавршавања у овој области.

Доц. др Ивана Марковић излагала је на традиционалној, XII међународној научној конференцији „Archibald Reiss Days 2022 – Investigating and Proving Contemporary Forms of Crime: Scientific Approaches“ одржаној у Београду, у организацији Криминолошко-полицијског универзитета. Дана 8. новембра 2022. године доц. др Марковић је, наиме, представила рад под називом „Characteristics of Environmental Crimes as Challenges for their Detection and Proving“.

XVII *HARMONIUS* школа права, међународна конференција о праву у југоисточној Европи, одржана је 25. новембра 2022. године, на тему:

“Offline v online: Заједничке вредности и фундаментална права?“, а у организацији удружења *HARMONIUS* и Правосудне академије. Овогодишња *HARMONIUS* школа права одржана је на Правном факултету Универзитета у Београду, с тим што се конференција могла пратити и онлајн, путем платформе *Webex*.

Учеснике конференције, полазнике Правосудне академије и студенте Правног факултета Универзитета у Београду поздравили су уводном речју проф. др Ненад Тешић, председник удружења *HARMONIUS*, Ненад Вујић, директор Правосудне академије, и проф. др Бојан Милисављевић, продекан за наставу Правног факултета Универзитета у Београду.

На укупно четири панела, којима је модерирао проф. др Ненад Тешић, представљено је 13 научних радова. Учешће у раду узели су наставници, сарадници и докторанди правних факултета у Београду, Осијеку, Ријеци, Скопљу и Бањој Луци, као и адвокати и представници државних институција. Са Правног факултета Универзитета у Београду радове су представили проф. др Далибор Ђукић, проф. др Ненад Тешић, докторанди Тијана Ковачевић, Љубомир Тинтор и Никола Драгојловић, и студенткиња мастер академских студија Јана Богићевић.

Излагања су пратиле занимљиве дискусије, будући да су панелима

присуствовали полазници и запослени на Правосудној академији, као и наставници и студенти различитих нивоа студија на Правном факултету Универзитета у Београду. Након радног дела уследиле су завршне речи организатора скупа и додела сертификата учесницима овогодишње конференције.

HARMONIUS школу права и међународну конференцију организовала је редакција часописа *HARMONIUS*, коју чине проф. др Мирјана Радовић, проф. др Ненад Тешић, доц. др Милена Ђорђевић, доц. др Филип Бојић, асист. Марија Влајковић и сарадник у настави Стефан Јовановић.

Сви радови изложени на овом међународном скупу биће објављени у новом броју часописа *Harmonius – Journal for Legal and Social Studies in South East Europe*.

У оквиру интерактивног семинара за арбитре и миритеље Републичке агенције за мирно решавање радних спорова, који је под називом „Радни спорови у пракси“ организован 2. децембар 2022. године, у Палати Србија, проф. др Љубинка Ковачевић одржала је предавање на тему: „Правна средства за заштиту од дискриминације на раду у Републици Србији“. Скуп је отворен поздравним речима директора Агенције др Ивице Лазовића, националног

Излагање доц. др И. Марковић на конференцији „Archibald Reiss Days 2022“

координатора Међународне организације рада за Републику Србију др Јована Протића и поверенице за заштиту равноправности Бранкице Јанковић. Поред проф. др Ковачевић, излагања су имали и проф. др Живко Кулић, судија Врховног касационог суда у пензији Преград Трифуновић, судија Вишег суда у Новом Саду др Бојан Божовић и психијатар Института за медицину рада др Марјана Тркуља.

Сарадник у настави Александра Стефановић учествовала је на конференцији „Contemporary Financial Management Conference“, која је одржана у Београду, од 7–10. децембра, у организацији Универзитета у Београду. Том приликом, колегиница Стефановић је, заједно с коауторком Андреом Николић, на сесији одржаној на Економском факултету Универзитета у Београду, представила рад на тему: „Financial, accounting and tax aspects of ransomware attack“. Коаутори овог рада су и Ђорђе Кривокапић и Милош Милошевић, а рад је накнадно прихваћен за објављивање у часопису *Studia Iuridica Lublinensia*.

Проф. др Љубинка Ковачевић учествовала је у раду конференције „Колико смо близу трговини људима? Пресек стања у Србији у контексту 21. века“, коју је од 8–9. децембра 2022. године, организовала невладина организација АСТРА – Акција за трговину људима. Том приликом, проф. др Ковачевић имала је излагање на тему: „Радна експлоатација – одређење појма, разграничење од других сличних појава и њихов међусобни однос“. Излагање је одржано као уводно предавање за радионицу у којој су учествовали представници невладиних организација посвећених заштити економских и социјалних права и унапређењу положаја угрожених и маргинализованих група.

Ојиварање XVII HARMONIUS школе љраве

35. сусрет Копаоничке школе природног права – Слободан Перовић, са општом темом „Судски поступак – правда и правичност“, одржан је на Копаонику, од 13. до 17. децембра 2022. године. Пленарну седницу је отворила председница Копаоничке школе проф. др Јелена С. Перовић Вујачић, док се рад Сусрета одвијао у складу с усвојеним Хексагоном Копаоничке школе природног права, у шест катедара и 20 секција, с више од 400 учесника из Србије и иностранства. На секцијама су излагани радови аутора, док су учесници дискутовали о бројним питањима значајним за правну науку и актуелним са становишта правне и пословне праксе. Радови су објављени у четири тома *Зборника радова* 35. Сусрећа Копаоничке школе љриродној љрава – Слободан Перовић. У раду

овог скупа учествовали су и следећи наставници и сарадници Правног факултета Универзитета у Београду: проф. емеритус др Мирко Васиљевић, проф. др Гордана Илић Попов, проф. др Милан Шкулић, проф. др Саша Бован, проф. др Добросав Миловановић, проф. др Наташа Делић, проф. др Владан Петров, проф. др Игор Вуковић, проф. др Ивана Крстић, проф. др Никола Бодирога, проф. др Љубинка Ковачевић, проф. др Мирјана Дреновак-Ивановић, проф. др Марко Станковић, проф. др Вања Бајовић, проф. др Урош Новаковић, доц. др Филип Бојић, доц. др Ивана Миљуш, асист. Ивана Радисављевић, асист. Алекса Николић, сарадници у настави Алекса Шкундрић и Александар Цветковић, и демонстратор Мина Кузминац. ■

Проф. др Н. Делић на једној од секција 35. сусрећа Копаоничке школе љриродној љрава – Слободан Перовић

Награде и признања

Др Зоран Р. Томић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду добитник је награде „Драгиша Кашиковић“, која се од 1994. године додељује за високе уметничке и научне домете и ширење граница слободе стваралаштва у књижевности, публицистици, којима се бавио српски политички емигрант и уметник Драгиша Кашиковић (1932–1977). Поред проф. др Томића, овогодишњи добитници награде су и књижевник Светислав Басара и сатиричар Радивоје Бојић. Свечано уручење награда организовано је 17. јуна 2022. године, у Удружењу књижевника Србије.

У мишљењу жирија је, између осталог, истакнуто да проф. др Зоран Р. Томић „у дневној и периодичној штампи (*Данасу*, *Полицији*, *Времену* ...) објављује критичке и аналитичке текстове на актуелне теме. Пише стручно, али и популарно, тако да су његова виђења наше стварности разумљива широј читалачкој публици. Одликују га студиозност, аргументованост, висок стил и склоност лепом књижевном изражавању. У својим јавним текстовима отворено и доследно се залаже за владавину права, независност судства и судија, грађанску и парламентарну демократију, медијске слободе, поштовање права и слобода грађана”.

Др Драгица Вујадиновић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду, изабрана је за чланицу Извршног одбора Интеруниверзитетског центра у

Дубровнику (*IUC*). Интеруниверзитетски центар у Дубровнику је независна међународна институција за напредне студије, структурирана као конзорцијум универзитета и других научних институција из свих делова света, и усмерена на подстицање и унапређење међународне сарадње, кроз развијање високообразовних и научноистраживачких пројеката (организовањем последипломских и дипломских студијских програма, течајева и конференција, имплементацијом истраживачких пројеката и др.).

Продекан за наставу и редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду др Бојан Милисављевић именован је за председника Комисије за жалбе Националног тела за акредитацију

и обезбеђење квалитета у високом образовању (НАТ), са мандатом од пет година. Ова комисија одлучује о жалбама на решења о одбијању захтева за акредитацију високошколске установе, односно студијског програма која доноси НАТ. Састоји се од пет чланова из редова признатих научника и наставника високошколских и научних установа из Републике Србије, референтних за области обезбеђења квалитета и акредитације, а који, међу собом, бирају председника Комисије.

Асистенткињи др Маши Мишковић је 24. новембра 2022. године додељена награда Привредне коморе Србије за најбоље докторске дисертације одбрањене у току 2020/2021. године. Награда је установљена 1968. године и део је

Асист. др М. Мишковић добитница је награде Привредне коморе Србије за најбољу докторску дисертацију

више од пола века дуге традиције у награђивању најбољих научних радова који доприносе унапређењу привреде и повезивању науке и привреде. Награде за најбоље докторске дисертације додељују се за радове с научним доприносом од изузетног значаја у одређеној научној области, са директним или потенцијалним доприносом развоју привреде, академске и шире друштвене заједнице на територији Републике Србије. Награду додељује стручни жири састављен од 20 чланова – професора универзитета у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу и Косовској Митровици.

Награђену докторску дисертацију на тему „Правна природа аукције“ асистент др Маша Мишковић представила је 16. децембра 2022. године, на скупу одржаном у сали ПКС – Привредне коморе Београда у оквиру циклуса презентација награђених докторских дисертација, који организује Сектор за индустрију ПКС – Привредне коморе Београда, као део пројекта „Послушајте најбоље из Србије да бисте од Србије најбоље и добили“. Пројекат је подржало и Министарство привреде Републике Србије, те је презентацији присуствовао и министар привреде Раде Баста.

У оквиру „Копаничке школе природног права - Слободан Перовић“ и ове године је расписан конкурс за награду „Професор Слободан Перовић“, уз општу тему сусрета *Судски процес у праву – правда и правичност*. Награда „Професор Слободан Перовић“ је установљена 2019. године и већ четврту годину у низу се додељује младим учесницима „Копаничке школе природног права - Слободан Перовић“, за радове који на основу одлуке стручног жирија буду проглашени за најбоље.

Прво место на овогодишњем конкурс је освојио дипломирани правник Правног факултета Универзитета у Београду и студент мастер студија Правног факултета Универзитета у Лајдену Андреј Конфалонијери, за рад на тему: „Justice and

Сарадник у настави А. Шкундрић добио је другу награду за најбољи рад на конкурс за награду 'Професор Слободан Перовић'

А. Конфалонијери и К. Видановић – аутори првонаграђеног и другонаграђеног рада на конкурс за награду 'Професор Слободан Перовић'

Студенту И. Раичевићу додељена је Табориши стипендија

Fairness before the International Court of Justice – Equity and *Ex Aequo et Bono* as Sources of Law“. Друго место је освојио Алекса Шкундрић, сарадник у настави Правног факултета Универзитета у Београду, за рад на тему: „Однос начела утврђивања истине и начела правичног вођења кривичног поступка“. Трећу награду је добила Катарина Видановић, студенткиња докторских студија Правног факултета Универзитета у Београду (Радноправна ужа научна област), за рад посвећен теми: „Утицај незаконито прибављених дигиталних доказа на исход радног спора“.

Добитници награда проглашени су на пленарној седници којом је отворен 35. сусрет „Копаоничке школе природног права - Слободан Перовић“, уз прилику да се обрате учесницима скупа и да радове изложи у оквиру одговарајућих секција. У име сарадника у настави Алексе Шкундрића, награду је примила доц. др Ивана Миљуш, будући да је сарадник Шкундрић, нажалост, из оправданих разлога био спречен да учествује у раду Сусрета. Награђени радови су објављени у *Зборнику радова 35. сусрета Копаоничке школе природног права*.

Адвокатска канцеларија *Gecić Law* и породица почившег проф. др Светслава Таборошија установили су 2016. године Табороши стипендију, у знак сећања на личност и дело професора др Светислава Таборошија. Табороши стипендија је прва ове врсте на Правном факултету Универзитета у Београду, покренута од стране бивших студената проф. др Таборошија, у знак захвалности свом ментору, а од ове године је конкурс отворен и за студенте четврте године свих државних правних факултета

Добитници стипендије Фондације 'Студеница'

у Србији. На овај начин, адвокатска канцеларија *Gecić Law* пружа подршку студентима који представљају будућност српске науке и праксе.

Табороши стипендија за 2022/2023. годину додељена је Ивану Раичевићу, студенту четврте године Правног факултета Универзитета у Београду за изузетно квалитетан рад на тему „Нова пространства Метаверса и право: Могућност, начин и области примене права у виртуелном свету аватара“.

Gecić Law позива све студенте који испуњавају критеријуме конкурса и желе да се даље усавршавају у научно-истраживачком раду у области економског права и/или своју каријеру посвете раду у привредној адвокатури да учествују на неком од наредних конкурса за Табороши стипендију.

Студентима Правног факултета Универзитета у Београду Тијани Глишковић, Невени Недељковић и Душану Ђурићу додељена је стипендија Фондације „Студеница“, организације српске дијаспоре у Америци, која већ три деценије

стипендира истакнуте и талентоване младе различитих образовних профила. Управо су ти стипендисти данас лидери политичког, јавног и пословног живота Србије, региона и света. Наши студенти су се, поред одличног успеха који су остварили у досадашњем школовању, истакли и по ваннаставним активностима, бројним пројектима, написаним радовима и волонтерским активностима у којима учествују.

Тијана Глишковић и Невена Недељковић су стипендисткиње ове фондације другу годину за редом, док је Душан Ђурић постао стипендиста ове године. Оно што Фондацију „Студеница“ разликује од других сличних фондација и задужбина јесте што, поред материјалне помоћи, нуди младима да своје идеје и пројекте реализују и тиме подстакну друге младе да се ангажују у својим заједницама. Напомињемо да су многи наставници и сарадници нашег факултета били добитници ове престижне стипендије и веома смо поносни што и данас Фондација „Студеница“ препознаје успешне студенте права које помаже током студија и професионалног развоја. ■

Студијски боравци у иностранству

Асистенткиње Валерија Дабетић и Мила Ђорђевић боравиле су током зимског семестра 2022. године на Универзитету у Грацу (*Universität*

Graz), Аустрија, као стипендисткиње програма *Go Styria scholarship programme*. Током истраживачког борава на Универзитету у Грацу,

наше колегинице су прикупљале потребну грађу за израду својих докторских дисертација, сарађивале су с професорима из Центра за сту-

дије југоисточне Европе (*Centre for Southeast European Studies*) и учествовале у догађајима које су они организовали. Тим поводом биле су и позване да одрже предавање у оквиру мастер програма *Interdisciplinary Joint Master's Programme in Southeast European Studies*. Асистенткиња Дабетић је, тако, у оквиру курса *Political and Constitutional Systems of Southeastern Europe*, одржала предавање на тему "Judges should only judge – should they?", док је у оквиру курса *Introduction to the Interdisciplinary Approach*, имала предавање на тему: „What Is so Special About Judges? – Analyzing Judiciary Using Mixed-Method“. Асистенткиња Мила Ђорђевић одржала је предавање у оквиру курса *Introduction to the Interdisciplinary Approach* на тему: „Mistakes You Should Avoid While Doing Quantitative Research“. Асистенткиња Дабетић је, такође, изабрана за једну од учесница Шестог семинара намењеног студентима докторских студија (*6th DQ Winter Semester Retreat*), где је имала прили-

Асист. В. Дабетић и М. Ђорђевић
йровеле су зимски семестар на Универзитету у Грацу

ку да представи емпиријске резултате свог опсежног квантитативног и квалитативног истраживања о

судијској култури у Србији и да дискутује с еминентним професорима у овој области. ■

Гости на предавањима и посете институцијама

Средином септембра 2022. године, гост Правног факултета Универзитета у Београду и Удружења правника у привреди Србије био је професор др Петер Вилан (Peter Whelan), директор Центра за пословно право Универзитета у Лидсу и водећи стручњак у области права конкуренције. Професор др Вилан је у петак, 9. септембра 2022. године одржао гостујуће предавање на тему: "Criminal Enforcement of Competition Law".

Студенти четврте године основних студија, који похађају вежбе из предмета Радно право код проф. др Љубинке Ковачевић, доц. др Филипа Бојића и демонстратора Мине Кузминац посетили су 21. децембра 2022. године Републичку агенцију за мирно решавање радних спорова. У складу са Споразумом о сарадњи

Правног факултета Универзитета у Београду и Републичке агенције за мирно решавање радних спорова, 50 студената имало је прилику да присуствује предавању директора Агенције др Ивице Лазовића, који их је упознао с надлежностима Агенције, статистиком покренутих поступака у претходном периоду, те предности-

ма које вођење поступка пред Агенцијом има у односу на судско решавање индивидуалних и колективних радних спорова. Примере из праксе рада Агенције студентима је представила Драгана Андоновска, виши саветник у Агенцији. Упознавање с радом Агенције завршено је разговором са студентима, који су поста-

Са предавања проф. др П. Вилана

Посећа Републичкој агенцији за мирно решавање радних спорова

вљали питања и износили мишљења и недоумице везане за решавање радних спорова у Републици Србији.

Републичка агенција за мирно решавање радних спорова доделила је

професорки др Љубинки Ковачевић плакету за изузетну сарадњу, континуирану подршку у обукама миритеља и арбитара и стручно консултовање у раду. Директор Агенције

др Ивица Лазовић уручио је плакету проф. др Ковачевић приликом посете наставника и студената Правног факултета Универзитета у Београду Агенцији. ■

Forum Romanum

У петак, 14. октобра 2022. године, клуб „Forum Romanum“ коначно је наставио своје активности уживо, предавањем проф. др Војислава Станимировића „Форумских пола века“. Задржали смо и онлајн пренос, те нам се из Рима јавио форумски Цезар, проф. емеритус Сима Аврамовић, да најави предавање и понуди Цезаров венац свом

млађем наследнику – што је овај скромно одбио. У предавању смо имали прилику да чујемо како је идејом професора Драгомира Стојчевића (професора Римског права и првог форумског Цезара) Клуб настао 1970. године, те како представља најстарији активни облик алтернативне (необавезне) наставе на Универзитету у Београду; како су бројни домаћи и светски еминент-

ни стручњаци држали значајна предавања на Форуму током деценија, те како су многи страни професори постали дугогодишњи пријатељи форума – нпр. професори Аристид Теодоридес (Aristide Théodoridès), Алан Вотсон (Alan Watson), или, у данашње време, Виктор Каstelани (Victor Castellani), чије гостовање очекујемо и у овом семестру. Чули смо и неке форумске рекорде, попут

Са предавања 'Форумских пола века'

тога које је предавање било најпосећеније, а које најдуже, као и разне забавне анегдоте са форумских екскурзија. У најбољој традицији Клуба, после предавања је присутна публика наставила дружење у просторијама Форума.

У петак, 21. октобра 2022. године, гост Форума био је проф. др Антонио Сакочо (*Antonio Saccoccio*) са Универзитета 'Ла Сапијенца' у Риму. Наслов његовог предавања био је „*Dal re obligari al re contrahere. La concezione moderna di contratto reale tra storia e dogmatica*“ („Од *re obligari* до *re contrahere*). Модерна концепција реалних уговора између историје и догматике“, док је симултани превод с италијанског језика обезбедио Италијански институт за културу у Београду. Проф. др Сакочо је прво изнео основне особине реалних контраката у римском праву, с фокусом на уговор о зајму, као најважнији, а затим и њихову еволуцију у каснијим периодима. Скренуо је пажњу на средњовековне правнике и њихово инсистирање на принципу *pacta sunt servanda*, те на промене које је донео Француски грађански законик од 1804. године. Од тада започиње све чешће напуштање концепта реалних уговора, те претварање зајма у консенсуални уговор у многим националним грађанским законима, али и у међународним пројектима (примарно трговинских) кодификација, чему је допринео и утицај англосаксонског права. Поред европских законодавстава, проф. др Сакочо је приказао и ситуацију у грађанским законима држава Јужне Америке, али и у новом Кинеском грађанском закону од 2021. године; приказао је занимљиво решење законика Кубе и Кине, у којима зајам може бити и реални и консенсуални уговор, зависно од тога да ли је пријатељски или не. У завршетку је подвукао значај римског права и правне историје за тумачење данашњих права, те изнео аргументе у корист очувања реалних уговора у модерним правним системима. По-

Предавање проф. др А. Сакоча било је посвећено реалним уговорима

сле предавања развила се и дуга и занимљива дискусија.

У петак, 4. новембра 2022. године, професор др Борис Беговић одржао је предавање „Кратка историја економских санкција“. Ову историју нам је приказао од Првог светског рата до данашњих дана, анализирајући сваке санкције о којима је говорио по четири критеријума: који је био њихов циљ, у којим су се тачно мерама састојале, колико су биле делотворне (да ли су деловале како је замишљено) и колико су биле ефикасне (да ли су и у којој мери помогле у постизању циља због ког су уведене). Приказао је неколико фаза у развоју овог инструмента – Први светски рат, међуратни период, Други светски

рат, период Хладног рата, модерно доба (с фокусом на санкције уведене СР Југославији) и, наравно, тренутне западне санкције против Русије. Истакао је и веома важну финесу – да су санкције (или чак само претња санкцијама) испрва коришћене као део ратних дејстава или замена за њих, док су касније почеле да се уводе уз најразличитије поводе. После предавања развила се веома динамична дискусија како на историјске, тако и на актуелне теме, а разговор смо наставили и у неформалној атмосфери на дружењу у Форуму.

У петак, 25. новембра 2022. године, на Форуму је одржана трибина „50 година од смрти проф. др Сергија Троицког (1878–1972)“. Уводни-

Предавање проф. др Б. Беговића на тему: 'Крајња историја економских санкција'

чари су били наш декан проф. др Зоран Мирковић, проф. др Владислав Пузовић са Православног богословског факултета Универзитета у Београду и проф. др Далибор Ђукић, наш професор Црквеног права. Имали смо и нарочито задовољство што нам се уводним речима обратио проф. емеритус Сима Аврамовић – уживо, а не преко видео-везе из Рима – и истакао велики значај професора из руске емиграције за развој Правног факултета Универзитета у Београду у међуратном периоду, као и науке и културе у Југославији уопште. Уводничари су, затим, говорили о животу и делу професора Сергија Викторовича Троицког: његовом образовању, емиграцији у Југославију, положајима које је заузимао у Русији и Југославији, те главним областима његовог научног истраживања. Било је речи о његовом бављењу актуелним црквеноправним питањима, пре свега односом Васељенске патријаршије према Руској православној цркви (и проблематичним тенденцијама које су се тада појављивале), те о раду на издавању средњовековних српских извора, с фокусом на рад којим је дао темељне смернице за будуће издавање Законоправила Светог Саве, и, наравно, о значајном и критички писаном уџбенику Црквеног права, који је објављен тек постхумно. Проф. др Ђукић завршио је трибину речима Благоте Гардашевића: „Напуштајући овај земаљски свет проф. Троицки може бити спокојан да је испунио свој дуг према обе отаџбине – Русији и Србији, и према обе цркве – Руској и Српској, а нарочито према црквеноправној науци.“

У петак, 2. децембра 2022. године, у оквиру клуба „*Forvm Romanvm*“, одржана је трибина „Сто година заштитног радничког законодавства (1922–2022)“, на којој су говорили наши наставници доц. др Нина Кршљанин, проф. др Љубинка Ковачевић и доц. др Филип Бојић. Као полазна тачка годишњице узет је Закон о заштити рад(е)ника Краљевине

Уводничари на трибини посвећеној 50 година од смрти проф. др С. Троицког

СХС од 1922. године, али је трибина започела историјским уводом доц. др Кршљанин о положају радника у Србији XIX века, борби за радничка права, примарно од стране социјалистичких мислилаца и политичара, те ранијим прописима који су имали везе с овом тематиком. Проф. др Ковачевић је, затим, говорила о заштитном радничком законодавству – Закону о инспекцији рада и Закону о заштити раденика – уз осврт и на Закон о радњама Краљевине Србије од 1910. године. Доц. др Бојић говорио је о социјалном законодавству, односно о Закону о осигурању радника и врстама заштите које је донео. Уводничари су се осврнули на бројна изузетно напредна решења

овог заштитног законодавства – напредна за своје време, али поједина чак квалитетнија и од просека данашњице, као и на проблеме и препреке у њиховој примени у пракси. Трибину је пратио велики број слушаца, а после излагања развила се и активна и занимљива дискусија.

У петак, 9. децембра 2022. године, дошао је дан када се *Forvm Romanvm* традиционално претвара у атинску судницу Хелијеју, са задатком да спроведе правду. Овај пут, пред судом се нашла лепа и интелигентна Аспазија из Милета, чувена хетера и дугогодишња дружбеница славног атинског државника Пери-

Са трибине 'Сто година заштитног радничког законодавства'

кла. На терет јој је стављена тешка оптужба – богохуљење, за коју је законом била предвиђена смртна казна. Но, ревносни тужиоци су искористили прилику и успут је оптужили и за разна друга недела, попут проституисања, вођења бордела, шпијунирања, дружења са софистима и омађијавања Перикла, који ни сам није био поштеђен директних напада на своју личност и дело.

У улози магистрата нашао се Реља Јарковачки који је суверено руководио суђењем и смиривао страсти, као и уплакану Аспизију чији су јецаји одјекивали судницом. На страни тужилаца наступали су Петра Радосављевић, Вукман Букумирић и Лука Петровић, док су им као сведоци оптужбе помагале Теодора Тадић и Теодора Ристић. На страни бранилаца наступале су Сара Радосављевић, Јана Васић и Теодора Стевановић, и њихови сведоци Јована Јаковљевић и Уна Полојац Ступар. На Аспизијину срећу, њени браниоци су били убедљиви (а можда су и поротници били меког срца, те нису остали имуни на њено плакање), тако да је ослобођена свих оптужби.

Сви учесници у суђењу су студенти прве године основних студија Правног факултета, а у припремама им је помагала асистенткиња Уна Дивац. На крају суђења обратио се и идејни творац суђења, проф. др Виктор Кастелани (*Victor Castellani*), дугогодишњи пријатељ и гост Форума и професор класичних студија на Универзитету у Денверу.

У петак, 16. децембра 2022. године, проф. др Мирко Обрадовић са Филозофског факултета Универзитета у Београду одржао је предавање „Закони у Псеудо-Демостеновом говору Против Неајре ([Dem.] 59)“. Професор Обрадовић нам је прво представио учеснике процеса: тужену Неајру, некадашњу робинју и хетеру; њеног мужа или партнера Стефаноса, те тужиоце, с фокусом на правом аутору гово-

Предавање проф. др М. Обрадовића

ра – Аполодору, који је имао сличан животни пут као Демостен и био је близак са њим, те није чудно што се више његових говора нашло у *Corpus Demosthenicum*. Основа оптужбе била је да је Неајра, иако странкиња, била недозвољено уда-та за атинског грађанина Стефаноса. Занимљиво је што Аполодор ни не крије да је тужба подигнута ради освете Стефаносу, који је претходно успешним *grafe paranomon* изазвао велике материјалне губитке и губитак репутације тужиоцу. Фокус предавања били су закони који се у говору помињу – закон против брака са странцима који је прописивао продају личности и имовине странца или странкиње, а новчану казну атинском грађанину; закон

који је кажњавао некога ко би удао странкињу за Атињанина представљајући је као рођаку (битан због удаје Неајрине ћерке Фано); закон о прељуби (*mojheji*), за коју се гонило јавном тужбом (*grafe*) уз строге казне; те псефизма о давању грађанских права Платејцима. Професор др Обрадовић је истакао да неки аутори оспоравају аутентичност ових закона и сматрају цитате накнадно уметнутим у говор, јер се Аполодорове парафразе које претходе читању закона и сами цитати из закона садржински не поклапају, а у самим цитатима понегде има необичне терминологије. Ипак, њихова садржина претежно делује веродостојно. После предавања уследила је и занимљива дискусија. ■

Суђење Аспизије из Милетија

Општи семинар

У оквиру Општег семинара, уважени професор и светски препознати политички теоретичар др Џон Кин (John Keane) са Универзитета у Сиднеју говорио је на тему различитих начина одумирања демократије. Професор др Кин је изложио неке од главних проблема с којима се сусрећу демократски пореци широм света, попут демагогије, популизма, великих друштвених неједнакости, ксенофобије, корупције или мањка медијске слободе. Један од приступа „демократској смрти“ је да се она догађа брзо и одсечно, најчешће кроз насилне пучеве – као у Тајланду, Палестини или Египту. Други приступ се може означити као „градуалистички“, што имплицира постојање различитих ритмова одумирања, који у великој мери зависе од воље политичких актера. Борба се одвија између оних који подржавају демократски поредак и оних који активно раде на његовом рушењу, услед чега постоје успони и падови у стабилности, с акцентом на прикривеним процесима сукоба унутар сложених односа моћи. Трећи начин јесте популизам, који доказује да манипулација и постепено уништавање институција могу бити подједнако ефикасни и опасни као ватрено оружје. Професор је нагласио да се злоупотреба демократије против себе саме одвија перфидним путевима – тако што демагози користе демократска средства (медије и слободу окупљања), како би се представили као заштитници „народне воље и интереса“, иако у суштини раде сасвим против демократских вредности. Руши се владавина права, свака форма независности нестаје, а владајућа партија профитира. То, даље, води ка запостављености цивилног друштва, које се показује као један од темеља демократије, услед чега она полако и сигурно тоне у амбис. Демократија се не може свести на њене процедуралне аспекте, при чему је професор др Кин,

*Предавање проф. др Џ. Кина било је посвећено
начинима одумирања демократије*

на крају излагања, указао и на шири значај бриге о природној средини и улози демократије у том погледу.

Потом су уследила питања публице, махом фокусирана на методе регулисања изнетих проблема. Професор др Кин је на њих одговарао скрећући пажњу на нужност ограничавања сваке власти, значај гаранција грађанских слобода и постојања независних регулаторних тела, која би обезбеђивала владавину права.

У оквиру Општег семинара, на Правном факултету Универзитета у Београду је одржан састанак поводом књиге проф. др Данила Вуковића „Правна држава и поре-

дак у сенци: право, институције и друштвени отпор у Србији”, која се бави питањем остварења правне државе унутар Републике Србије. Уводничари су били др Катарина Голубовић (Комитет правника за људска права), доц. др Милош Јовановић и др Вујо Илић (Институт за филозофију и друштвену теорију).

Др Катарина Голубовић се осврнула на улогу правосуђа и, генерално, независног судства у конституисању владавине права у Србији, сматрајући да је улога судства једна од најзначајнијих у том погледу. Она је истакла да судови у Србији не тумаче и не примењују право на једнак начин, односно нису непристрасни, поготово када је реч о процесним аспектима и споровима

С представљања књиге проф. др Д. Вуковића

између функционера и грађана. То доводи до опадања поверења у интегритет правосуђа, што је велики проблем. Доц. др Милош Јовановић је, потом, указао на нијансираност и објективност саме књиге проф. др Данила Вуковића, наглашавајући да се слаже с тврдњом о неоправданој општој тенденцији да се стање у држави види као лошије него што јесте. То се огледа у релативно високом степену правне сигурности у Србији, који се често занемарује. Осим тога, сложио се и са ставом да се питање владавине права не може решити само институционално. Постоје државе с правосуђем које је процесноправно много зависније од нашег, иако упркос томе остварују владавину права. Док постоји партијска држава, не може постојати и

правна, а доц. др Јовановић сматра да би се то могло искоренити променом изборног система. Затим је др Вујо Илић указао на интересантно питање плурализма нормативних поредака у Србији, као и на значај закључака из књиге – да друштвене структуре највише утичу на (не) поштовање владавине права. Најчешће богати и образованији слој друштва подржава наведену идеју, док сиромашнији и необразованији мање. На крају се и аутор књиге обратио публици, наглашавајући да су два најзанимљивија увида управо тај паралелизам поредака, који подразумева постојање неформалног система клијентелизма и корупције, који веома структурисано функционише, иако није правни, као и то да се владавина права може остварити с

готово било каквим институционалним поретком. То не значи да је култура једини релевантан чинилац, али јесте веома важан. Услов за правну државу је да постоји кредибилна претња према власти, која не извире из закона, већ из реалне друштвене снаге и воље да се ауторитарни владари казне и смене. Проф. др Вуковић је такође истакао да је Србија хибридни пример, где постоји заштита људских права у великој мери, али има своје границе које су омеђене припадношћу друштвеним структурама. Потом су уследила многобројна питања публике, подстакнута провокативном темом расправе, а махом фокусирана на методе регулација изнетих проблема. ■

Вести из Библиотеке

У организацији Библиотеке Правног факултета Универзитета у Београду, 25. октобра 2022. године одржана је конференција „Библиотеке и е-наука“. Конференцију су отворили декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Зоран Мирковић и продекан за науку доц. др Нина Кршњанин. На конференцији су излагали домаћи и међународни стручњаци на тему различитих аспеката отворене науке. У првој сесији, којом су председавали проф. др Душан Поповић и

др Драгана Столић (Универзитетска библиотека), излагања су била на тему отвореног приступа часописима, ауторског права у библиотекама, повећању видљивости резултата научно-истраживачког рада, DOI бројевима, и доступности отворене науке особама са инвалидитетом.

У другој сесији, којом су председавале Биљана Косановић (Рачунарски центар Универзитета у Београду) и др Бранка Драгосавац, говорило се о јединственим идентификаторима за ауторе научних

публикација (ORCID), интеграцији постојећих библиотечких система у оквиру е-науке, те улози библиотекара у промоцији отворене науке. Након сваке сесије, уследила је занимљива дискусија, која је отворила многа интересантна питања везана за улогу библиотекара у отвореној науци.

Др Бранка Драгосавац је коауторка монографије „Трећи век Основне школе у Свилајнцу: 1808–2018. Део 1.

Са прве сесије конференције 'Библиотека и е-наука'

Прилози за историју Основне школе у Свилајнцу 1808–1918. године“ (Ваљево: Топаловић, 91 стр., ISBN 978–86–86537–45–4), која је објављена 2022. године, као и чланка „Библиографија часописа *Ријеч*“, који је објављен у часопису за науку о језику и књижевности *Ријеч*, број 17 (2020), стр. 1–109, доступно на: http://rijec.ucg.ac.me/casopisi/rijec_17.pdf.

МА Викторија Будих и МА Ана Павловић учествовале су на конференцији „Библиотеке и е-наука“, која је одржана на Правном факултету 25. октобра 2022. године и представиле свој рад на тему: „Е-наука: наука приступачна особама оштећеног вида“. У излагању су указале на важност е-науке за особе оштећеног вида, као и домаће и међународне правне прописе који регулишу приступ информацијама

и комуникацију особа са инвалидитетом. Нарочито су истакле значај Библиотеке нашег факултета, која обезбеђује и уступа литературу у електронској форми и тако доприноси студирању и усавршавању особа оштећеног вида.

Библиотека Правног факултета Универзитета у Београду има плаћени неограничен приступ значајним правним базама часописа и књига *BeckOnLine*, *Dalloz* и *De Gruyter*.

Фонд библиотеке Правног факултета Универзитета у Београду су од јула до децембра 2022. године обогатили следећи дародавци:

Физичка лица – проф. др Милан Благојевић, Наташа Вујиновић, проф. др Предраг Димитријевић, доц. др Далибор Ђукић, проф. др

Горан Илић, др Рајко Косановић, проф. др Зоран Мирковић, проф. др Сања Пауновић, проф. др Владан Петров, др Душан Поповић, Борис Праштало, и породица почившег проф. др Гаше Кнежевића.

Институције – Народна библиотека Србије, Правни факултет Универзитета у Нишу, Треф треид доо, *Deutsche Stiftung fuer Internationale Rechtliche Zusammenarbeit*, Правни факултет Универзитета у Ријеци, Удружење за радно право и социјално осигурање Србије.

Велики број публикација наша библиотека је послала кроз размену и поклон многобројним институцијама.

Библиотека најсрдачније захваљује својим дародавцима на поклоњеним публикацијама. ■

Издавачка делатност

У претходном периоду, бројне библиотеке Центра за издаваштво Правног факултета Универзитета у Београду обогатиле су новим издањима.

У оквиру библиотеке ‘Уџбеници’ објављена су следећа дела: Слободан Марковић, Душан Поповић, *Правни елементи својине*, 10. издање, 375 стр.; Мирослав Милошевић, *Римско право*, 17. издање, 452 стр.; Радмила Васић, Миодраг Јовановић, Горан Дајовић, *Увод у право*, 9. издање, 389 стр.; Сима Аврамовић, Војислав Станимировић, *Упоредна правна традиција*, 17. издање, 341 стр.; Мирољуб Лабус, Борис Беговић, Александра Јовановић, *Економија за правнике*, 12. издање, 599 стр.; Милан Шкулић, *Кривично процесно право*, 13. издање, 537 стр.; Марија Драшкић, *Породично право и права деце*, 12. издање, 436 стр.; Милан Шкулић, *Криминалистика*, 478 стр.; Слободан Панов, *Породично право*, 12. издање, 425 стр.; Милан Шкулић, *Међународно кривично право*, 2. издање, 549 стр.

Библиотеку ‘Монографије’ обогатиле су следеће књиге: Вукан Слаvkовић, *Le commencement d'execution*, 145 стр.; Катарина Доловић Бојић, *Правно нејасноће ујевори*, 2. издање, 247 стр.; Милош Живковић, *Право рејсџара нејокрејносџи*, 3. издање, 229 стр.; Ивана Миљуш, *Начело једнакосџи ‘оружја’ у кривичном јосџују*, 663 стр.

У оквиру библиотеке ‘Crimen’ објавена је књига Милан Шкулић, *Основи кривичног права САД*, 2. издање, 383 стр., зборник радова који је приредио Ђорђе Игњатовић, *Казнена реакција у Србији – XII гео*, 290 стр., као и нови број часописа *Crimen*, број 2/2022, обима 116 страна.

Библиотека *Зборници* проширена је зборником Мирјана Дреновак Ивановић (ур.), *Ујицај еколошког права у Србији*, 249 стр., док је у оквиру библиотеке *Variae* објављена књига: Рејмонд Векс, *Филозофија права: веома крајњак увод*, 156 стр.

У назначеном периоду, у оквиру библиотеке *Приручници* објављена су три приручника: Никола Бодирога, *Парнични јосџујак*, 2. издање, 524 стр.; Војислав Станимировић, *Хрестоматџија за јоредну јравну јтрадицију*, 6. издање, 356 стр., и Милена Полојац, *Практикум за римско јраво: Тексџови и случајеви римских јравника из облијационог јрава*, 6. измењено и допуњено издање, 325 стр.

Конечно, објављени су и нови бројеви часописа *Анали Правног факултета у Београду* – број 2/2022 (обима 264 стране), број 3/2022 (обима 308 страна) и број 4/2022 (обима 322 стране), а објављени су и нови бројеви часописа *Весник јравне историје*, број 2/2021 (обима 328 стр.) и број 1/2022 (обима 256 стр.).

Издања Центра за издаваштво могу се набавити у књижари Правног факултета Универзитета у Београду (сутерен) или наручити на телефон: 011/3027–725. ■

In memoriam

проф. др Гордана Павићевић-
Вукашиновић
(1952–2022)

Проф. др Гордана Павићевић-Вукашиновић, професорка Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији, преминула је 26. августа 2022. године. Сахрањена је обављена у уторак, 30. августа 2022. године, на Новом гробљу.

Поводом смрти професорке др Гордана Павићевић-Вукашиновић, у понедељак, 26. септембра 2022. године, одржана је комеморативна седница Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду. Седницу је отворио декан проф. др Зоран Мирковић, док су о животу и делу проф. др Гордане Павићевић-Вукашиновић говориле њене колеге с Катедре за теорију, социологију и филозофију права – шеф Катедре проф. др Миодраг Јовановић и заменик шефа Катедре проф. др Драгица Вујадиновић.

Проф. др Миодраг Јовановић се обратио присутнима следећим речима:

Постоји једна ирска изрека која леише и уверљивије звучи у оријиналу, а гласи: 'Death leaves a heartache no one can heal, love leaves a memory no one can steal.' У дословном и не сасвим њојичном преводу на српски језик, могло би се рећи: 'Након смрти остaje бол у срцу који нико не може залечити, након љубави остају сећања која нико не може отуђити.'

Најживља и најојилија су, несумњиво, сећања чланова њородице

и најближих пријатеља. Али има и живих сећања која остају након дутих година срдачне и колеџијалне сарадње. А ипаква је управо била моја сарадња са Горданом Павићевић-Вукашиновић, илији Гоцом. Почео сам да радим на Факултету у иренуику када је она ириводила крају своју докторску дисертацију. За некоја, иоуи мене, ко иек иочиње научну каријеру и ко ни изблица није сиуран да је најравио одоварајући ирофесионални избор, доктори је деловао као далеки, иотиово недостижни научни циљ. Стоја се добро сећам разговора са Гоцом у којем ме она – и сама оихрвана иремом збој наситујајуће одбране – храбри речима да ће ио све доћи на своје место. Њена одбрана докторске дисертације је једна од ирвих којој ирисусиујем и сећам се да у себи ионављам: 'Овако ћу (ваљда) и ја једнога дана.'

Друго живо сећање које имам ииче се не само Гоце, већ једној ширеј круа катедрских колеџиница које су све одреда биле социјалдемократске и левичарске ировенијеније. Том круу су, иоред Гоце, иријадале и икојна Боба Недовић, као и Драгица Вујадиновић. Ја сам иолиитички одрастао и сазревао у доба расијакања реалсоцијалистичкој иорейка и стоја не чуди иио сам био врло крииички насиројен ирема иом режиму, који је бар на иаиру иребало да буде оиелотворење левих иолиитичких идеја. Сећам се да сам чијајући радове својих колеџиница о држави блаосијања, евројској социјалдемократији и иеорији радикалних иоиреба иочео озбиљно да иреисииујем своје иолиитичке сиаовове и уверења. Ти радови су немало уишциали на ио да данас социјалну иравду смаирам неизоставно важним елементиом добро уређене државе и о иојме иодучавам и сиудение.

Најзад, иреће сећање које бих овом ириликом иоделио са вама ииче се иериода од 2004. до 2009. године. То је раздобље у којем сам обављао дужности иродекана за

научну и међународну сарадњу, а Гоца функцију уравнице вебсајта Правног факултета. Био јој је иоверен одговоран и захтеван задатак да најрави и уређује нову ииитернет ирезентацију и она ја је у иоменуиом иериоду иредано и са усиехом обављала. Можда је било ионекој ко се изненадио одлуком иадаише Уираве да баш она обавља иај иосао, али су ипакви сиурно иревидели Гоцина значајна новинарско-уредничка искуства. Наиме, још за време сиудииа се нашла у ируи одабраних којима је иружена ирилика да раде у новинарстиу као сарадници недељника НИН, иде је објавила већи број иексцова у рубрикама 'Друштво' и 'Модерни животи'. Такође, имала је искуство рада у уређивачким одборима, а једно време је била и секретар библиотеке 'Алтиернаииве' у новинско-издавачкој кући 'Радничка ишамиа' из Београда, која је у ио време објављивала кайиитална дела из области друштивених наука.

Гордана Павићевић-Вукашиновић је рођена 1952. године у Чачку, у иородици научних радника. С одличним усиехом је завршила Основну школу 'Сава Ковачевић' у Београду, која ју је ироласила и за ћака иенерације. Београдску XIV имназију је завршила сиичући диилому 'Вук Караџић'. Дииломирала је, иотиом, 1975. године на Факултету иолиитичких наука Универзитета у Београду, са иросечном оценом 9,37. Магистарске сиудиие је завршила на Факултету иолиитичких наука Универзитета у Београду (Међународни смер – ируа Теорија и иракса савременој социјализма), иоком којих је усиеино одбранила два исиирачивачка рада ('Бријанска иолиитика у Јуославији 1943.' и 'Констииуисање социјалдемократије у иосебну сиурују међународној радничкој иокреија'). Магистарску иезу 'Корени социјалдемократској реформизма у развииу евројској социјалистичкој иокреија до краја Првој светској рати' одбранила је 1984. године и

стекла научно звање мајстара политичких наука. Докторску дисертацију 'Евројска социјалдемократија: Политичка доктрина и модел друштвеног развоја' одбранила је на Правном факултету Универзитета у Београду маја 1996. године.

На Правном факултету Универзитета у Београду запослена је од септембра 1978. године. Примљена је као асистент-управник на предмету Марксизам и савремено друштво, а 1985. године је изабрана у звање асистента. У том својству је руководила радом студентских група са разноврсним темама у области социолошке и политиколошке анализе савремених друштва, а учествовала је и у другим облицима nastave, као што су консултације за израду семинарских радова студената, одбрана семинарских радова и вежбе. Реизабрана је у звање асистента 1990. године. Ангажовала се око концептског заснивања новој предмету Социјалне и правне теорије, који је уведен 1991. године, а од школске 1996/97. је преименован у Политичке и правне теорије, и као асистент држала је вежбе на том предмету, који је годинама био обавезан на IV години студија и двосеместран. Изабрана је у звање доцента на предмету Политичке и правне теорије 1996. године и од тада је учествовала у свим облицима nastave на основним и последипломским студијама. У звање ванредног професора је изабрана 2007. године.

Говорила је енглески и служила се француским језиком, а у току своје научне каријере имала је више студијских боравака у иностранству. Тако је 1976. године била један семестар на St. Antony's колеџу у Олфорду. Године 1980. је била месец дана у Холандији, као посетиоци истраживач на Међународном институту за социјалну историју у Амстердаму. Захваљујући двомесечној стипендији Републике заједнице наука Србије боравила је у Лондону 1985. године, као истраживач у Архиву Лабуристичке партије. Иза Гоце је остао завидан научни окус о којем ће говорити њена

двогодишња колегиница на предмету проф. др Драгица Вујадиновић.

У наставку комеморативне седнице, проф. др Драгица Вујадиновић изговорила је следеће речи:

Поштовани чланови породице, драги Вуче, драги Вељо,

Учествујемо и ја и све колегинице и колеге са Правног факултета у вашем болу због смрти мајке и сугрупе, наше драге колегинице Гордане Павићевић Вукашиновић.

Колега Миодраг Јовановић је у својству шефа Катедре за теорију, филозофију и социологију права говорио о Горданиним биографским подацима и о њеном професионалном напредовању. Мени је пријала јужна обавеза, али и част, да говорим о њеном стручном раду. Сарађивале смо деценијама на заједничким предметима и разним стручним задацима на Катедри и на Факултету.

Горданину мајстарску тезу и докторску дисертацију је колега Миодраг Јовановић већ поменуо. Ја ћу само да додам да је већ у тим стручним академским радовима Гордана показала теоријски и истраживачки таленат и одређење за истраживање савременог друштва и савремених најрелевантнијих политичких теорија и идеологија.

Најзрелији и најсеобухватнији рад о главним токовима савремене политичке теорије је књига 'Политичке теорије и стварање западне модерне друштва', коју је објавила 2006. године.

У овој књизи је Гордана успешно показала умећености западне политичке мишљења у специфичном културном, историјском, политичком, економском контексту развоја западне цивилизације. Фокус је на формирању модерне западне друштва кроз сиреу практичкој и теоријској деловања, односно на објашњењу унутрашње везе између основних економских, политичких, социјалних, културних дејерминанти модерне друштва и у његовим оквирима доминантних политичких теорија, доктрина, идеологија. Почетци анализе су посвећени приказу културних и историјских темеља

Запада, почев од старе Грчке и Рима, преко средњовековног наслеђа, до анализе нововековне епохе и епомена у духовној, културној, политичкој, социјалној, економској сфери, које представљају основ за предстојећу модернизацију Запада. Разматра се обнова световне културе и хуманизма од XIV века у духу ренесансе, улога протестантске реформације од XVI века у прокламовању индивидуализма, али и у осамостаљивању националних држава од католичке цркве; разматрају се на политичком плану тенденције централизације власти и формирања асолутистичких монархија, у оквиру којих се разматра јачање краљевске средње класе, а на привредном плану јачање тржишне организације привреде у меркантилистичком модалитету.

У другом делу књиге, Гордана анализира револуције у домену духовности и људског сазнања, као и револуције у домену политике и економског развоја, које су кроз вишевековни процес донеле модернизацију Запада. На приметан начин се анализирају америчка и француска револуција и епомене у политичком мишљењу и у развоју либерализма које су оне донеле. Гордана указује на то колико су противречна и то многим питањима међусобно несавласна тумачења Француске револуције, али да су значајни неки њени либерални резултати постигнути под паролом слобода-једнакости-браћинства, а и њени демократско-егалитарни потенцијали под истом паролом (које су присвајале радикалне демократије и касније социјалисти). Гордана наглашава и колико се 1789. може сматрати за преломну годину за политичку теорију, нарочито у погледу нових облика идеолошкој политичкој мишљења које је окренуло мобилизацији и усмеравању класа, група, покрета. Другим речима, указује на то како су политичке борбе доминантно определиле политичко мишљење, што садржај политичких теорија и идеологија током следећа два века. Посебан део је посвећен анализи главних модерних политичких теорија и доктрина

које се међусобно конфронтирају и као политичке идеологије, усмерене ка практичној примени и промени политичке стварности, а које се међусобно диференцирају по линији левица-центра-десница, као и по линији једнакости-индивидуална слобода. Гордана завршава овај део закључком да су европске радикално-демократске и народно-ослободилачке револуције 1848. године биле развође европског либерализма, почетак европског социјализма, и почетак европског национализма. Надаље се осврће на појаве које карактеришу друштво половину XIX века, као што су индустријализација, револуционарна научна открића, секуларизације живота и мишљења, социјално раслојавање, социјалне и политичке неједнакости, као и доминација две рационалистичке политичке теорије и идеологије, које су обе проистекле из просветитељства – марксизма и либерализма.

Трећи део књиге је посвећен најважнијим теоријама, доктринама и идеологијама и њиховим облицима и садржајима у XIX и XX веку. Овај део књиге је од централног значаја и поседује аналитичке квалитете и релевантне синтетичке увиде. Говори се о подели либералне теорије до краја XIX века на два различита обрасца мишљења, на класични, тврђи либерализам и ‘нови’ (ревидирани) политички либерализам. Други либерални образац је ревидирао либерализам у правцу прихватања социјалних тема и интервенционистичке државе, а британски економиста Кејнс уноси револуцију у либералну економску теорију својим идејама о државном управљању економијом у функцији оснаживања тврђиних механизма. Социјални либерализам је довео у првој половини XX века до приближавања идејама демократског социјализма, с тим што се либерализам отворио ка интервенционистичкој и социјалној теми у сврхе очувања првенства индивидуалне слободе и конкурентској приватној тврђи, дакле не за

сврхе елитарне политике већ пре за отклањање сиромаштва.

Гордана говори и о расцепу социјалистичке теорије и ревизији класичне социјалистичке доктрине о подрушћивању – кроз усвајање кејнзијанске интервенционистичке проручке унутар социјалдемократске концепције ‘државе благостања’. На тај начин је дошло до приближавања кејнзијанске реформске либералне економије и социјалистичке традиције у модалитету социјалдемократије. Овај тренд је након Другог светског рата резултирао све до шездесетих година доминацијом социјалдемократске концепције ‘државе благостања’ у Западној Европи и широким социјалним консензусом око концепције ‘социјалне Европе’. Како Гордана објашњава, укидање класа се највише и фокус је на отварању социјалних и економских права грађана. Гордана закључује ово поглавље ставом да се савремени сукоб у либералним демократијама лоцира око питања легитимних облика и граница државне интервенције и око питања демократског политичког одлучивања.

Ова књига је била основ за избор Гордане Павићевић Вукашиновић у звање ванредне професорке. Након поменутог избора, Гордана је написала неколико занимљивих радова о јенези и диференцирању либерализма, тексти о јенези конзервативне теорије, идеологије и политичке праксе, затим тексти о Европској унији и смислу и контроверзама европских интеграција, тексти о кризи Еврозоне.

Пошто се Гордана најдуже и највише бавила историјом социјалдемократије, поменућу још један занимљив текст из 2013. године, који указује на континуитет њених идеја и израживачких интересовања и на њену теоријско-израживачку способност да их социјално креативно доуњава. Ради се о тексту из 2013. године ‘Проблеми европске социјалдемократије: актуелне теме’. У њему се Гордана бави актуелним стањем европске социјалдемократије и доктринар-

ним преиспитувањима. Изборни пораз социјалдемократских партија широм Европске уније током прве деценије XXI века изазвали су, како указује, озбиљну дебату међу социјалдемократским теоретичарима о ‘кризи’ и ‘болести’ европске социјалдемократије. Указује се на различита објашњења заједничких проблема социјалдемократије у епохи дубоких трансформација: глобализације и неolibералне хегемоније, прелаза у пост-индустријску економију и праћењих друштвених и културних промена, као и одавања конкурентности и економског раста у ЕУ и појачаној приписки на националне државе благостања. Такође, Гордана у овом раду детаљно анализира специфичне проблеме са којима се суочава социјалдемократија у различитим њеним државама благостања, кроз три случаја изабраних избора у Немачкој 2009, у Британији и Шведској 2010. године. На тај начин она сумира кључна питања идентитета и програмске способности социјалдемократије да се суочи са новим изазовима и понуди одговоре на проблеме европских друштава у складу са својим вредностима и циљевима.

Као што је већ професор Јовановић наговестио у свом слову, посебну вредност има Горданино бављење социјалном правдом. То што се она од студенских дана па до зрелих радова бавила идејама и праксом социјалдемократије, конвртирањем либералне идеје слободе и социјалдемократске идеје једнакости у конкретну идеју и праксу социјалне правде има посебну академску, политиколошку и политичку вредност.

Гордана је с правом веровала да је у том дискурсу кључ за додвојорно размишљања свих других важних питања савремене епохе, дакле, оставила је за собом вредан академски траг и узор. Уколико, њене анализе и академски резултати ће живети, јер неће изгубити релевантност.

Нека јој је вечна слава. ■

Факултетски живот

Одлуком 01-број:693/4, од 10. октобра 2022. године, проф. др Ђорђе Игњатовић је, због одласка у старосну пензију, разрешен чланства и функције председника Етичке комисије Универзитета у Београду-Правног факултета, док је за председника Етичке комисије именован проф. др Небојша Јовановић, а за члана проф. др Милан Шкулић.

Одлуком 06-број: 1489/2, од 8. новембра 2022. године основан је Центар за темељна правна знања. Решењем 06-број: 1489/3, од 8. новембра 2022. године проф. др Бојан Спаић именован је за управника Центра, за школску 2022/2023, 2023/2024. и 2024/2025. годину.

Одлуком 01-број:1420/1, од 8. децембра 2022. године за коуправнике Општег семинара Правног факултета именовани су доц. др Милош Здравковић и доц. др Ивана Марковић, док је за секретара именован Сава Војновић, сарадник у настави.

Одлуком 01-број:1711/1, од 13. децембра 2022. године сарадник у настави Александар Цветковић именован је за секретара студијског програма мастер академских студија – Мастер европских интеграција (*Master in European Integration*).

Одлуком 01-број:1455/1, од 21. октобра 2022. године именована је Комисија за измену Статута Универзитета у Београду-Правног факултета, у саставу: проф. др Небојша Јовановић, проф. др Бојан Милисављевић и др Драган Павић.

Одлуком 02-број: 1545/1, од 9. новембра 2022. године проф. др Марко Јовановић, продекан за међународну сарадњу, именован је за ЕСПБ координатора на Универзитету у Београду-Правном факултету.

Одлуком 01-број:61/23, од 10. новембра 2022. године др Ивана Родичић и Ива Рушкуц именоване су за одговорна лица задужена за обезбеђивање тачности података које министарство надлежно за науку и истраживања води о акредитованој научноистраживачкој организацији (НИО) у регистру НИО и истраживачима у регистру истраживача.

Одлуком 01-број:1177/2, од 22. септембра 2022. године проф. др Мирјана Дреновак Ивановић именована је за представницу Универзитета у Београду-Правног факултета у Радној групи за израду Стратегије за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и правној заштити у питањима животне средине.

У претходном периоду, више наставника и сарадника Правног факултета Универзитета у Београду изабрано је у виша звања.

Др Мирјана Радовић, ванредна професорка Правног факултета Универзитета у Београду је, на предлог Изборног већа Правног факултета Универзитета у Београду и позитивног мишљења Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, изабрана одлуком Сената Универзитета у Београду 02–03 број: 61202–2426/3–22 ЈБ, од 13. јула 2022. године, у звање редовног професора на Универзитету у Београду – Правном факултету, за Пословноправну ужу научну об-

ласт – предмети: Трговинско право и Берзанско право.

Др Мирјана Дреновак Ивановић, ванредна професорка Универзитета у Београду-Правног факултета је, на предлог Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета и позитивног мишљења Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, изабрана одлуком Сената Универзитета у Београду 02–03 број: 61202–2427/3–22 ЈБ, од 13. јула 2022. године, у звање редовног професора на Универзитету у Београду – Правном факултету, за Управноправну ужу научну област – предмети: Еколошко право и Право климатских промена.

Др Марко Ђурђевић, ванредни професор Универзитета у Београду- Правног факултета, на предлог Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета, одлуком Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, 02–03 број: 61202–2992/2–22 ЈБ, од 12. јула 2022. године, изабран је у звање ванредног професора на Универзитету у Београду – Правном факултету, за Грађанско-правну ужу научну област – предмет: Облигационо право.

Др Ненад Тешаћ, доцент Универзитета у Београду-Правног факултета, на предлог Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета, одлуком Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, 02–02 број: 61202–4590/2–22 ЈБ од 29. новембра 2022. године, изабран је у звање ванредног професора на Универзитету у Београду – Правном факултету, за Грађанскоправну ужу научну област – предмет: Грађанско право (општи део) и Стварно право.

Др Милена Ђорђевић, доценткиња Универзитета у Београду – Правног факултета, на предлог Изборног већа Универзитета у Београду-Правног факултета, одлуком Већа научних области правно-еко-

номских наука Универзитета у Београду, 02-02 број: 61202-4148/2-22 ЈБ, од 25. октобра 2022. године, изабрана је у звање доцента на Универзитету у Београду – Правном факултету, за Пословноправну ужу научну област, за наставни предмет: Међународно трговинско право, и за Пословноправну и Међународно-приватноправну ужу научну област за предмет Арбитражно право.

Др Душан Ракитић, доцент Универзитета у Београду – Правног факултета, на предлог Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета, одлуком Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, 02-02 број: 61202-4149/2-22 ЈБ, од 25. октобра 2022. године, изабран је у звање доцента на Универзитету у Београду – Правном факултету, за ужу научну област Правна историја, за наставни предмет: Српска правна историја.

Уна Дивац, асистенткиња Универзитета у Београду – Правног факултета, одлуком Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета 02-број:357/12, од 27. септембра 2022. године, поново је изабрана за сарадника у звању асистент за ужу научну област Правна историја – предмет: Упоредна правна традиција.

Александар Цветковић, мастер правник и студент докторских академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, одлуком Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета 02-број:794/12, од 27. септембра 2022. године, изабран за сарадника у звању сарадник у настави, за Уставноправну ужу научну област – предмет Уставно право.

Јелисавета Бољановић, мастер правница и студенткиња докторских академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, одлуком Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета 02-број:666/17, од 27. септембра 2022. године, изабрана за сарадника у звању сарадник у настави за Грађанскоправну ужу научну

област – предмет Грађанско право (општи део) и Стварно право.

Сава Војновић, мастер правник и студент докторских академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, одлуком Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета 02-број:691/10, од 27. септембра 2022. године, изабран за сарадника у звању сарадник у настави, за ужу научну област Теорија права и државе, за предмете Увод у право и Политичке теорије.

Никола Станковић, мастер правник и студент докторских академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, одлуком Изборног већа Универзитета у Београду – Правног факултета 02-број:1338/11, од 29. децембра 2022. године, изабран за сарадника у звању сарадник у настави за Међународноправну ужу научну област, за предмете Дипломатско и конзуларно право и Међународно хуманитарно право.

Дарко Стевановић, дипломирани правник и студент мастер академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, изабран одлуком декана Универзитета у Београду – Правног факултета, 02-број:689/10 од 1. октобра 2022. године, за сарадника у звању сарадник ван радног односа (демонстратор) за Грађанскоправну ужу научну област – предмет Грађанско право (општи део) и Стварно право.

Павле Медић, дипломирани економиста и студент мастер академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, изабран одлуком декана Универзитета у Београду – Правног факултета, 02-број:1143/10, од 31. октобра 2022. године, за сарадника у звању сарадник ван радног односа (демонстратор) за ужу научну област Економија и право (Економска анализа права), за наставни предмет Основи економије.

Мина Кузминац, мастер правница и студенткиња докторских академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, изабрана одлуком декана Универзитета у Београду – Правног факултета, 02-број:778/20, од 21. септембра 2022. године, за

сарадника у звању сарадник ван радног односа (демонстратор) за Радноправну ужу научну област – предмет Радно право.

Кристина Јевтић, дипломирана правница и студенткиња мастер академских студија је, на предлог Комисије за писање реферата, изабрана одлуком декана Универзитета у Београду – Правног факултета, 02-број:1345/13, од 29. децембра 2022. године, за сарадника у звању сарадник ван радног односа (демонстратор) за Пословноправну ужу научну област – предмет Компанијско право.

Дана 30. септембра 2022. године, због одласка у старосну пензију, престао је радни однос редовном професору Правног факултета Универзитета у Београду др Ђорђу Игњатовићу.

Проф. др Игњатовић је први пут засновао радни однос на Правном факултету 1. марта 1977. године, у звању асистент-приправник, а радни однос на радном месту редовни професор засновао је 8. септембра 1998. године, за предмет Криминологија са пенологијом, на основу Одлуке Изборног већа Правног факултета Универзитета у Београду, 02-број:646/5 од 24. августа 1998. године и Решења министра просвете о давању сагласности за избор у звање и на радно место редовни професор бр. 119-05-92/98-04 од 26. августа 1998. године. У тренутку престанка радног односа, проф. др Ђорђе Игњатовић је обављао наставне активности на основним академским студијама из предмета Криминологија, Организовани криминалитет и Право извршења кривичних санкција, као и на више предмета на мастер и докторским студијама. Од 2005. до 2022. године био је руководиолац неколико изузетно успешних националних научно-истраживачких пројеката које је финансирао министарство надлежно за послове науке.

Дана 13. децембра 2022. године, због одласка у старосну пензију, престао је радни однос Бранки Кокановић, запосленој на радном месту руководиоца финансијско-рачуноводствених послова-Шеф одсека, у оквиру организационе јединице Стручне службе Одсека за финансијско-материјално пословање.

Дана 14. августа 2022. године, због одласка у старосну пензију, престао је радни однос Стани Делић, запосленој на радном месту спремачице у оквиру организационе јединице Стручне службе Одсека за опште послове-служба за помоћно-техничке послове.

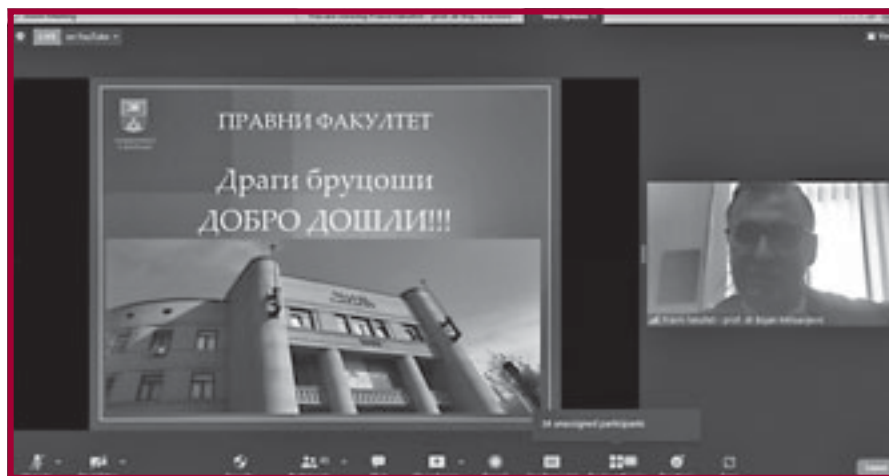
Дана 5. новембра 2022. године, због одласка у старосну пензију, престао је радни однос Јовану Маљковићу, запосленом на радном месту мајстор на одржавању-столар, у оквиру организационе јединице Стручне службе Одсека за опште послове-служба за помоћно-техничке послове.

Одлуком 01-број:1433/1, од 18. октобра 2022. године именована је Комисија за спровођење интерног поступка давања у закуп непокретности у својини Факултета, у саставу: проф. др Марко Давинић (председник), Владимир Косовац и Владислав Мићковић.

Одлуком декана Правног факултета Универзитета у Београду 02-број:1051/1, од 31. августа 2022. године именована су лица на пословима сталног дежурства из области заштите од пожара: Филип Јуришин, Александар Вовчук, Слађана Ћиркић и Димитрије Митровић.

С Виртуелној сајма образовања

Одлуком декана Правног факултета Универзитета у Београду 01-број:1285/2, од 27. септембра 2022. године Филип Јуришин именован је за лице које ће се старати о смањењу потрошње енергије у складу са препорукама Министарства рударства и енергетике РС.

Правни факултет је и ове године, дана 16. новембра, имао прилику да учествује на Виртуелном сајму образовања у организацији Универзитета у Београду. Као и претходне године, овом приликом се путем Zoom платформе заинтересованим матурантима обратио продекан за наставу нашег факултета професор др Бојан Милисављевић. Пропедекан је упознао заинтересоване матуранте са богатом традицијом нашег факултета, програмом студија, али и разноврсним каријерним могућностима које пружа диплома Правног факултета Универзитета у Београду. Након професоровог излагања, матурантима је пружена могућност да

у разговору са сарадником у настави Николом Станковићем добију одговоре на сва њихова питања. Овим путем желимо да се захвалимо Универзитету у Београду на максималној подршци приликом реализације другог Виртуелног сајма.

Центар за развој каријере и саветовање студената Универзитета у Београду је 23. септембра 2022. године организовао онлајн панел дискусију „Завршавам Правни факултет, шта даље?“. У дискусији су учествовали проф. др Љубинка Ковачевић, заменик државног правобраниоца Александра Лазајевић и адвокат Маријана Зејаковић. Студенти и студенткиње су имали прилику да се упознају са професионалним искуствима паленистикиња, с предностима и недостацима њихових послова, као и с могућностима за запослење и напредовање у каријери у радним срединама из којих долазе. ■

Студентски живот

Summer ELSA Law Schools је пројекат који се сваке године реализује у периоду јун-август, на нивоу удружења ELSA International (European Law Students' Association). У оквиру

овог пројекта, локалне групе широм Европе организују летње школе на различите теме из области права. Од 3. до 10. јула 2022. године, удружење ELSA Београд је организовало летњу

школу у Београду, на тему: 'Diplomacy and Law'. Тако су, у конференцијској сали Правног факултета, учесници имали прилику да слушају предавања наших излагача. Првог дана,

Јелисавета Тасев одржала је предавање на тему *'EU establishment, idea, realisation – The political system of the EU'*, док је другог дана професор др Душко Лопандић одржао предавање на тему *'Relations between Serbia and EU'*, приближивши односе између Србије и ЕУ на основу искуства које је стекао обављајући амбасадорску функцију. Трећег дана, полазници су имали прилику да послушају предавање на тему: *'EU Labour law, with special reference to the implementation of principle of equality of men and women in matters of employment'*, које је одржала професорка др Љубинка Ковачевић. Четвртог дана је одржано предавање и дискусија на тему: *'The Russian – Ukrainian crisis from perspective of international law'*, о којој је говорио др Дарко Трифуновић. Последњег дана Школе, предавања су одржали проф. др Небојша Пантелић (*'Development of International Criminal Law'*) и Владимир Таушановић (*'International River and Sea Law'*). Последње предавање на Летњој школи одржао је професор др Бранко Ракић на тему *'Status, perspective and future of the EU'*, а због заинтересованости полазника за ову тему, предавање се претворило у дискусију.

Школа је обухватила и културни програм, који је укључио посету Народном музеју и Народној скупштини. Није изостала ни посета Министарству спољних послова, где су учесници присуствовали предавању на тему *'Diplomatic relations of Republic of Serbia throughout history'*. Полазници Летње школе били су и у посети Музеју Николе Тесле, Музеју Илузија, Храму Светог Саве, Калемегдану и другим знаменитостима Београда. Последњег дана Летње школе одржана је и симулација доношења одлука у Европском парламенту, а организовани су и крстарење Дунавом и Савом и Гала бал.

Правни факултет Универзитета у Београду је, петнаесту годину заредом, учествовао у организацији

Учесници ELSA летње школе *'Diplomacy and Law'*

летње школе *Consumer's Rights and Market Regulation in the European Union*, која је ове године одржана од 13. до 22. јула 2022 године, у Удинама, Италија. У организацији Школе су учествовали и Универзитет у Удинама, Универзитет Де Монтфорт из Лестера, Универзитет Есекс, Универзитет Источна Англија, Западни Универзитет у Темишвару и Универзитет у Ријеци. Организатори су ове године били успешни у свом настојању да поред професора са универзитета који учествују у организацији, угосте и неколико професора с других универзитета и тиме обогате Летњу школу и допринесу њеном развоју. Полазници летње школе из Србије били су студенти

нашег факултета Ана Живковић, Ана Жујовић, Јована Јовановић и Игор Муица.

Циљ организатора Летње школе био је да мешовитим приступом припреме полазнике за даљи академски и професионални развој у широком дијапазону области које би интересовале студенте заинтересоване за област привредног права. Разноврсне теме предавања повезивала је једна заједничка нит: савремени процес подвођења разних института који су настали као производ дигитализације под одговарајући правни оквир. Сваки радни дан су се одржавала предавања из различитих области привредног и још неких грана права, а проф. др Татјана Јованић је одржала по-

Наши представници на летњој школи *'Consumer's Rights and Market Regulation in the European Union'*

следње предавање летње школе на тему: *Consumer protection in times of Covid and crypto revolution*.

Полазници су имали прилику да се упознају с легислативом ЕУ и занимљивим случајевима из праксе Европског суда правде. Стекли су нова искуства на радионицама, које су их припремале за симулацију суђења и демонстрирале им како функционише поступак алтернативног решавања спорова. Најзад, полазници су имали прилику да учествују у симулацији суђења пред већем којим су председавали предавачи. Бавили су се случајевима који су захтевали од њих да покажу тимски дух и да примене стечено знање из готово свих области које су обрађиване током Летње школе. Професори су их похвалили, али су им и дали битне савете за будуће симулације суђења, као и конструктивне критике које су се тицале наступа и целокупног рада њихових тимова. Иако су полазници летње школе уложили озбиљан напор да извуку највише из ове дивне прилике, неупитно је да је Летња школа превазишла њихова очекивања, дала им прилику да стекну нова пријатељства, али им, пре свега, пружила знања и вештине које ће им заувек користити и успомене које никада неће заборавити.

У оквиру пројекта *Academic network supporting the EU policy towards Western Balkans with emphasis on regional cooperation based on reconciliation (ANETREC)*, у чијој имплементацији учествује и Правни факултет Универзитета у Београду, одржана је вишедневна летња школа под називом *EU Policy towards Western Balkans with Emphasis on Regional Cooperation, Based on Reconciliation - Results and Challenges*. Школа је одржана у септембру 2022. године, у Битољу (Северна Македонија). Професорка др Драгица Вујадиновић је била чланица програмског комитета Школе, док су професори др Ивана Крстић и др Далибор Ђукић одржали предавања

Наше студенткиње с проф. др И. Крстић
на Летњој школи у Битољу

полазницима Школе. Међу полазницима Школе биле су и студенткиња основних академских студија Наташа Кукобат и докторанткиње Правног факултета Универзитета у Београду Мина Кузминац, Милица Мицковић и Тијана Ковачевић, док је, поред њих, нашу државу представљала и Сашка Радујков, студенткиња мастер академских студија педагогије на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду.

Школа је отворена поздравном речју професора емеритуса др Силва Деветака, док су кроз предавања и радионице полазници имали прилику да стекну знања о различитим правним и ванправним аспектима сарадње држава западног Балкана. Предавања и радионице одржане првог дана Школе су, тако, били посвећени питању политике Европске уније у погледу приступања држава западног Балкана, а у светлу међународних политичких и безбедносних околности. Кроз наредне дане, у оквиру Школе обрађена су бројна друга важна питања, као што су питање забране дискриминације и поштовања људских права као предуслова за европске интеграције земаља западног Балкана, питање мултикултуралности и етничитета у савременој Европи, улога религије у процесу помирења, помирење у постконфликтном окружењу, те проблем миграција у светлу политике Европске уније према западном Балкану. Предавање професор-

ке др Иване Крстић је, тако, било посвећено заштити миграната и избеглица, док је професор др Далибор Ђукића говорио на тему улоге религије и односа државе и цркве у светлу помирења. Кроз интересантна и интерактивна предавања, полазници су стекли нове увиде и знања, а имали су и прилику да с другим учесницима поделе своје мишљење о различитим питањима. Студенткиње Правног факултета су, такође, имале и прилику да представе своје радове објављене у оквиру међународног зборника *The Students' Views on the European Integration of the Western Balkans*.

Удружење *ELSA* Београд је, у циљу упознавања студената права с најзначајнијим институцијама правосуђа, у оквиру пројекта за брзоце „Дани посете судовима“, 14. октобра 2022. године организовало посету Уставном суду. Током посете, заменик секретара Уставног суда Петар Стајковић је одржао студентима предавање о значају и историјату Уставног суда, његовом функционисању, надлежностима, избору судија и другим питањима од значаја за рад Уставног суда. Студенти су обишли зграду Уставног суда, посетили писарницу, сале у којима се одржавају седнице, као и библиотеку.

У оквиру пројекта „Дани посете судовима“, Удружење *ELSA*

Београд је 7. новембра организовало посету Врховном касационом суду. Студенте су угостили судије Биљана Синановић и Горана Комненић, које су их упознале с начином рада Суда, срдечно одговарајући на питања и делећи искуство из праксе.

Удружење *ELSA* Београд је 26. октобра организовала трибину под називом “Корак испред организованог криминала”, на којој су детаљно обрађени законски услови за примену посебних доказних радњи, појам агента провокатора, услови за сакупљање доказа путем тајног надзора комуникације, тајног праћења и снимања, као и улога посебних доказних радњи у борби против организованог криминала. Трибини је присуствовало око 120 учесника, којима су се обратили адвокат Југослав Тинтор, адвокат Крсто Бобот и др Дарко Трифуновић. Модератор је био Филип Борисављевић, а од учесника трибини су присуствовали студенти Правног факултета и Факултета безбедности, ученици средњих школа “Коста Цукић” и ЕПА. Сви заинтересовани су имали прилику да чују анализу пометутих института из неколико углова, као и конкретне примере из праксе уводничара.

Међународна студентска конференција на тему права интелектуалне својине одржана је од 4. до 6. новембра 2022. године, у Конференцијској сали Правног факултета Универзитета у Београду. Конференција је одржана уз подршку италијанског Министарства спољних послова и организације *Regional Youth Cooperation Office (RYCO)*, а носила је назив „IP law”. Поред учесника из удружења *ELSA* Београд, конференцији су присуствовали и чланови удружења *ELSA* Сарајево, *ELSA* Црна Гора, *ELSA* Северна Македонија и *ELSA* Албанија, који су овим поводом били у тродневној посети Београду.

С трибине ‘Корак испред организованог криминала’

Предавачи су били представници адвокатских канцеларија *Petošević, Živko Mijatović and Partners (ZMP)* и *Moravčević, Vojnović & Partners in cooperation with Schoenherr*, који су говорили о праву интелектуалне својине.

Осим стручног дела, битан сегмент овог пројекта чини и зближавање свих учесника и размена искустава, те су организована и дружења учесника у паузама конференције, али и вечерњи изласци у Београду.

Пољско-европска школа права представља интезивни међународни образовни програм који је организован од стране Универзитета у Бијалистоку као саставни део програма

Spinaker Пољске националне агенције за академску размену, а уједно је и први пројекат који је на овај начин реализован на Универзитету у Бијалистоку, Пољска. Програм је финансиран средствима из фондова Европске уније и суфинансиран од стране Европског социјалног фонда, у оквиру Оперативног програма за развој образовања и знања – пројекта под називом „Подршка институционалном капацитету пољских универзитета кроз креирање и имплементацију међународних студијских програма”. Овај програм је намењен интернационализацији високог образовања, док му је секундарни циљ упознавање страних студената с пољском регијом, језиком и историјом.

Међународна студентска конференција ‘IP law’

Прво издање Пољско-европске школе права било је организовано од 2. до 25. новембра 2022. године и окупило је студенте основних, мастер и докторских академских студија из Европске уније, придружених држава и трећих држава који студирају право, економију, рачуноводство и финансије или сродне научне области на Универзитету у Београду (Република Србија), Универзитету Александар Цуза у Јашију (Румунија) и Масариковом универзитету у Брну (Чешка Република). За свако издање Пољско-европске школе планирано је учешће до 20 полазника, који су награђени стипендијом у износу од 5000 PLN (око 1060 евра), која је намењена покрићу трошкова превоза, смештаја, исхране и живота током двонедељног боравка у Бијалистоку. Друго издање Пољско-европске школе права ће бити организовано у мају 2023. године.

Програм Пољско-европске школе права одржане у новембру 2022. године подразумевао је хибридан вид наставе. Прве две недеље настава је, наиме, одржавана на даљину, док су часови од 14. новембра извођени на Универзитету у Бијалистоку. Студенти који су учествовали у Пољско-европској школи права су у електронском облику добијали наставне материјале припремљене од стране предавача – редовних професора Универзитета у Бијалистоку, који су изводили наставу на енглеском језику у трајању од 50 часова. У оквиру програма Школе права обрађена су питања из више области, укључујући уставно право и основе пољског система, пољско и европско управно право, право локалне самоуправе у Пољској и у оквиру Европске уније, обичајно, кривично и грађанско право, те основи економије. У оквиру овог програма је обрађивано и право Европске уније, а посебна пажња је посвећена изворима и начелима права ЕУ, органима и институцијама ЕУ, држављанству ЕУ, економији и половању унутар ЕУ, финансијама и буџету ЕУ, слободном кретању

Наши представници на Пољско-европској школи права у Бијалистоку

робе унутар ЕУ, као и економским односима ЕУ с придруженим државама, с посебним акцентом на приступ заједничком тржишту.

Поред изучавања специјализованих питања из пољског и европског права и економије, Пољско-европска школа права је нашим студентима омогућила и да се упознају с пољском историјом, културом и традицијом. То је нарочито укључило обиласке туристичких атракција и споменика културе унутар Бијалистока и регије Подласки. С том намером организоване су стручно вођена посета Меморијалном музеју Сибир у Бијалистоку, Народном музеју у Бијалистоку, као и националним парковима Тикоћин и Супраслу, у оквиру којих су полазници школе имали прилику да посете замак и Велику синагогу у Тикоћину, као и Музеј Икона у Супраслу. Такође, организована су три важна састанка – један са замеником маршала Марекком Олбрисом, који је имао за циљ упознавање студената с функционисањем војводске самоуправе, затим други састанак са запосленима у Универзитетском регрутном центру и Канцеларији за међународну сарадњу, где су студенти упознати са могућностима студирања на Универзитету у Бијалистоку, програмима размене и мобилности и међународним стипендијама, док је трећи састанак укључио разговор с почасним конзулом Републике Србије у Бија-

листоку Јарославом Антиховичем (Jaroslaw Antychowicz), који је био од нарочитог значаја за полазнике школе који су студенти Универзитета у Београду. Учесници су, такође, посетили Ректорат Универзитета у Бијалистоку и делове овог универзитета – Правни факултет, Факултет за економију и финансије, као и Медицински факултет, који поседује музеј и дели зграду с чувеном палатом Браницки, те Музеј природе А. Мирцха, Планетаријум, Опсерваторијум, Универзитетску библиотеку и Универзитетски културни центар.

По завршетку Пољско-европске школе права, организована је свечаност у Ректорату Универзитета у Бијалистоку, где су полазницима додељени сертификати, који у прилогу садрже описе завршених предмета и број часова наставе који су одржани, као и потврду о остварених 5 ЕСПБ.

У сарадњи са Центром за развој каријере, Удружење ELSA Београд је организовало “CV радионицу”, која је одржана 18. октобра 2022. године, у згради Правног факултета Универзитета у Београду. Циљ радионице био је побољшање радне биографије студената и истицање њених битних сегмената уз помоћ стручњака. Радионица је претходила пракси која је потом организована. Наиме, ELSA Бео-

град је, у сарадњи с тридесетак адвокатских канцеларија, расписала конкурс за обављање студентских пракси који је трајао од 17. до 24. октобра, а пракса је потом реализована у новембру. То је укључило сарадњу с неким од најуспешнијих адвокатских канцеларија као што су *Schoenher*, адвокатска канцеларија Николе Думнића, адвокатска канцеларија Владимира Вучинића, Михај – Илић – Милановић, Атанасковић – Божовић и друге. У понуди су биле разнолике врсте пракси у канцеларијама које се баве различитим гранама права, уз могућност присуства суђењима.

Удружење *ELSA* Београд је 23. новембра 2022. године успешно организовало трибину под називом „Правила игре ван терена – допингом до медаље или дисквалификације“. Трибина је одржана у амфитеатру II Правног факултета Универзитета у Београду, уз учешће 120 студената Правног и Медицинског факултета Универзитета у Београду, као и представника студентске организације СЕФА са Економског факултета. На трибини су говорили проф. др Милица Вукашиновић Весић, проф. др Ненад Ђурђевић и бивши атлетичар, спортски директор Атлетског савеза Михаил Дудаш.

Уважени предавачи су на сјајан начин обрадили тему допинга у спорту. Директорка Антидопинг агенције проф. др Вукашиновић Весић је то учинила с медицинске стране, док је проф. др Ђурђевић говорио о правном аспекту теме, упознавши присутне са правном регулативом од значаја за забрану допинга у спорту, сврхом и значајем борбе против допинга, као и случајевима из правне праксе. Коначно, Михаил Дудаш је, на основу свог великог спортског искуства, на инетересантан начин предочио проблеме с којима се спортисти срећу поводом допинга, шта мисли да ли су казне за позитиван резултат престроге, и на који начин посматра борбу против допинга у спорту.

Докторандкиња Тијана Ковачевић учествовала је у шестој по реду међународној конференцији студената основних, мастер и докторских академских студија „Государство и право во времени и пространстве“, коју су 2. децембра 2022. године организовали Белоруски државни економски универзитет у Минску и Удружење студената Правног факултета овог универзитета (*Молодёжная научная инициатива*). Том приликом, докторандкиња Ковачевић је у оквиру трећег панела изложила реферат под насловом „Тенденция дерегулирования трудовых отношений в законодательстве Республики Сербии“, који ће бити објављен у тематском зборнику са конференције.

Студентски парламент Правног факултета Универзитета у Београду је по 14. пут организовао конференцију студената права – Правнијаду, која је ове године одржана на Златибору, од 8. до 11. децембра 2022. године. На конференцији је учествовало готово 500 будућих правника. Општа тема овогодишње конференције била је „Правни поредак у светлу глобалних друштвених збивања“. На отварању конференције, студентима су се обратили продекан за наставу Правног факултета Универзитета у Београду професор др Бојан Милисављевић, студент продекан

Правног факултета Универзитета у Београду Срђан Арбутина и председник Студентског парламента Правног факултета Универзитета у Београду Огњен Дабетић.

Радни сегмент Правнијаде чинило је седам секција, а студенти су, уз помоћ наставника и сарадника Правног факултета, написали своје научне радове, које су успешно представили на Златибору. Реч је о следећим секцијама: Привредноправна секција – руководилац секције асистент др Маша Мишковић; Међународноправна секција I – руководиоци секције редовни професор др Бојан Милисављевић и сарадник у настави Никола Станковић; Кривичноправна секција – руководиоци секције редовни професор др Милан Шкулић, доцент др Ивана Миљуш, асистент Ивана Радисављевић и сарадник у настави Алекса Шкундрић; Уставноправна секција – руководиоци секције редовни професор др Владан Петров и асистент Алекса Николић; Грађанскоправна секција – руководилац секције редовни професор др Милош Живковић; Породичноправна секција – руководилац секције ванредни професор др Урош Новаковић; Међународноправна секција II – руководилац секције ванредни професор др Александар Гајић. Студентски парламент је поносан на чињеницу да су ове године написана 32 научна рада, а најбољи међу њима биће објављени у трећем по реду „Зборнику сту-

Са трибине о допингу у спорту

дентских радова“, који објављује Правни факултет Универзитета у Београду. Такође, у конференцијској сали Студентског одмаришта „Ратко Митровић“ одржано је и такмичење у беседништву и симулацији судског поступка, а у “главним улогама” били су студенти прве године основних академских студија, под менторством ванредног професора др Владимира Вулетића. Поред радног дела, наше колегинице и колеге су имали прилику да се боље упознају и друже у неформалнијем окружењу.

Студентски парламент изражава захвалност Управи Правног факултета на подршци у реализацији догађаја, свим наставницима и сарадницима који су активно учествовали у догађају, свим спонзорима који су подржали Правнијаду и, пре свега, колегиницама и колегама који су били део конференције.

Докторандкиња Тијана Ковачевић учествовала је на међународној конференцији *Path to a Knowledge Society – Managing Risks and Innovation – PaKSoM 2022*, која је одржана у онлајн формату 8. и 9. децембра 2022. године. Под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије конференцију традиционално организују Математички институт Српске академије наука и уметности, у сарадњи са Истраживачко-развојним центром „АЛФАТЕК“ и Центром за истраживање комплексних система. Првог радног дана, докторандкиња Ковачевић је изложила рад на тему: „The Managerial Prerogative of Employer and Internal Labour Mobility: Where Are The Boundaries?“. На конференцији је отворена дискусија по важним питањима дигиталне трансформације, вештачке интелигенције, иновације знања, права дигиталне својине, радног права, као и у многим другим областима.

Правнијада је присуствовало близу 500 студената

Конференција 'Квалитет ваздуха и његов значај'

Симулација суђења у организацији удружења ELSA Београд

Удружења ELSA Београд и Oikos Београд су, у сарадњи с Амбасадом Сједињених Америчких Држава у Србији, организовали конферен-

цију „Квалитет ваздуха и његов значај“. Под окриљем конференције, предавање је одржала др Џоана Кејси, доценткиња за физику и

инжењерство на колеџу Форт Луис у Сједињеним Америчким Државама и Тиа Лебер, сарадница у области заштите животне средине при Амбасади Сједињених Америчких Држава, док је конференцију отворила професорка др Мирјана Дреновак Ивановић. Након излагања уводничарки, уследила је дискусија на тему загађења ваздуха. Предавање је одржано на енглеском језику, а учесници су имали прилику да се упознају с проблемом климатских промена, утицајем загађења ваздуха на људско здравље, значајем имплементације еколошких и одрживих решења, и бројним другим сродним темама.

Удружење *ELSA* Београд је 20. децембра 2022. године, за своје чланове, организовало посету Амбасади Португала у Београду. Студенте су угостили Жоао Мело Алвим, шеф конзуларног одељења и праттикант Матеус Васконселос, који су са студентима разговара-

ли о позиву дипломате, односима Србије и Португала, као и интеграцији Србије у Европску унију и проблемима који то спречавају.

Национално такмичење у симулацији суђења *ELSA* Београд је највеће такмичење у симулацији суђења које окупља студенте правних факултета широм земље и региона, ради повећања нивоа практичног знања и вештина из кривичног и кривичног процесног права. Циљ такмичења јесте усавршавање студената права у области практичних вештина за примену Кривичног законика и Законика о кривичном поступку, пре свега, у погледу вештине писања оптужнице и одговора на оптужницу, унакрсног испитивања на главном претресу и давања уводних и завршних речи. Студентима се пружа и прилика да ступе у непосредан контакт с представницима адвокатских канцеларија, које нуде могућност обављања пракси и/или запослења.

Такмичење је одржано 24. децембра 2022. године у судници Правног факултета. На такмичењу је учествовао тим локалне групе *ELSA* Ниш са Правног факултета Универзитета у Нишу, тим с Привредне академије, тим Правног факултета Универзитета у Београду и тим локалне групе *ELSA* Београд са Правног факултета Универзитета у Београду. Симулације суђења пратило је судско веће чији су чланови били: судија Светлана Галић (као председница већа), адвокати Наталија Бобот, Никола Думнић и Владимир Вучинић, и тужилац Вишег јавног тужилаштва у Београду Бојана Савовић. Сви чланови већа су имали позитивно мишљење и расположени су за даљу сарадњу. Од гостију, такмичењу су присуствовали студенти Правног факултета Универзитета у Београду, док је такмичење подржала доценткиња др Ивана Миљуш, с којом удружење *ELSA* Београд има дугогодишњу успешну сарадњу. ■

Цртице са Свете Горе

Након неколико година паузе због општепознате епидемије и немогућности манастира Хиландар да прими госте, наш факултет је ове године наставио традицију обиласка Свете Горе и њених светих места. Као и увек, ово факултетско ходочашће је за своје тежиште имало наш манастир Хиландар. Путовање је раније уобичајено било организовано крајем августа, за Велику Госпојину (празник Успења Пресвете Богородице, 28. августа по грегоријанском календару), да би овог пута било померено за септембар. Срећом, и ове године смо имали благослов да у Хиландару будемо у време великог празника Усековања Главе Светог Јована Крститеља (11. септембра), тако да ни овог пута нисмо остали ускраћени присуства празничном бденију. Групу је чинило

петнаестак путника, на челу са деканом и традиционалним вођом пута, нашим Далибором Ђукићем. Како је факултетско похођење Свете Горе и њених светиња постало познато и на Универзитету, ове године смо имали задовољство да учесници буду и декани Факултета безбедности, Машинског факултета и Технолошко-металуршког факултета.

Путовање до Уранополиса, луке и туристичког места на ободу Свете Горе, одакле плови трајект за хиландарску арсану Јованицу, протекло је у најбољем реду. Уобичајену безбрижност и усхићење у сусрету са Атосом овај пут је заменило мало искушење. За улазак на Свету Гору неопходна је одговарајућа виза, тзв. дијамонитирион, која се преузима у канцеларији за ходочаснике у Уранополису, непо-

средно пре уласка на трајект. Ова формалност овај пут била је, међутим, допуњена условом негативног антигенског теста на *COVID-19*, те је већ на самом почетку постојала стрепња да ће резултати овог теста, који, како је познато, и није претерано поуздан, за један број нас значити и крај путовања. Срећом, иако је неколико чланова групе било поновљено тестирано, Пресвета Богородица, заштитница Свете Горе, била је вољна да нас пусти у свој врт.

Приближавање Хиландару увек представља радосно ишчекивање, нарочито за оне које му први пут долазе у походе. После једночасовног путовања бродом, у пратњи галебова и делфина, и получасовне вожње манастирским комбијем, смештени смо у тзв. Сенару, велики конак за смештај гостију који

се налази непосредно поред манастирског комплекса. Слободно време до почетка вечерње службе могло је да се искористи за шетњу до Скита Светог Василија, уз успутни обилазак Пирга Краља Милутина. Будући да ове године план пута није обухватао организовани боравак са ноћењем у неком од других светогорских манастира или скитова, имали смо жељу да по могућству обиђемо и зилотски манастир Есфигмен, који се налази на обали мора, на нешто мање од сат времена хода. Иако смо од хиландарских домаћина били упозоравани да нас у Есфигмен неће пустити ако смо вакцинисани, одлучили смо да „окушамо срећу“. Заиста, на самом уласку у манастир двојица монаха одмах су нас испитали да ли смо примили вакцину против короне, тако да су привилегију обиласка унутрашњости и манастирских светиња имали само невакцинисани, док смо ми остали могли да забележимо неколико фотографија чувених есфигменских зидина. На вечерњу службу срећом нисмо окаснили, јер нас је на повратку у Хиландар повезао дивни отац Дамаскин, који се враћао са свог „пчеларског“ послушања.

Након вечерње службе и вечере, уз незнатну помоћ у манастирској трпезарији, било је неопходно одморити се како би се издржало свеноћно празнично бденије. Оно у главној манастирској цркви Ваведења Пресвете Богородице почиње у 21:00 и траје преко пет сати. Ко се припремао за причест имао је радост али и обавезу исповести. Исповедао је отац Спиридон, који је предивно у обављању овог одговорног послушања заменио упокојеног јеромонаха Кирила. Ујутру се опет рано устајало на литургију и празнични ручак. Обишли смо и костурницу манастира, радознало испитујући истинитост веровања да боја лобања жутих као восак указује на то да се монах посветио. Том приликом је писац ових

Летјећи житјељи Ајјоса

редова снажно ударио главом у (неуобичајено низак) надвратник, због чега га је на небогоугодна размишљања дуго оправдано подсећала повећа чворуга.

Слободно време део групе искористио је за дуже пешачење до бугарског манастира Зограф, где нас је срдечно и са љубављу дочекао гостопримничар монах Георгије, који нас је повео у обилазак манастирског католикона Светог Ђорђа. Остао нам је у сећању његов коментар да су Срби помало „горди“ и да вероватно због поноса на своје светогорско наслеђе

са висине гледају на друге, премда су и Бугари делом уградили себе у Хиландар. Двосатна шетња назад, иако у хладу столетних шума, била је због врућине и за млађе прилично напорна. Након још једне вечерње службе и ноћења, ујутру је након ручка уследио повратак у Београд. Радујемо се да састав групе у будућности буде освежен нашим млађим наставницима и сарадницима који ће наставити ову лепу традицију нашег факултета.

*Текст приредио
проф. др Ијор Вуковић ■*

Зидине манастира Есфигмен са чувеним највишим „Православље или смрт“

Наша іруїа

Поїлед на хиландарске виноіраде са Піріа Краља Милуїина

Католикон Св. Ђорђа у манастиру Зоїраф

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
378(497.11)

АСТА diurna : билтен Правног
факултета Универзитета у Београду /
уредник Љубинка Ковачевић. – 2004,
бр. 1 (окт.)– . – Београд : Правни
факултет Универзитета у Београду,
2004– (Нови Сад : Сајнос). – 29 cm

Полугодишње.

ISSN 1820-3981 = Acta diurna
(Београд)

COBISS.SR-ID 118246156